

మార్కు సుబుమ్ కబుర్ మార్కు రెగిడ్లి సుబుమ్ కబుర్

క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసా జెతినచి రిసా యోహాను సాట్టు కెర్తొసి
(మత్త 3:1-12; లూకా 3:1-9,15-17; యోహా 1:19-28)

1 *దేముడుచొ పుత్తుసి జలో యేసుక్రీస్తుచి† సుబుమ్ కబుర్ ఇసి మొదొల్ జతయ్.

2 ‡దేముడుచ కబుర్ సంగిలో యెసయా పూర్ణుమ్చొచి అత్తి దేముడు రెగిడ్లి రితి బర్గు జలి.

“ఈందె, తుక వాట్ తెయార్ కెరయ్తి రితి, అంచొ బారికి జతో ఎక్కిలోక తుచి కంట అగ్గె తెద్రయిందె”

మెన, 3 అన్నె,

“ఎక్కిలో అంచొ బారికి రితో జా, అంచి అవాడ్ రితో జా, ‘ప్రబుకయ్ వాట్ చెంగిల్ కెరు. జోక వాట్ తిన్నగ కెర్లి రితి తుమ్ ఎత్తిజిన్ బుద్ది ఆననా’ మెన, బయిలె ప్రదేసిమి తా కేక్ గల సాట్టు కెరెదె”

మెన, రెగిడ్లి కోడు.

4 ఈంజేవ్ కొణొ కీసి నెరవెర్చుప జల మెలె, బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను మెలోసా బయిలె బార్ జా బులుక దెర కెర, “తుమ్చి పాపల్చి రిసా తుమ్ పెట్టి దుకుమ్ జా, పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా, దేముడు తుమ్చి పాపుమ్ చెమించుప కెర్తి గుర్తుక, తుమ్ బాప్తిసుమ్

---

* **1:1** 1:1 అప్ప తెంతో జోక ‘దేముడు’ మెన రెగుడుమదె. † **1:1** 1:1 ‘సుబుమ్ కబుర్’ మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దొర్కు కెర్లి రచ్చనచి కోడు. అమ్చ పాపల్ జో చెమించుప కెర్తొనచి రిసాచి కబుర్. యేసుయి దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసా జలిన్చి కబుర్. జో అర్చితుమ్ జా పాపల్ గెచ్చయలి రిసా నంపజల మాస్సుల్ పరలోకుమ్చి రాజిమతె బెదితి అవ్కాసుమ్ దొర్కు జలిన్చి కబుర్. ‡ **1:2** 1:2 ‘జోచ కబుర్లు సంగిలన’ మెలె, పూర్ణుమ్ తెంతో కక్క ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు ప్రబు నిసాన, జోచ కబుర్లు మాస్సుల్క జేవ్ సంగితి రిసా, జోచి అత్తున్కొ జోవయింక దెయెదె.

నజన.” మెన సాట్సు కెర్తె తిలన్. ⁵ యోహాను ఇసి కెర్తె తతికయ్, యూదయ మెలి జా ప్రదేసిమ్చ ప్రెజల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జా ప్రదేసిమ్చి కీయెరూసలేమ్ మెలి వెల్లి పట్టుమ్చ ప్రెజల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్, జోతె జా బయిలె జా కెర, జేవ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా, ఎదార్దుమ్ తెన్ ఒప్పున సంగ కెర, యోర్దాను మెంతి ఒత్తచి గడ్డె, జోచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజన్తె తిల.

⁶ యోహాను కీసా తిలో మెలె, ఒంటెచ రోమల్చ పాలల్ గలన, చామ్ తెన్ కెర్లి పట్టె కెరంటె బందన, డోగ్రెచి ఒండాల తేల్, చిట్కుల్ కతోసా. ⁷ కిచ్చో మెన యోహాను బోదన కెర్తె తిలన్ మెలె, “అంచి పట్టి అన్నెక్లో జెతయ్, అంచి కంట జోక అదికారుమ్ ఒగ్గరి. ఆవ్ వంపా జా జోచ చట్టోతెచ జోడ్డుతెచ వాలివో యిప్పుక జలెకు అంక విలువ నాయ్. ⁸ ఆవ్ జలె, పానితె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెతసి, గని అప్పె జెతోసా జలె, దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తుతె తుమ్క బాప్తిసుమ్ దెయెదె” మెన సాట్సు కెర్తె తిలన్.

యేసు బాప్తిసుమ్ నజ్లిసి

⁹ తెదొడి ఏక్ దీసి, యేసు గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచి నజరేతు గవ్వి తెంతో ఉట్ట జా కెర, ఒత్త యోర్దాను గడ్డె యోహానుచి అత్తి బాప్తిసుమ్ నజ్లి. ¹⁰ యేసు పాని తెంతో బార్ జలి బేగి యోహాను కిచ్చో దెకిలన్ మెలె, పరలోకుమ్ ఉగ్గి జలి, చి దేముడుచి నుద్ది తిలి ఆత్తు, పార్వ పిట్టచి రితి జా, ఉత్త జా యేసుచి ఉప్పిరి టీవో జలి. ¹¹ అన్నె, “తుయి అంచో ప్రేమ తిలో పూత్తు. తుచి రిసా అంక సర్దనంతోనుమ్” మెన పరలోకుమ్ తెంతో సంగిలినచి అవాడ్ అయ్లి.

సయ్తాన్చి అత్తి యేసు పరిచ్చ జా జిన్లిసి (మత్త 4:1-17; లూకా 4:1-15)

§ 1:5 1:5 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ యూదుల్క ఒగ్గర్ ముక్కిమ్ జయెదె. కిచ్చోక మెలె, ఒత్త దేముడుచి గుడి తయెదె. ఒండి బూలోకుమ్క ఎక్కి ఒత్తయ్ జోవయింబి దేముడుచి గుడి తయెదె.

12 దస్సి జలి బేగి, కో నెంజిలి బయిలె యేసు గెతి రితి, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జోక పెలవ నిలన్. 13 యేసు ఒత్త దొన్ని విసా దీనల్ తతికయ్, సయ్తాన్ జోక పాపుమ్ కెరవుక ఉచర్లన్. ఒత్త రితయ్ జంతువుల్ తిల. దేముడుచి దూతల్ జా కెర, యేసుక సావ్రెచన కెర, సుక్కుమ్ కెర్ల.

14 జా పొది, బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహాను జేలి జలో. జో యోహాను జేలి జలి పిమ్మట్, యేసు, దేముడు జలో అబ్బొనచి సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర కెర, బుల బుల, గలిలయ ప్రాంతుమ్తె అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. 15 “*దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె జెతిన్క రకితి కాలుమ్ పూర్తి జా అస్సె. దేముడుచి రాజిమ్ పాసి జా అస్సె. జాచి రిసా, తుమ్ కెర్ల పాపల్చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా. పాపుమ్ ముల్లి బుద్ది జా, సుబుమ్ కబుర్ నూన నంపజా” మెన బోదన కెర్తె తిలన్.

చెత్తర్జిన్ సిస్సుల్క యేసు నిసాన బుక్కార్తిసి

16 యేసు జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముద్రుమ్చి గట్టుతె ఇండితె తా, సీమోనుక చి అంద్రెయ మెలో సీమోనుచో బావొన్క దెకిలన్. జేవ్ దొగుల గడ్డె వల గల్తె తిల. జేవ్ మొస్స దెర్తన. 17 జలె, యేసు జోవయింక దెక, “తుమ్ అంచి పట్టి జా, చి మాన్సుల్ అంక నంపజతి రిసా, జోవయింక తుమ్ అంచితె కడ ఆన్తి రితి తుమ్క సికడిందె” మెన సంగిలన్. 18 ఇసి సంగ బుక్కార్తి బేగి, జేవ్, జోవయింక వలల్ ముల దా కెర, జోచి పట్టి గెచ్చు, జో తెన్ బులుక దెర్ల.

19 ఒత్త తెంతో అన్నె ఇదిల్ దూరి గెచ్చు కెర, జెబెదయి మెలో ఎక్కిలోచ దొగుల పుత్తర్సుల్క యేసు దెకిలన్. వెల్లోచి నావ్ యాకోబు, బావొన్చి నావ్ యోహాను. జేవ్ దొగుల జోవయించి దోనితె వైస తా, చిరి జల వలల్ చెంగిల్ కెర్తె తిల. 20 జోవయింక దెకిల్ బేగి, యేసు జోవయింక బుక్కార్తన్. జెబెదయి మెలో జోవయించో అబ్బొన్క,

* 1:15 1:15 మత్తయి మెలో యేసుచ సిస్సుడు రెగిడ్డి రితి, పరలోకుమ్చి రాజిమ్ యేసు తెన్ పాసి జా అయ్లొన్చి కబుర్, ఈంజ. మత్తయి 3:2,3.

జోవయింతె కూలి కెర్తనక కి దోనితె ముల దా, జేవ్ దోగుల బావుడ్లు జోచ సిస్సుల్ జతి రితి యేసుచి పట్టి గెల.

బూతుమ్ దెర్లో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(లూకా 4:31-37)

21 జలె, యేసు, జేవ్ సిస్సుల్ తెన్ కపెర్నూహూమ్ పట్టుమ్తె బెద గెల. అన్నెక్ †సెలవ్ కడన్లి దీసి, దేముడుక బక్తి కెర్తి యూదుల్చి ఒత్తచి సబ గెరి గెచ్చు, తెడి పెన కెర, యేసు బోదన కెరుక దెర్లన్. 22 మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన కెర్తి రితి నాయ్, గని దేముడు దిలి అదికారుమ్ తెన్ యేసు సొస్టుమ్ బోదన కెర్లన్, చి ఒత్త తిల మాన్సుల్ బలే ఆచారిమ్ జల.

23 తెదొడి జేవ్ తిలి సబగేరి బూతుమ్ దెర్లో ఎక్కిలో డీసిలో. 24 జో జలె “ఓ నజరేతు గెవ్విచో యేసుప్రబు, అమ్చి తెన్ తుక కిచ్చో కామ్? అమ్క పాడ్ కెరుక జా అస్సిన్ గే? తుయి కొన్సో గే జాని. దేముడుచి ‡నుద్ది తిలోసా, తుయి.” మెన కేక్ గలో. 25 యేసు, జలె, “తుక్కె తా ఇన్నెక ముల దా గో!” మెన జో మాన్సుక దెర్లి బూతుమ్క గోల కెర్లన్. 26 బూతుమ్ జో మాన్సుక అద్దుర్ కెర దా, గట్టిజ ఒర్నవడ కెర, జోక ముల దిలో.

27 జర్గు జలిసి ఎత్కిజిన్ దెక ఆచారిమ్ జా, “అబ్బురేయ్య! ఈంజ కెర్ది అదికారుమ్ తిలి బోదన. నోవి రగుమ్. బూతల్క కి అదికారుమ్ తెన్ ఈంజో ‘గో!’ మెన సంగిలె, జా నూన, ఈంజో సంగిల్ రితి ఉట్ట గెతతి!” మెన బమ్మ తెన్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో సంగన్. 28 జా దీసి తెంతో, జా ఒండి గలిలయ ప్రాంతుమ్తె, కేనె ఒత్త, యేసుచి రిసా ఎత్కిజిన్ నూన్.

† 1:21 1:21 ఎత్కి సెన్సర్ యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయింప సబ గెరలె గెచ్చు, దేముడుచి కొడో నూన కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోవ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చో కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రైజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్తినచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వి ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్లిన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి. ‡ 1:24 1:24 దేముడు తెర్తయలో క్రిస్తు, రచ్చింపచు కెర్లసా

29 బూతుమ్ దెర్లొసాక చెంగిల్ కెర్లి బేగి, నబ గెరి తెంతో బార్ జా ముల కెర, యాకోబు చి యోహాను తెన్ యేసు బెద గెచ్చు, సీమోను చి అంద్రెయ చి గెరి గెల. 30 జలె, గెరి పెసిలె, సీమోనుచి అత్తన్ జొర్జొ సేడ నిజ అస్సె. దస్సి అస్సె మెన దెక కెర, సిస్సుల్ యేసుక సంగిల. 31 యేసు జాచి పాసి జా కెర, ఆతు దెర ఉట్టయ్తికయ్, జొర్జొ జాక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జలి, జా మంతిరి గెరి తిలసక నవ్రెచన ఎత్తి కెర్లి.

ఒగ్గర్జిన్ బాద తిలసక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

32 జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జబ్బుల్ తిలసక కి, బూతుమ్ దెర్లొసక కి యేసుతె ప్రెజల్ కడ ఆన్ల. 33 జా పట్టుమ్చ ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ జా గెర్చి వీదె బెర జా, గుమ్ముమె టీవో జా తిల. 34 జోవయింతె రగరగాల్చ జబ్బుల్ తిల మాన్సుల్క యేసు చెంగిల్ కెర్లన్, ఒగ్గర్ బూతల్క ఉదడ గెలన్. గని జో కొన్సొ గే బూతల్ చినిలి రిసా, జా గుట్టు బార్ కెర్లు నాయ్ మెన, జేవ్ బూతల్ లట్టుబుక సెలవ్ నే దిలో.

35 అన్నెక్ దీసి, రాతి నే పాయితె ఒగ్గర్ అందర్ తత్తయి, యేసు ఉట్ట కెర బార్ జా, కో నెంజిలి టాన్తె గెచ్చు, ప్రార్దన కెరుక దెర్లన్. 36 ప్రార్దన కెర్తె తతికయ్, సీమోను, జో తెన్ తిలస కి, యేసుచి పట్టి జా చజన, 37 జోతె పాచ కెర, “ఇన్నెచ మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ తుక చజితతి” మెన యేసుక సంగితికయ్, 38 జో, “జొమ్మ, ఈంజ ప్రాంతుమ్తెచ అన్నె గెవ్విలె గెచ్చుమ, ఆవ్ ఒత్త కి బోదన కెర్లి రిసా. జాకయ్ బార్ జలయ్!” మెన యేసు సంగిలన్. 39 జలె, జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ ఎత్తితె బుల బుల, ఒత్తచ యూదుల్చ నబ గెరలె బోదన కెర్తె తిలన్, చి మాన్సుల్క దెర్లొ బూతల్క ఉదడ గెల్తె తిలన్.

వెల్లి రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

(మత్త 8:1-4; లూకా 5:12-16)

40 జా పొది, వెల్లి రోగి ఎక్కిలో యేసుతె జా కెర, సెర్ను సేడ, “తుక ఇస్టుమ్ తిలె, తుయి అంక చెంగిల్ కెర సుద్ది కెరుక తెర్పి.” మెన బతిమాల్పా జా జోకర్తికయ్, 41 యేసు కన్కారుమ్ జా, ఆతు చంప కెర, జోక చడ, “అంక ఇస్టుమి. తుయి చెంగిల్ జా సుద్ది జా” మెన సంగిలన్. 42 వెల్లి రోగుమ్ బేగి జో మాన్సుక ముల దిలి, చి చెంగిల్ జా సుద్ది జలన్.

43-44 తెదొడి యేసు జోక, “జర్గు జలిన్చి రిసా కక్క సంగు నాయ్, గని దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, ఒత్త సేవ కెర్తొ పూజరితె గెచ్చు, తుయి చెంగిల్ జలిసి జోక దెకవ, తుయి చెంగిల్ జా సుద్ది జలిసి ఎత్కిజిన్క రుజ్జు దెకయ్తి రితి, మోసే పూర్గుమ్చో సంగిలి కానుక దేసు” మెన యేసు ఆడ్ర దా జోక సంగిలన్.

45 గని, “కేనె ఒత్త సంగు నాయ్” మెన యేసు సంగ తిలె కి, జో మాన్సు బార్ జా ఉట్ట గెచ్చు కేనె ఒత్త సంగుక దెర్లన్. జర్గు జలిసి జో దస్సి ఎత్కిజిన్క సూనయ్తికయ్, ‘కేన్ పట్టుమ్తె ఇస్టుమ్ అయ్లి రితి ఎదార్దుమ్ పెనుక నెంజె’ మెన, యేసు జా బయిలె త్తా గెల్. ఒత్త జా బయిలె తతికయ్, చెత్తర్ దిక్కుల్ తెంతో కి, ప్రెజల్ జోతె బెర గెతె తిల.

2

ఉట్టుక నెత్తిర్లో రోగిక యేసు చెంగిల్ కెర్లన్

(మత్త 9:1-8; లూకా 5:17-26)

1 సగుమ్ దీసల్ గెలి పడ్డో, యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె అన్నె బుల జెతికయ్, జో ‘గెరి అస్సె’ మెన సూన కెర, 2 ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జోతె బెర అయ్ల. బెర అయ్లి రిసా, జోచి గదితె కి, గుమ్ముమె కి, అన్నె కక్క టాన్ నాయ్.

§ 1:43-44 1:43-44 వెల్లి రోగిచి వెల్లి రోగుమ్ గెలె, ‘సుద్ది జలన్’ మెన తెదొడవ యూదుల్ సంగితె తిల. కిచ్చొక మెలె, ఏక్ మాన్సుక వెల్లి రోగుమ్ తిలె, ‘జో గవ్వి తంక గార్’ మెలి రితి, ‘జోచి జబ్బు డేవ అమ్కయ్ దెరెదె’ మెలి రితి బియ: కెర గవ్వి తెంతో ఉదడుల. దేముడుచి దయచి రిసా వెల్లి రోగుమ్ పూర్తి గెలె, ‘సుద్ది జలన్’ మెన గవ్వి అన్నె పెనడుల.

జలె, యేసు జనాభక దేముడుచి* బోదన కెర్తె తతికయ్, 3 వాతుమ్ జొణ్ణొ తెన్ తిలోసా ఉట్టుక నెతిర్లొ మాన్సు ఎక్కిలోక, చెత్తర్జిన్ యేసు తిలిన్తె కడ ఆన్ల. జో మాన్సుక కడ ఆన్లనతె తిల చెత్తర్జిన్ జోక జోచి అంతుర్నొ తెన్ వయ ఆన తిల. 4 జలె, జో రోగిక యేసుతె పాసి కడ ఆనుక చజిలె కి, బెర్ల జనాబ్చి రిసా నెతిర్ల. జోచి పాసి జెంక నెతిర్లి రిసా, జో తిలి గదిచి ఉప్పిర్ ఒర్నెచి వెల్లి బోరో కెర, జో ఎంగ్ల తిలి అంతుర్నొ తెన్ జో రోగిక జా బోరో వాట్ ఉత్రవ దా, యేసుచి పాసిక పావడ్ల. 5 జలె, 'కడ ఆన ఉత్రవ తిల జేవ్ మాన్సుల్ నంప తెన్ అస్తి' మెన యేసు రుజ్జు దెక కెర, ఉట్టుక నెతిర్లొ జో రోగిక దెక, "ఓ పూత్తు, తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి" మెన సంగిలన్.

6 జలె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్తన సగుమ్జిన్ ఒత్త వెన అస్తి. యేసు సంగిలిసి జేవ్ నూన కెర బమ్మ జా, 7 "ఈంజో మాన్సు కీసా జా లట్టబ్తయ్! ఇసి లట్టబ దేముడుచి విలువ కడ పాపుమ్ కెర్తయ్! దేముడు ఎక్కిలోక పిట్టవ, కో కి పాపల్ చెమించుప కెరుక నెతిర్లి!" మెన, జోవయించి పెట్టి ఉచరన్ల. 8 జోవయించి పెట్టి తిలి అన్మానుమ్ యేసు జోచి ఆత్మతె బేగి చిన కెర, "తుమ్చి పెట్టి కిచ్చొక దస్సి అన్మానుమ్ తియంతను? 9 ఉట్టుక నెతిర్లొ ఈంజో మాన్సుక 'తుచి పాపల్ చెమించుప జా అస్తి' మెన సంగుక సుల్లు గే, 'ఉట్టు, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండు' మెనుక సుల్లు గే? 10 జలె, †మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లయ్ అంక, ఈంజయ్ లోకుమ్తె కి పాపల్ చెమించుప కెర్తి అదికారుమ్ అస్సె మెన రుజ్జు దెకయిందె, మెన జేవ్క సంగ కెర, ఉట్టుక నెతిర్లొ జో మాన్సుక అన్నె దెక కెర, 11 'అల్లె, తుయి ఉట్ట, తుచి అంతుర్నొ వయన ఇండ గెరి గో, మెన తుక ఆవ్

* 2:2 2:2 ఇన్నెక 'సుబుమ్ కబుర్' కి మెనుక జయెదె. † 2:10 2:10 'మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా' మెన పొర్ని ప్రమానుమ్తె రెగిడ్లి తెంతో జా కోడు కచి రిసా నావ్ తయెదె మెలె ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు 'తెద్రయిందె' మెన సంగ తిలో 'క్రిస్టు' మెలో దొర్కు జలొ రచ్చించుప కెర్తెసొక ఈంజ అన్నెక్ నావ్ తయెదె; జా నావ్చి అర్దుమ్ పండితుల్ కెరన్లెకి, యేసుక 'జొయ్యి' మెన ఒప్పునుక నెన ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల.

సంగితసి!’ ” మెన యేసు సంగిలన్. ¹² బేగి, జో మాన్సు ఉట్ట కెర, జోచి అంతుర్నొ ఉక్కుల వయన, జేవ్ ఎత్కిజిన్చి మొక్క ఇండుక దెర, బార్ జా కెర, ఉట్ట గెలన్. ఇసి జర్గు జలి రిసా, ఒత్త బెర తిలన ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జా, “ఇన కమొ అమ్ కెయ్య దెకుక నాయ్. ఆజి దెకిలమ్” మెన, దేముడుక గవురుమ్ సంగిల.

లేవీ మెలో సిస్తు నజితోసాక యేసు బుకార్లిసి
(మత్త 9:9-13; లూకా 5:27-32)

¹³ యేసు అన్నె బార్ జా, †సముద్రుమ్చి జా గాడుచి ఒడ్డుతెచి వాట్ గెలన్. ఒత్త ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జోతె బెర జెతికయ్, జోవయింక బోదన కెరుక దెర్లన్. బోదన కెర కెర, ¹⁴ అన్నె ఇదిల్ దూరి గెలె, కి సిస్తు నజితి గెరి ఒత్త వట్టి అస్సె. జా గెరితె అల్పయి మెలో ఎక్కిలోచో లేవీ మెలో పుత్తుసి ఎక్కిలో వెన అస్సె. యేసు జోక దెక కెర, “అంచి పట్టి జా, అంచో సిస్సుడు జా” మెన జోక బుకార్లన్. బుకార్లి బేగి, జో ఉట్ట, యేసుచి పట్టి గెలన్.

¹⁵ జలె, లేవీయింతె యేసు అన్నిమ్ కంక గెలన్. జోతె అన్నిమ్ కంక మెన యేసు సిస్సుల్ తెన్ వెన తతికయ్, జో తెన్ జా దేసిమ్చ నిస్కారుమ్ కెర్ల ఒగ్గర్జిన్ బెద వెన తిల. కొన్స మెలె, సిస్తు నజితన కి, నీతి రితి నే కెర్లన కి సగుమ్జిన్, దస మాన్సుల్ ఒగ్గర్జిన్ యేసుచి పట్టి గెచ్చ ఒత్త తిల.

¹⁶ జలె, *పరిసయ్యుల్ తెన్ బెదిత మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన సగుమ్జిన్ తిల. ‘సిస్తు నజితన తెన్, నీతి నెంజిలన తెన్

† **2:13** 2:13 ఇత్తల్ జా గాడు సముద్రుమ్చి రితి రూండు తయెదె. § **2:14** 2:14 ‘సిస్తు’ మెలె, జా దేసిమ్క ఆక్రమించుప కెర్లి రోమ్ దేసిమ్చి వాట డబ్బుల్. జా ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ సిస్తు నజితనక యూదుల్ నిస్కారుమ్ దెకుల; వేర ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్ జా డబ్బుల్ నజితతిచి రిసాకి, జేవ్ కెర్ల మోసిమ్లుచి రిసాకి. * **2:16** 2:16 పరిసయ్యుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, సద్దాకయ్యులు యూదుల్క ముక్కిమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ జవుల. ఎత్కిక వెల్లెల పూజర్లు తెన్ యూదుల్చి వెల్లి సబతె వెసుల. జేవ్ పొదులె ముక్కిమ్క జెవ్వి ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి నిదానుమ్ ప్రజల్క సికడుక.

యేసు వెన కతయ్' మెన జేవ్ మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన దెక కెర, "సిస్టు నజీతన తెన్, పాపుమ్ సుదల్ తెన్ ఈంజో కిచ్చొక కతయ్?" మెన యేసుచ సిస్సుల్క పుసిల. 17 జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ పుసిలిసి సూన కెర, యేసు జోవయింక దెక, "జబ్బు తెన్ అన్నుమ్ మెన చినల్లనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్, గని జబ్బు నెంజిలనక డాక్టర్ అవ్సురుమ్ నాయ్. జలె, పాపుమ్ సుదల్ ఆమ్ మెన చినంతనకయ్ బుకార్క ఆవ్ అయ్లయ్, గని ఆమ్ పున్నిమ్ సుదల్ మెన ఉచరంతనక బుకార్క నాయ్" మెన యేసు సంగిలన్.

**చువ్వె తతిన్చి రిసా ప్రెజల్ యేసుక పుసిలిసి
(మత్త 9:14-17; లూకా 5:33-39)**

18 బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహానుచ సిస్సుల్ కి, పరిసయ్యుల్ కి చువ్వె తతికయ్, ప్రెజల్ నగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర, "యోహానుచ సిస్సుల్, పరిసయ్యుల్చ సిస్సుల్, చువ్వె తంక అలవాట్, గని తుచ సిస్సుల్ చువ్వె తత్తి నాయ్. కిచ్చొక?" మెన జోక పుసిల. 19 ఇసి పుసితికయ్, యేసు జోవయింక, "కేన్ పెండ్లితె, జోవయించి నెడిమి పెండ్లిఉబేడో తిలె పొది పెండ్లి విందుతె బుకార్లన చువ్వె తవుల గే? నాయ్! జలె, పెండ్లిఉబేడో జోవయించి నెడిమి తతి ఎదిలి సేంపుక జేవ్ చువ్వె తంక బెదె నాయ్. సర్ల తెన్ తవుల. 20 జలె, పెండ్లిఉబేడోచి వచ్చెన జలనచి నెడిమి తెంతో జోక దెర వేరతె కడ నిలె, జేవ్ మాన్సుల్ ఏడ ఏడ చువ్వె తవుల.

21 "అన్ను, పొర్ని పాలుమ్ చిరి జా తిలెగిన, మాసికచి రిసా నే కేడయ్లి నే కేడ్డె నొవి గండ కో జాన్ల మాన్సుల్ గల్లి నాయ్. ఏక్ వేల, దస్సే, తొలితొ నే కేడ్డె నే కేడయ్తె గల తిలెగిన, జా ఒండి పాలుమ్ కేడ్డె, జా మాసిక కడెదే. మాన్సు జా పాలుమ్ గలల్లె, అప్పు, జలి పొర్ని బట్ట నొవి బట్టచి మాసిక బెదయ్లి కుటు సొడి చిరి జయెదె, చి అగ్గెచి కంట వెల్లి బొరొ జయెదె.

22 "పిమ్మట్, పొర్నిచి కాయ తెన్ ఒత్త నొవి ద్రాచ రస్సుమ్ సువితి నాయ్. కిచ్చొక మెలె, జా కాయ పొర్ని జలి రిసా, జాచితె నొవి ద్రాచ

రస్సుమ్ సువిలెగిన, జా పులుక నెతిరి రిసా, జా రస్సుమ్ పొంగుప జలె పొది జా కాయ పుట్టెదె, జా రస్సుమ్ నూఁయి జయెదె. దస్సి, కాయ, రస్సుమ్, దొన్ని కి పాడ్ జా గెచ్చుల. జాకయ్, నొవి ద్రాచ రస్సుమ్క నొవి కయల్ అవ్సురుమ్.” మెన జోక పుసితి మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

పండితుల్ యేసుక గోల కెర్లిసి
(మత్త 12:1-8; లూకా 6:1-5)

23 జా పొదులె, †ఎక్ సెలవ్ కడన్లి దీసి, యేసుచి సిస్సుల్ పంటో పికిలి బుఁయి వాట్ గెతె తిల. వాట్ సొడి పికిలి పంటోచ ఎన్నులు దొన్ని జోచ సిస్సుల్ కోడ కయ్ల. 24 జేవ్ సిస్సుల్ ఎన్నులు కోడ్డిసి, జలె, పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్ దెక కెర, ‘జేవ్ దస్సి కెర్లిసి కామ్ కెర్లి రితి జతయ్’ మెన, “ఈందె, సెలవ్ కడన్లి దీసి కెరుక నాయిమ్ నెంజిలిసి కిచ్చొక తుచ సిస్సుల్ కెర్తతి?” మెన యేసుక గోల కెర్ల.

25 యేసు జోవయింక, “‡దావీదు పూర్గుమ్చొ జో తెన్ తిలస, చూ కెర్తికయ్ కిచ్చొ కెర్ల గే తుమ్ కెయ సదు కెర్పు నాయ్ గే? 26 మెలె, అబ్రాతారు మెలోసా ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జా తిలి కాలుమ్, దేముడుచి గుడి తెడి దావీదు పెస కెర, దేముడుచి గుడిచ పూజర్లు దేముడుక అర్పితుమ్ దిల పోడియె వెంటన, పూజర్లు కంక జయెదె గని అన్నె కో కి కంక నెంజె మెన జాన్లె కి, జో తెన్ తిలసక వంట దా, జోవయింతెన్ కయ్ల!” మెన జేవ్ పరిసయ్యుల్క యేసు సంగిలన్. జోవయింక అన్నె, 27 “సెలవ్ కడన్లి దీసి మాన్సుల్క ఒగ్గర్ ఏలుప కెర్తు

---

† 2:23 2:23 ఎత్కి సెన్సర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరలె గెచ్చ, దేముడుచి కొణొ నూస కెర, ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోచ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్కి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పైజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గల్ అవ్వె ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్డిన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి. ‡ 2:25 2:25 దావీదు ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ యూదుల్క రానొ జా తిలన్. యేసు జోచి సెకుమ్తె జెర్పిలన్. అబ్రాహామ్ తెన్, అన్నె దొగుల తీగ్ల తెన్, దావీదుక ‘ముక్కిమ్చొ పూర్గుమ్చొ’ మెనుల.

మొన నాయ్, గని మాన్సుల్క 'చెంగిల్ తత్తు' మొనయ్ దేముడు సెలవ్ కడన్ల దీసి దిలన్. ²⁸ జలె, సెలవ్ కడన్ల దీసిచి ఉప్పిరి ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక అదికారుమ్ అస్సె" మొన పరిసయ్యుల్క యేసు జబాబ్ దిలన్.

3

ఆతు లంబ గెలో మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 12:9-14; లూకా 6:6-11)

¹ తెదొడి జా కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె యూదుల్చి సబ గెరి యేసు అన్నె గెచ్చు, పెన, కిచ్చొ దెకిలన్ మెలె, ఆతు లంబ గెలోసొ ఎక్కిలో ఒత్త అస్సె. ² జలె, 'బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడన్ల దీసి యేసు జో మాన్సుక చెంగిల్ కెరెదె గే నాయ్ గే' మొన దెకుక మొన, వెల్లెల మాన్సుల్ రకితె అస్తి. 'జోక చెంగిల్ కెర్లిగిన, సెలవ్ కడన్ల దీసి కామ్ కెర్లి రితి జయెదె, చి యేసుక నేరిమ్ వయడుక జయెదె' మొన ఉచర అస్తి.

³ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ దస్సి రకితె తతికయ్, యేసు జో ఆతు లంబిలోసొక దెక, "ఇత్తల్ జే!" మొన సంగ కెర, ⁴ జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క దెక, "*సెలవ్ కడన్ల దీసి ఎక్కిలోక చెంగిల్ కెరుక నాయిమ్ గే, గార్ కెరుక నాయిమ్ గె? జోచి ప్రానుమ్ రచ్చించుప కెరుక గే, జోక మార గెలుక చెంగిల్ కి?" మొన జోవయింక పుసిలన్. గని జేవ్ తుక్లె తిల. ⁵ జోవయించి మెన్సుతె ఇదిల్ కన్కారుమ్ కి జతి నాయ్, చి రిసొ యేసు దుకుమ్ జా, కోపుమ్ తెన్ ఒత్త తిలనక దెక కెర, జో మాన్సుక అన్నె దెక, "తుచొ ఆతు చంపొ కెరు" మొన జోక సంగితికయ్, జో ఆతు చంపొ కెర్లన్, చి జా ఆతు చెంగిల్ జలి.

* **3:4** 3:4 ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్లి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరెలె గెచ్చు, దేముడుచి కొణొ నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక 'యెహోవ' మొన నావ్ తయెదె. జా దీసి 'కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్' మొన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ పైజల్క జాడు వయడ్లి రితి కెర కామ్ నే కెర్లిన్చి రిసొ ఒగ్గర్ ఆగ్గుల్ అవ్వె ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్లిన్క 'కామ్' మొన నింద కెర్లతి.

6 యేసు కెర్లిసి దెక కెర, పరిసయుల్ బార్ జా, హేరోదు పచ్చెన జతన తెన్ సబ కెర, “జోక కీసి మారుమ?” మెన కుట్ర ఉచర్ల.

ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ యేసుతె జా కెర బెర తిలిసి

7 యేసు బార్ జా కెర, జోచ సిస్సుల్ తెన్ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముద్దుమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె గెలన్. ఒత్తచ ప్రెజల్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జోచి పట్టి గెల. పిమ్మట్, జో కెర్ల కమెచి రిసా నూన తా, యూదయ ప్రదేసిమ్ తెంతో, 8 యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో, ఇదుమయ ప్రాంతుమ్ తెంతో, యోర్దాను గాడు ఒత్తల్తో తెంతో, పడ్డో సిదోనుచి తూరు మెల పట్నల్చి ప్రాంతుమ్ తెంతో, దూర్దూరిచ మాన్సుల్ ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జా కెర, ఒత్త యేసుతె జా బెర్ల.

9 జలె, “ఈందె, ప్రెజల్ పెలపెలి జతతి. ఇని జలె, దస్సి ప్రమాదుమ్ నే జతి రిసా, దోని ఏకక సంగ తా” మెన, సిస్సుల్క సంగిలన్. 10 కిచ్చొక మెలె ప్రెజల్తె ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్చ జొర్జొల్ గట్రక యేసు గెచ్చయతికయ్, “జోక చడిలె జలెకు చెంగిల్ జమ్దె” మెన, అన్నె జబ్బు తిలన ఎత్కిజిన్, జోక చడుక మెన పెలపెలి జతె తిల.

11 పిమ్మట్ జా పొది అన్నె కిచ్చొ జర్గు జతె తిలి మెలె, బూతల్ యేసుక దెకిలె, జేవ్ దెర్లసక సెర్ను సేడవ దా, “దేముడుచొ పుత్తుసి, తుయి” మెన జేవ్ దెర్లసచి చోండివాట్ బూతల్ యేసుచి రిసా కేకుల్ గల్తె తిల. 12 గని, “ఆవ్ కొన్సొ గే తుమ్ కక్క కి సంగుక నాయ్” మెన బూతల్క యేసు ఆడ్ర దిలన్.

బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు అదికారుమ్ దిలిసి

13 తెదొడి యేసు ఏక్ మెట్టయ్ వెగ గెచ్చు, జో ఇస్టుమ్ జల మాన్సుల్క బుకార్లన్, చి జోతె అయ్ల. 14-15 యేసు బారజిన్ బారికుల్క నిసాన, “తుమ్ అంచి తెన్ తత్తి రిసా తుమ్క ఆవ్ నిసాన అస్సి. పడ్డో, అంచి నావ్ తెన్ తుమ్ బోదన కెర్తి రిసా, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క తుమ్ ఉదడ్డి రిసా తుమ్క ఆవ్ తెద్రయ్తసి” మెన, జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్.

16 జో నిసాన అదికారుమ్ దిల బారజిన్ కొన్ను మెలె, ఎక్కిలో సీమోను మెలోసా, జోక 'పేతురు' మెన యేసు పడ్డో ఆసిమ్ నావ్ తిలన్. 17 జెబెదయి మెలో ఎక్కిలోచ దొగుల పుత్తర్సులు, మెలె, యాకోబు చి యోహాను మెలో బావోసి. 'ఉర్ముల్ జల మాన్సుల్' మెలి అర్దుమ్ తెన్ 'బోయనేర్గెన్' మెన జేవ్ దొగులక యేసు ఆసిమ్ నావ్ దిలన్. 18 పిమ్ముట్, అన్నె కొన్ను మెలె, అంద్రెయ, పిలిప్, బర్తోలోమయి, మత్తయి, తోమా. పడ్డో అల్పయి మెలో ఎక్కిలోచో యాకోబు మెలో పుత్తుసి, పడ్డో తద్దయి, †కనానుచో జలో సీమోను మెలో అన్నెక్కో. 19 అన్నె కొన్ను మెలె, ఇస్కరియోతు మెలి గవ్వెచో యూదా మెలోసా. జో పడ్డో విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి యేసుక దెర దిలోసా. తెదొడి యేసు కపెర్నహూమ్ గెరి గెలన్.

20 యేసు గెరి గెతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ జోతె అన్నె బెర్ల. జేవ్ ఒత్త బెర్లి రిసా, అన్నిమ్ కంక కి యేసుక సెలవ్ నాయ్. 21 దన్సి యేసు జోచి బోదన జోచ కమొ కెరుక ఆన జా ఎద్దరె వుండె నాయ్ చి రిసా "వెర్రి జా తయెదె" మెన మాన్సుల్ సంగిత్ తిలిసి నూన కెర, జోక దెర, గెరి కడ నెంక మెన, జోచి కుటుంబుమ్చ‡ బార్ జల.

పండితుల్ యేసుక నింద కెర దూసుప కెర్లిసి

22 జా మదెనె, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో జా తిల, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన, యేసు ఉత్తిర్లిన్తె అయ్ల. జా కెర, యేసుచి రిసా " 'బయెల్జెబూల్' మెలో జో వెల్లో బూతుమ్ జోక దెర అస్సె", "బూతల్క కీరానో జలోచి నావ్ తెన్ ఈంజో బూతల్క ఉదడ్డయ్" మెన సంగితె తిల.

23 జలె, యేసు జోవయింక పాసి బుకారా కెర టాలివో కెర ఇసి మెలన్. "సయ్తాన్ కిసి జా జోక జొయ్యి ఉదడెదె! బెదె నాయ్!

---

† 3:18 3:18 'కనానుడు జలో సీమోను' మెన రెగ్గ అస్సె. సాంత దేసిమ్ ఏలువ కెరంతి ఆన తిల ఒత్తచ మాన్సుల్క 'కనానులు' మెన ఆసిమ్ నావ్ తయెదె, బెర్లె. ‡ 3:21 3:21 జోచి నజరేతు గవ్వె తెంతో బార్ జల. యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె తిలన్. § 3:22 3:22 'బూతల్క రానో జలోసా' మెలె, సయ్తాన్.

24 మెలె, కేన్ జవున్ రాజిమ్ చ ప్రెజల్ జలెకు విరోదుమ్ కెరన వర్న వర్న జా జోవయింక జెవ్వి యుద్దుమ్ కెరనై, జా రాజిమ్ టీవో జంక నెత్త నాసెనుమ్ జా గెచ్చెదె. 25 పడ్డొ, కేన్ గెర్చ జలెకు జోవయింక జెవ్వి విరోదుమ్ కెరనై, వర్న వర్న జా గెచ్చుల, చి కట్టు పిట్టవన పాడ్ జా గెచ్చుల. 26 జలె, దస్సి, సయ్తాన్ జోక జోయ్యి విరోదుమ్ జలి రితి జా జోచ సొంత సేవ కెర్తనక ఉదడుక బెదె నాయ్. జో దస్సి జోక జోయ్యి విరోదుమ్ జలెగిన, జోచి రాజిమ్ టీవో జయె నాయ్, నాసెనుమ్ జా గెచ్చెదె.

27 “గని, కేన్ గెర్చొ ఎజొమాని బలుమ్ సుదొ జలె, జోకయ్ తొలితొ బందిలెకయ్, జోచి గెరి పెన జోచి సామన్ చోరుక జయెదె. గని జోక తొలితొ బంద తిలె, జోచి గెర్చి ఎత్కి చోర గెలుక జయెదె.

28 “ముక్కిమ్ క తుమ్క ఆవ్ గట్టిజ సంగితసి. కిచ్చొ మెలె, ఎక్కిక పిట్టవ, మాన్సుల్ కెర్త పాపల్ దూసెనల్ ఎత్కి జోవయింక చెమించుప కెరుక జయెదె. 29 గని, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మక కో దూసుప కెరుల గే, జెవ్వి కెయ్యక కి చెమించుప జతి నాయ్. జోవయించి పాపుమ్ కెయక తెయక తయెదె, చి నాసెనుమ్తె గెచ్చుల” మెన జేవ్ కయేసు సంగిలన్. 30 కిచ్చొక మెలె, యేసుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ జలెకి, ‘జోక సయ్తాన్చి ఆత్మ అస్సె’ మెలి రితి, “జోక బూతుమ్ దెర అస్సె” మెన జేవ్ దూసుప కెర తిల.

**కొన్న యేసుక కుటుంబుమ్ జవుల గే జోయ్యి సంగిలిసి
(మత్త 12:46-50; లూకా 8:19-21)**

31 తెదొడి, యేసుచి అయ్యసి, బావుడ్సులు, జో తిలిన్తె పాచ కెర, వీదె టీవో జా కెర, “అమ్ జా అస్సుమ్. బార్ జవున్” మెన సంగ తెద్దయ్ల. 32 జలె, యేసుచి సుట్టునంత ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ వెస తిల. జేవ్ జలె, జోక “ఈందె, అయ్యది చి తుచ బావుడ్సు జా కెర, వీదె టీవో జా కెర తుక బుకార్తతి” మెన సంగ దిల. 33 యేసు జోక కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “కొన్న అంక అయ్య బావుడ్సు జవుల గే జాన్సు గె?” మెన సంగ, 34 జోచి సుట్టునంత వెస తిల ప్రెజల్ క దెక, జోవయింక దెకవ,

“ఈందె, అంచి అయ్య, అంచ బావుడ్లు! 35 దేముడుచి ఇస్తుమ్ రితి కో కెరుల గే, జెవ్వి అంక బావో, బేని, అయ్య జవుల” మెన సికడ్లన్.

4

టాలివో సంగ యేసు బోదన కెర్లన్
(మత్త 13:1-9; లూకా 8:4-8)

1 యేసు సముద్రుమ్ గాడుచి ఒడ్డుతె అన్నె గెచ్చ కెర, అన్నె బోదన కెరుక దెర్లన్, గని ఒగ్గర్ జిన్ జనాబ్ జోచి నుట్టునంత బెర వెలపెలి జతె తిలి రిసా, యేసు ఏక్ దోనితె వెగ వెన, ఒడ్డు తెంతో ఇదిల్ దూరి గెలన్. బెర తిల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ జా ఒడ్డుతె టీవో జా తిల. 2 యేసు జోవయింక కిచ్చొ కిచ్చొ సికడ్డి రిసా, ఒగ్గర్ టాలివో సంగ బోదన కెరుక దెర్లన్.

బుయ్యె ఉంపిలి బీక టాలి

జో జోవయింక బోదన కెరుక, 3 “ఈందె, తుమ్ నూన! ఉంపితోసా ఎక్కిలో, బీ ఉంపుక బార్ జలన్. 4 జో ఉంపితె తతికయ్, సగుమ్ బీ బయిలె వాట్ పక్కయ్ సేడ్డికయ్, పిట్టల్ ఉత్త జా కా గెల. 5 అన్నె సగుమ్ బీ ఒగ్గర్ మత్తి నెంజిలి పత్తురు బుయ్యె సేడ్లన్. ఉప్పిరి ఇదిలిదిల్ మత్తి తిలి రిసా, ఒత్త సేడ్డి బీ బేగి గజ్జల్ జలి. 6 బేగి గజ్జల్ జలె కి, ఒప్పడె లయితికయ్, పత్తలె మొక్కల్ డడ్డ గెల, చి చెర్రొ బుయి తెడి పెన వడ్డుక నెత్తిరి రిసా, జేవ్ మొక్కల్ నుకా గెచ్చ మొర గెల. 7 అన్నె సగుమ్ బీ కంట దుబ్బుల్ తిలిన్తె సేడ గజ్జల్ జా మొక్కల్ జలన్. గని ఒత్త తిల కంట మొక్కల్ వడ్డ కెర ఒత్త సేడ్డి బీచ మొక్కల్క వెల గెల్లికయ్, జా బీచ మొక్కల్ ఎన్నులు నే దెర్రె కిచ్చొ పలితుమ్ దెయె నాయ్. 8 గని, అన్నె సగుమ్ బీ చెంగిలి బుయ్యె సేడ కెర, చెంగిల్ వడ్డ చెంగిల్ వంటో పిక, విస్సెక్ దెన్ను వంతుల్, తిని విస్సా వంతుల్, పుంజెక్ వంతుల్, పలితుమ్ దిలి.” 9 అన్నె, “నూన్త కంగ్గొ తిలన నూన!” మెన యేసు సంగిలన్.

10 బెర తిల మాన్సుల్ ఉట్ట గెతికయ్, యేసు తెన్ బెదిల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ జోచ బారజిన్ సిన్సుల్ తెన్ బీచి రిసాచి టాలిచి అర్దుమ్చి రిసా పుసిల. 11 చి, జో జోవయింక, “దేముడుచి రాజిమ్చి రిసాచి గుట్టు జలిసి జానన్తు మెన తుమ్క సెలవ్ దా అస్సె, గని అమ్చి తెన్ నే బెదిలసక ఎత్తి టాలివొ తెన్ని సంగుక అస్సె. 12 కిచ్చొక మెలె, పూర్గుమ్ రెగిడ్డి రితి,

* ఆవ్ కెర్త కమె కచితుమ్ దెకుత్ గని అర్దుమ్ చినుత్ నాయ్. ఆవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూనుల, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్. నెంజిలె అర్దుమ్ కెరన్లెగిన బుద్ది మార్పువ జా అంచి తెన్ పన్ల చెమించువ జత, మెన రెగ్గ అస్సె.” మెన సంగిలన్.

ఉంపిలి బీచి టాలిచి అర్దుమ్ యేసు సంగిలిసి

13 తెదొడి యేసు జోవయింక అన్నె, “ఈంజ టాలిచి అర్దుమ్ కెరన్సు నాయ్ గె? దస్సి జలె, అన్నె టాలివొచి అర్దుమ్ కీసి కెరంతె! 14 ఈందె, ఉంపితొసా బీ ఉంపిలి రితి, ఆవ్ బోదన సూనయ్తసి. 15 వట్టె ఉంపిలి బీక జర్గు జలిసి, జలె, ఈంజ బోదన సగుమ్జిన్ సూన్లిన్చి రితి జతయ్. వట్టె ఉంపిలి బీక పిట్టల్ కీసి జా కెర కా గెల గే, దస్సి, సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ ఈంజ బోదన సూన్లి బేగి, సయ్తాన్ జా కెర, జోవయించి పెట్టి తెంతో ఉర్లిలి రితి కెర పచ్చు వడ్డయ్.

16 “పత్తురు బుయ్యె ఉంపిలి బీక జర్గు జలిసి, జలె, అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్చి బోదన సూన జితిన్చి రితి జతయ్. మెలె, జా బీ బేగి గజ్జల్ జలి రితి జా, జేవ్ మాన్సుల్ సుబుమ్ కబుర్ సూన్లి బేగి, సర్ల జా, ‘నంపజతనుమ్’ మెనుల. 17 గని జోవయించి సొంత పెట్టి సుబుమ్ కబుర్చ చెర్రో నెంజిలి రిసా, గడియ జిలి రితి డీసిలెకి,

* 4:12 4:12 నెంజిలె “జోవయించి పాపుమ్ చెమించువ జతి రితి పసుల అంచితె జెతు నాయ్ మెన, తుమ్ కచితుమ్ దెకితసు గని అర్దుమ్ చినుతు నాయ్, ఆవ్ సంగితి బోదన కచితుమ్ సూన్తు, గని అర్దుమ్ కెరంతు నాయ్”.

చి రిసా కిచ్చొ జవున్ బాద సేడ్లె జలెకు, నెంజిలె వేర మాన్సుల్ జాచి రిసా జోవయింక అల్లర్ కెర్లె జలెకు, జేవ్ మాన్సుల్ బమ్మ జా, బే బేగి నమకుమ్ ముల దెవుల.

18 “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్, చి బోదన సూన, కంట దుబ్బుల్ తిలిన్తె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చి బోదన జేవ్ సూన్లె కి, 19 ఈంజయ్ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్కిక ఉచర్తె తా, ‘కీసి జా జిమ్దె’ మెన చింత గలనుల, సొమ్నారుమ్ జంక ఆన జవుల, దస్సి, జా ఆన జవున్, జా చింత జవున్, జోవయించి పెట్టి పెన తా, జా బోదనక పెలగెలి రితి జయెదె, చి రిసా, జా బోదన జోవయింతె పలితుమ్ దెయె నాయ్.

20 “అన్నె సగుమ్జిన్ మాన్సుల్ బోదన సూన, చెంగిల్ బుయ్యె ఉంపిలి బీ రితి జతయ్. మెలె, చెంగిలి బుయ్యె ఉంపిలి బీతె విస్సెక్ దెస్సు వంతుల్, తిన్ విసా వంతుల్, పుంజెక్ వంతుల్ కీసి పలితుమ్ దెవుల గే, దస్సి, జేవ్ మాన్సుల్ కి బోదన సూన, నంపజా గెచ్చు, †పలితుమ్ దెవుల” మెన బోదన కెర్లన్.

**దీవు లగితిన్క టాలి
(లూకా 8:16-18)**

21 సిస్సుల్క యేసు అన్నె సంగిలిసి కిచ్చొ మెలె, “దీవు దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల గని ఆరి నాడిచి తెడి జవున్, మంచుమ్చి తెడి జవున్ తింకయ్ మెన కేన్ గెర్చ మాన్సుల్ దీవు ఆనుల గే? నాయ్. ‘కామ్క జెవున్’ మెన దీవుకంబుమ్చి ఉప్పిరి తివుల. 22 జలె, డీసున్ మెనయ్ కిచ్చొ జవున్ లుంకడ తవుల. ఆకర్క బార్ కెర్తి రిసాయి కిచ్చొ జవున్ గుట్టు లుంకడ తవుల. 23 సూన్తన కంగ్గొ కక్క తిలె, సరిగా సూన్సు!”

† 4:20 4:20 ‘అత్తపలితుమ్ దెరుల’ మెలె, దన మాన్సుల్ ప్రబుచి బుద్ది ఇండుల, చి అన్నె మాన్సుల్ దెక, జేవ్ కి ప్రబుచి రాజిమ్తె బెదుక ఇస్టుమ్ జా, సుబుమ్ కబుర్ సూన నంపజా బెదుల.

24 అన్నె జోవయింక, “తుమ్ కిచ్చొ సూన్తె గే, సరిగా అర్దుమ్ కెరన దెకన. †తుమ్ కేన్ కొల్త తెన్ కట్టడతె గే, జయి కొల్త తెన్ అన్నె తుమ్కయ్ కి కట్టడ దెవుల. తుమ్క అన్నెయ్ మీన దెయిందె. 25 తిలోసాక అన్నె దెంక జయెదె, గని నెంజిలోసాక జలె, జోవయింక తిలిసి కి జోతె తెంతో కడ నెంక జయెదె” మెన యేసు సంగిలన్.

బీ గజ్జల్ జా వడ్డితిచి టాలి

26 యేసు సిస్సుల్క అన్నెక్ టాలి సంగిలన్. “ఎక్కిలో బుయ్యె బీ గల్లి రితి అస్సె. జా బీ కీసి జయెదె గే, దేముడుచి రాజిమ్ పూర్తి జతిన్ తెన్ కి దస్సి. 27 జలె, జో మాన్సు జోచి బట్టి బీ గల తా, జో అలవాట్ జలి రితి, రోజుక అందరె నిజ, పెందలె ఉట్ట, మాములుమ్ జితె తయెదె. మదెనె, జా బీ గజ్జల్ జా వడ్డుక దెరెదె. కీసి వడ్డితయ్ గే జో మాన్సు నేనె. 28 గని జా బీ బుయ్యె తా, దస్సి జేవ్చి ఇస్టుమ్క మెలి రితి జియ గజ్జల్ జా వడ్డు, తోలితో మొక్క, పడ్డో ఎన్నులు, పడ్డో పికిలి పంటో దెయెదె. 29 జలె, పంటో పికిలి పొది, ‘లాయితి సమయుమ్ జా అస్సె’ మెన చీన, జో మాన్సు బార్ జా లాయెదె” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

సొర్పు గిడ్డ రూకు జా గెతిన్చి టాలి

(మత్త 13:31-32,34-35; లూకా 13:18-19)

30 జో అన్నె ఇసి మెలన్, “దేముడుచి రాజిమ్ కీసి జతయ్ గే తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి రిసా కిచ్చొ టాలి ఉచరుమ? 31 ఇసి జయెదె, బుయ్యె ఉంపిలి సొర్పు గిడ్డక జర్గు జతిన్చి రితి జయెదె. మెలె, జా గిడ్డ ఈంజ లోకుమ్చ గిడ్డల్ ఎత్కిచి కంట ఇదిలిసి తిలె కి, ఉంపిలె, గజ్జల్ జా వడ్డిలి మెలె, 32 రోసతె గల్లి మొక్కల్ ఎత్కిచి కంట వెల్లో జా, జా మొక్కచ కొమ్మల్ వడ్డిలె, జా రూక్చ కొమ్మల్చి నీడతె ఆగాసుమ్చ

† 4:24 4:24 ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘తుమ్ అర్దుమ్ కెరంతి కొల్లి తుమ్క అన్నె సికడుక జయెదె. అన్నెయ్ సికడిందె 25 అర్దుమ్ తిలోసాక అన్నె సికడుక జయెదె, గని అర్దుమ్ నెంజిలసక తిలి అర్దుమ్ జోవయింతె తెంతో కడ నెంక జయెదె’.

పిట్టల్ జోవయించ గూడల్ బంద చెంగిల్ తంక జయెదె” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

33 ఒగ్గర్ టాలివొ సంగయ్ యేసు ప్రజల్క నుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర్లన్, జేవ్ నూనుక అర్దుమ్ కెరనుక తెరితి రితి. 34 టాలివొ నెంతె జోవయింక సికడ్డె నాయ్. గని ప్రజల్ నెంజిలి పొది, జోచ సొంత సిస్సుల్కయ్ అర్దుమ్ ఎత్కి సికడ్డె తిలన్.

35 జా దీసి సాంజ్ జతికయ్, “సముద్దుమ్ జిన ఒత్తల్తో గెచ్చుమ,” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్. 36 బెర తిల జనాబ్క సిస్సుల్ ముల దా కెర, యేసు అగ్గె తెంతో వెన తిలి దోనితె వెగ కెర, జోవయింతెన్ గాడు ఒత్తల్తో గెచ్చుక మెన దోని జినవుక దెర్ల. అన్నె సగుమ్ దోనివొ కి జో తిలి దోని తెన్ తిల.

37 జలె, యేసు దోనితె గెతె తతికయ్, వాడు ఒగ్గర్ కెర్తికయ్, కెర్లల్ దోనితె పెట్టి జా డేవిత్ తిలి రిసా, దోనితె పాని బెరితె తిలి. 38 ఇసి జతె తిలె కి, యేసు దోనితెచి పడ్డెచి బల్లయ్ నిజ తిలన్. నిజ తతికయ్, సిస్సుల్ బమ్మ జా, గురుబాబు, అమ్ మొర్లె తుక బాద నాయ్ గె? మెన కేక గల, జోక ఉట్టయ్ల. 39 జో ఉట్ట, వాడుక గోల కెర, “సేంతుమ్ జా తుక్లె తా” మెన సముద్దుమ్క సంగితికయ్, వాడు ముల దిలి, చి ఎత్కి అన్నె సేంతుమ్ జా గెలి.

ఇసి సేంతుమ్ జతికయ్, 40 జేవ్ సిస్సుల్క యేసు, “కిచ్చొక బితను? అంచి రిసా తుమ్క ఇదిల్ కి నముకుమ్ నాయ్ గె?” మెన సంగితికయ్, 41 జేవ్ ఎత్కిజిన్ బియఁ గెచ్చ, ఎత్కిలోక ఎత్కిలో “ఈంజొ కొన్నొ జయెదె? వాడు సముద్దుమ్ కి ఇన్నెచి కోడ్ రితి కెర్తతి!” మెన ఆచారిమ్ జా లట్టబనుక దెర్ల.

5

బూతల్ దెర్లొసాక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 8:28-34; లూకా 8:26-39)

1 యేసు జోచ సిస్సుల్ తెన్ సముద్రుమ్ జీన కెర, ఒత్త తిలి *గెరాసీనుల్చి ప్రాంతుమ్తె పావిల. 2 యేసు దోని తెంతో ఉత్తిర్రి బేగి, బూతుమ్ దెర్లో మాన్సు ఎక్కిలో మెస్సెలె తెంతో బార్ జా, జోక దస్సుల్ జలో. 3 జో మాన్సు మెస్సెలె జితె తిలో. జోక బూతల్ దెర్లి రిసా, గొల్సుల్ తెన్ కి జోక కో అన్నె బందుక నెతిర్ల. 4 ఒగ్గర్ దప్పలు జోచ అత్తో చట్టొక గొల్సుల్ తెన్ మాన్సుల్ అగ్గె బంద తిల, గని కెత్తి సుట్టు జవున్, కెద్ది డిట్టుమ్ బంద తిలె కి, అత్తోచ గొల్సుల్ కుట్టవుక, చట్టొచ గొల్సుల్ గండల్ కెరుక, దస్సి జితె తిలో. జోక అన్నె ముద్దొ కెరుక కో కి నెతిర్ల. 5 జో రాతి మెద్దెనె మెస్సెలె డొంగ్రలె బుల బుల, కెద్దొడి తెదొడి ఒర్పు, జోక జొయ్యి పత్తల్ తెన్ పెటన, బాద కెరంతె తిలన్.

6 జలె, జో దూరి తెంతో యేసుక దెక, నిగ జా, సెర్ను సేడ యేసుక జొకర, 7 “ఓ యేసుప్రబు, ఎత్తిచి ఉప్పిరి తిలో దేముడుచొ పుత్తుసి, తుయి. అంచి తెన్ తుక కిచ్చొ కామ్? అంక అల్లర్ నే కెర్తి రితి దేముడుచి నావ్ తెన్ ఒట్టు గలను.” మెన గట్టిజ కేకుల్ గలుక దెర్లో. 8 కిచ్చొక దస్సి జలో మెలె, “ఓ బూతుమ్, ఈంజొ మాన్సు తెంతో బార్ జా ముల దేను!” మెన యేసు సంగ తిలో.

9 జలె, యేసు జో బూతుమ్క అన్నె, “తుచి నావ్ కిచ్చొ?” మెన పుసిలన్, చి జో యేసుక “అంచి నావ్ ‘సయన్యుమ్’. ఎత్తివాట్ జిన్ బూతల్ అన్నుమ్” మెన సంగ, 10 “అమ్క ఈంజ దేసిమ్ తెంతో ఉడడ గెలు నాయ్.” మెన జో బూతుమ్ యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిలన్.

11 జలె, జా మెట్టయ్ వెల్లి మంద అండ్రులు కతె తిల. 12 చి “ఆదె, జేవ్ అండ్రుల్క అమ్ దెర్తి రితి సెలవ్ దా, అమ్క జోపయింతె తెద్రవు” మెన యేసుక జేవ్ బూతల్ బతిమాల్పా జా సంగిల. 13 దస్సి జతికయ్, యేసు సెలవ్ దిలన్. సెలవ్ దెతికయ్, జేవ్ బూతల్ బార్ జా జో మాన్సుక ముల దా, జేవ్ అండ్రుల్చి పెట్టి పెసిల, చి జేవ్ పాసి పాసి దొన్ని వెయిలు బోడియె అండ్రులు బమ్మ జా, ఒత్తచి గాటిక నిగ ఉత్త

* 5:1 5:1 గెరాసీనులుక ‘గదరేనులు’ కి సగుమ్తె రెద్ద తవుల. మత్తయి 8:28తె ‘గదరేనులు’ మెన రెద్ద అస్తి.

గెచ్చు, గడ్డె సేడ డుజ మొర గెల. 14 జేవ్ అండ్రుల్ దస్సి జతికయి, మంద రకితన బమ్మ జా ఉట్ట నిగ, పట్టుమ్తె, ఒండి ప్రాంతుమ్తె నూనయల, చి జర్గు జలిసి దెకుక మెన, ప్రెజల్ ఎత్కి బార్ జల.

15 జేవ్ ప్రెజల్ ఎత్కి యేసుతె జా, ఒగ్గర్ బూతల్ దెర తిలో జో వెర్రి జా తిలోసా అప్పె చెంగిల్ బుద్ది జా పాలల్ గలన ఒత్త వెన తిలిసి దెక, బియఁ గెల. 16 జో చెంగిల్ జలిసి జర్గు జలి పొది సొంత దెక తిల మాన్సుల్, జలె, జో బూతల్ దెర వెర్రి జా తిలోసాక చి జేవ్ అండ్రుల్క జర్గు జలిసి ఎత్కి పిమ్మట్ అయలసక జేవ్ సాచి సంగిల. 17 ఒత్తచ మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్ “అమ్చి ప్రాంతుమ్ ముల దా ఉట్ట గో” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగిల.

18 పడ్డో యేసు, సిస్సుల్, ఉట్ట గెచ్చుక మెన దోనితె తతికయ్, బూతల్ అగ్గె దెర తిలో జో మాన్సు పట్టి జా, “ఆవ్ కి తుమ్చి తెన్ బెద జెంక అంక సెలవ్ దే.” మెన బతిమాల్పా జా సంగిలన్. 19 గని యేసు దస్సి సెలవ్ నే దెతె, జోక, “పోని, తుయి గెరి గెచ్చు తుచ సొంత మాన్సుల్క, †ప్రబు తుక కన్కారుమ్ దెక చెంగిల్ కెర ఎదివాట్ దయ కెర్లిసి నంగు” మెన సంగిలన్. 20 జో మాన్సు యేసుక ముల దా ఉట్ట గెచ్చు, యేసు జోక ఎదివాటు దయ కెర్లిన్చి రిసా దెకపాలి మెలి జా ప్రాంతుమ్తెచ పట్టుల్ ఎత్కితె నూనపుక దెర్రో. జా నూనయ్తికయ్, ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జల.

యాయారు మెలో అదికారి యేసుచి తోడు నజిలిసి
(మత్త 9:18-26; లూకా 8:40-56)

21 యేసు అన్నె దోనితె వెగ గాడు అన్నె జీన్తికయ్, జోచి సుట్టునంత ఎదివాట్జిన్ జనాబ్ బెర అయల. జో జా ఒడ్డుతె ఉత్త తతికయ్, 22 యూదుల్చి ఒత్తచి సబ గెర్చి అదికారి జలో యాయారు మెలోసా జా కెర, యేసుక దెక కెర, జోచి చట్టె సెర్ను సేడ, 23 “అంచి నాడి జోర్జో సేడ, జియెదె గే, నాయ్ గే, దస్సి జా అస్సి. తుయి,

† 5:19 5:19 ‘ప్రబు’ మెలె కిచ్చొ అర్దుమ్ మెలె, ‘ఎత్కిక ఏలుచ కెర్లిసా, ఎత్కిక వెళ్లి జలోసా’. జా నావ్ యెహోచ దేముడు అబ్బొన్క కి నంగుల, యేసు దేముడు పుత్తున్క కి నంగుల.

అమ్మతె జా కెర జాక చడిలెగిన, జా చెంగిల్ జా అన్నె జియెదె.” మెన బతిమాల్పా జా జో సంగితికయ్, 24 యేసు జో తెన్ బెద గెలన్. జేవ్ వట్టె గెతె తతికయ్, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ యేసుచి పట్టి జా జోచి సుట్టునంత తా పెలపులి జతె తిల. 25 జలె, బార వెర్పుల్ తెంతో లోయి గెతి బాద తిలి తేర్బోద ఎక్కి జా జనాబ్తె అస్సె. 26 జా సైమచి రిసా చెంగిల్ కెరంతి రిసా, ఎక్కిలోచి పిమ్ముట్ అన్నెక్కో గురుతె వర్స తెన్ గెచ్చు గెచ్చు, జాక తిలి దనుమ్ ఎత్తి విక కెరవన తిలి. దస్సి కెర కెర జలెకి, జా బాద తెన్ నే చెంగిల్ జతె, ఒగ్గర్ జతె తిలి. 27 జలె, యేసుచి రిసా సూన తా, “ఆవ్ జోచ పాలుమ్ జవున్ చడిలె చెంగిల్ జయిందె” మెన ఉచర, 28 యేసుచి సుట్టునంత తిలి జనాబ్చి తెడి పెన, యేసుచి పట్టి పాసి పాచ కెర, జోచొ పాలుమ్క చడిలి. 29 చడిలి బేగి లోయి గెతిసి బందు జలి, చి బాద గెచ్చు జివ్ చెంగిల్ జలి మెన చినన్లి.

30 యేసు మాత్తమ్, జోచి సెక్కిక కో గే, చెంగిల్ జా అస్తి మెన చినిలి బేగి, జా జనాబ్చి నెడిమి టీవొ జా పట్టి పస్ల, “అంచి పాలుమ్ చడిలోసా కో?” మెన సంగిలన్. 31 జోచ సిన్సుల్ జోక, “తుచి ఉప్పిరి మాన్సుల్ పెలపెలి జలెకి, ‘అంక చడిలోసా కో?’ మెన కిచ్చొక పుసితసి?” మెన సంగిల. 32 జలె, కో చడిలన్ గే జానన్క మెన, యేసు అన్నె పస్ల దెకితికయ్, 33 జా తేర్బోద జాక జర్గు జలిసి జాన, బియఁ కెర, అద్దుర్ జా, యేసుచి పురైతో సెర్పు సేడ, జర్గు జలిసి ఎత్తి సత్తిమ్ తెన్ జోక సంగిలి. 34 యేసు జాక, “ఓ పుత్తరి, అంచి ఉప్పిరి తుయి నముకుమ్ తిలి రిసా తుయి చెంగిల్ జా అస్సిసి. సేంతుమ్ తెన్ గెచ్చు, చెంగిల్ జా, చెంగిల్ తా” మెన సంగిలన్.

35 జా తేర్బోదక యేసు దస్సి సంగితె తిలి పొది, దువిన్చి రిసా యేసుతె జా తిలో అదికారిచి గెర్చ సగుమ్జిన్ జా కెర, జో అదికారిక “తుచి నాడి మొర గెచ్చు అస్సె. ఈంజొ గురుబాబుక బుకార్లె లాబుమ్ నాయ్. గురుబాబుక జా బాద పోని” మెన జోక సంగిల.

36 జలె, జేవ్ సంగిలిసి సూన నే సూల్లి రితి జా, యేసు సబగేర్చొ జో అదికారిక దెక, “జేవ్ సంగిలిన్క కాతర్ నే కెరై, బి నాయ్. నంపజా

దయిరిమ్ తెన్ తా” మెన జోక సంగిలన్.

³⁷ ఒత్త తెంతో పేతురు, యాకోబు, యాకోబుచొ బావొసి యోహానుక పిట్టవ, జోచి పట్టి అన్నెకో జెంక సెలవ్ నే దా కెర, ³⁸ యేసు, జేవ్ తెన్ జో అదికారిచి గెరి పావ కెర, ఒత్త తిలన ఏడుకుడు జా గోల జతిసి దెకిలన్. ³⁹ జో గెరి పెన, ఒత్త తిలనక దెక, “తుమ్ గోల జా ఏడ్డను కిచ్చొక? ఈంజ బోద మొర గెచ్చె నాయ్ నిజ అస్సె.” మెన యేసు సంగిలన్. ⁴⁰ దస్సి సంగితికయ్, జేవ్, జోక ఆసిల. గని యేసు జేవ్ ఎత్తిజిన్క బార్ కెర దా, నాడిచ అయ్యన్ అబ్బొన్క కి, జో తెన్ అయ్ల సిస్సుల్క కి కడ ఆన, జా నాడి తిలిన్తె గెచ్చ, ⁴¹ జా నాడిచి ఆతు దెర, జాక “ఆవ్ సంగిలయ్, నాడి, ఉట్టు!” మెలి అర్దుమ్ తెన్ † “తలితా కుమి” మెన సంగిలన్. ⁴² సంగిల్ బేగి, జా నాడి ఉట్ట కెర, ఇండుక దెర్లి. ఒత్త తిలన ఎత్తిజిన్ ఆచారిమ్ జా బలే ఉచర్ల. ⁴³ పడ్డె, జర్గు జలిన్చి రిసా కక్క సంగుక జయె నాయ్ మెన జాగర్ల సంగ, “నాడిక కిచ్చొ జవున్ అన్నిమ్ దాస” మెన, జా గేర్చక యేసు సంగిలన్.

6

నజరేతు గవ్వొచ మాన్సుల్ యేసుక నే నంపజలిసి
(మత్త 13:53-58; లూకా 4:16-30)

¹ యేసు ఒత్త తెంతో ముల దా కెర, నజరేతు మెలి జోచి సొంత గవ్వొ ఉట్ట జెతికయ్, జోచ సిస్సుల్ జోచి పట్టి అయ్ల. ² బక్తి కెర్రి సెలవ్ కడల్లి * దీసి, ఒత్తచి సబ గెరి గెచ్చ, యేసు బోదన కెరుక దెర్లన్. జో సంగిలి బోదన నూన, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జా, “ఇసి బోదన ఇన్నెక కేనె తెంతో అయ్లి? ఇన్నెక దిలి గ్యానుమ్ కిసిచి? కెద్ది

† 5:41 5:41 మాములుమ్ ప్రజల్ లట్టబ్లి అరమయ్ బాస తెన్ చికోడు, ఈంజ. * 6:2 6:2 ఎత్తి సెన్వర్ యూదుల్క బక్తి కెర్రి సెలవ్ కడ దీసి జయెదె. జా దీసి జోవయించ సబ గెరత గెచ్చ, దేముడుచి కొడొ నూన కెర, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుక బక్తి కెరుల. జోక ‘యెహోచ’ మెన నావ్ తయెదె. జా దీసి ‘కిచ్చొ కామ్ కెర నాయ్’ మెన జో ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగిలిన్క యూదుల్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రజల్క జాడు వయడ్డి రితి కెర కామ్ నే కెర్రిచి రిసా ఒగ్గర్ ఆగ్గల్ అవ్వొ ఉచర అస్తి. ఇన్నె, దొన్ని ఎన్నులు కోడ్డిన్క ‘కామ్’ మెన నింద కెర్తతి.

అందుమీచ వెల్లెల కమొ ఇన్నెచి అత్తి జర్గు జతతి! ³ గని ఈంజో దార్చ కామ్ కెర్లోసా జయెదె, మరియచొ పుత్తుసి గెద? యాకోబుక, యోసేక, యూదాక, సీమోనుక అన్నొసి జయెదె గెద? ఇన్నెచ బేన్నివో ఇన్నె అమ్చి తెన్ అస్తి గెద?” మెన యేసుచి రిసా అన్మానుమ్ జా నంప కెర్రి నాయ్.

⁴ జేవ్ దస్సి అన్మానుమ్ జతికయ్, “కేన్ జవున్ మాన్సు దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోసా జలె, జోచి సొంత దేసిమ్చ మాన్సుల్, సొంత గెర్చ మాన్సుల్ జోక గవురుమ్ దెకిత్ నాయ్” మెన యేసు, జోవయించి అన్మానుమ్చి రిసా సంగిలన్.

⁵ ఒత్తచ మాన్సుల్చి అన్మానుమ్చి రిసా, జలె, ఒత్త యేసు కేన్ వెల్లో కమొ కెరుక బెదిలన్ నాయ్. ఎక్కి నగుమ్జిన్ జబ్బు తిల మాన్సుల్క బోడి చడ చెంగిల్ కెర్లన్. ⁶ జా పలాన్చ మాన్సుల్చి అన్మానుమ్చి రిసా ఆచారిమ్ జా, విసారుమ్ జలన్. గని, జా ప్రాంతుమ్చ గవ్విలె బుల బుల బోదన కెర్రి తిలన్.

సిస్సుల్క దొగుల దొగులక తెద్రయ్లిసి (మత్త 10:1,5-15; లూకా 9:1-6)

⁷ ఒత్త తెంతో, జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్క యేసు పాసి బుకారా కెర, జేవ్క దొగుల దొగులక గవ్విలె బులుక మెన తెద్రవుక దెర్లన్. తెద్రయిలి పొది, బూతల్క జేవ్ ఉదడ్డి రితి జోవయింక అదికారుమ్ దిలన్. ⁸ తెదొడి కిచ్చొ ఆడ దిలన్ మెలె, “ప్రయానుమ్చి రిసా టెక్సి డండో పిట్టవ, పొడి జలెకు, సెంచె జలెకు, కెరంటిచి బెల్లుచి జేబితె డబ్బుల్ జలెకు దెరన నాయ్. ⁹ జోడ్లు గలన, గని దొన్ని సొక్కల్ పోన. ఎక్కి సరి జతయ్” మెన సంగ. ¹⁰ అన్నె, “తుమ్ కేనె జలెకు పావెలె పొది, కేన్ గెర్చ తుమ్క టాన్ దెవుల గే, జా గావ్ తెంతో ఉట్ట గెతె ఎదక జయ్యి గెరి బస జా తా. ¹¹ గని, కేన్ టాన్తె జలెకు తుమ్క మరియాద కెర్రి నాయ్ గే, తుమ్చి కబుర్ నూనుక ఎద్గరె ఇస్టుమ్ జతి నాయ్ గే, తుమ్ ఒత్త తెంతో ఉట్ట గెచ్చు. ఉట్ట గెతె పొది, ‘జేవ్ దస్సి జలి రిసా, జేవ్ దేముడుచ నెంజితి’ మెలి రితి గుర్తుక తుమ్చ

చట్టాచి దూడి వండ్ల గెలన” మెన యేసు సంగిలన్. 12 యేసు దస్సి అదికారుమ్ దా బులుక తెద్రయ్ తికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ దొగుల, దొగుల బార్ జా, “తుమ్ కెర్ల పాపల్ చి రిసా పెట్టి దుకుమ్ జా పాపుమ్ ముల్తి బుద్ది జా” మెన బోదన కెర బుల్తె తిల. 13 వడ్డె, మాస్సుల్ క దెర్ల ఒగ్గర్ బూతల్ క ఉదడ గెల, చి ఒగ్గర్ జిన్ జబ్బుల్ తిలనక బోడి తేల్ నువ దా యేసుచి నావ్ తెన్ జోవయింక చెంగిల్ కెర్ల.

**హేరోదు రానో యేసుచి రిసా ఉచర్లిసి
(మత్త 14:1-12; లూకా 9:7-9)**

14 యేసుచ కమొచి రిసా హేరోదు మెలో జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ క ఏలువ కెర్తొ రానో కి నూన్లొ. జా ఒండి దేసిమి యేసుచి రిసా ఎత్కిజిన్ నూన తిల. సగుమ్ జిన్ జోక “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను అన్నె జీవ్ జా అస్సె, కిచ్చొగె, చి ఇన వెల్లొ కమొ కెర్తి సెక్తి జోచి పెట్టి అస్సె” మెంతె తిల. 15 అన్నె సగుమ్ జిన్, “ఏలీయా పూర్లుమ్ చొ జా తయెదె” మెంతె తిల. అన్నె సగుమ్ జిన్, “దేముడుచ కబుర్లు పూర్లుమ్ సంగిలో ఎక్కిలో రితో జయెదె. దసాచొ జా తయెదె” మెంతె తిల. 16 హేరోదు, మాత్రుమ్, నూన, కిచ్చొ ఉచర్లన్ మెలె, “ఆవ్ బోడి గండ కెరవ తిలో యోహాను జా తయెదె. అన్నె జీవ్ జా అస్సె, కిచ్చొగె” మెన బియె గెలో.

బాప్తిసుమ్ దెతె తిలో యోహానుక హేరోదు మార తిలిసి

17 హేరోదు రానో కిచ్చొక దస్సి బిలన్ మెలె, జోచొ పిలివ్ మెలో బావొచి హేరోదియ మెలి తేర్నిక ఆనన హేరోదు జాక పెండ్లి జా తిలో. 18 దస్సి, అన్నెక్లొచి తేర్నిక పెండ్లి జతికయ్, యోహాను హేరోదుక “తుచొ బావొదిసి తేర్నిక తుయి తియనుక నాయిమ్ నాయ్” మెన సంగితె తిలన్. జాక, హేరోదు యోహానుక జేలి కెరవ, జేల్తె గల బందవడ తిలన్. 19 జేల్తె గల తతికయ్, యోహానుచి ఉప్పిరి హేరోదియ కుస్సిదుమ్ తా, జోక మారుక ఆన జా అస్సె. గని నెత్తె. కిచ్చొక మెలె, 20 యోహాను, దేముడుచొ సత్తిమ్ నుదొ, నీతి నుదొ, మెన హేరోదు జాన కెర, జోక కిచ్చొ ప్రమాదుమ్ నే జతి రితి రకవ అస్సె. అన్నె,

యోహాను సంగితి తీర్చుక హేరోదు బాద సేడ్లె కి, రోజుక సంతోసుమ్ తెన్ జోచి బోదన సూన్తె తిలన్.

21 జలె, జా మదెనె జా తేర్బోద యోహానుక కిచ్చొ కెరుక నెత్తిర్లె కి, ఆకర్క జోక మొరవుక అవ్కాసుమ్ అయ్లి. హేరోదుచి జెర్మున్ పండుగు దీసి జెతికయ్, జోచ మంత్రివొక, వెల్లెల మాన్సుల్క, చి గలిలయ ప్రాంతుమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్కిజిన్క వెల్లి విందుతె రానొ బుకార్లొ. 22 జా విందు కెర్లి పొది, హేరోదియ మెలి జా తేర్బోదచి దువిసి విందుతె బుకార్లనచి నెడిమి జా నచిలి. హేరోదు, బుకార్లన, ఎత్కిజిన్ జా నచిలిసి మెన్సు గెల, చి హేరోదు జా నాడిక, “కిచ్చొ ఇస్టుమ్ జస్తె గే అంక సంగు చి జయ్యి దెయిందె” మెన అన్నె, 23 “తుయి కిచ్చొ నజెలి కి, అంచి రాజిమ్తె ఏక్ అర వాట నజెలి కి, జయ్యి దెయిందె” మెన ఒట్టు గలన్లన్.

24 జలె, జా నాడి బార్ జా, అయ్యున్తె గెచ్చు, “ఆవ్ కిచ్చొ నజుక?” మెన పుసితికయ్, అయ్యుసి, “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుచి బోడి అంక దే మెన సంగు” మెన దువిన్క సంగిలి. 25 సంగిలి బేగి, జా నాడి హేరోదుతె నిగ జా, “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహానుచి బోడి ఏక్ పలెరుమ్తె అంక దే” మెన సంగిలి.

26 నాడి ఇసి సంగితికయ్, జో రానొ బలే దుకుమ్ జలెకి, జో గలన తిలి ఒట్టుచి రిసొ, విందుతె బుకార్లనచి మొక్కె జాక సంగిలిసి పిట్టవుక నెన కెర, 27 బేగి, “జోచి బోడి ఆను” మెన జమాను ఎక్కిలోక తెద్దయ్లన్. జో జమాను గెచ్చు, జేల్తె యోహానుచి బోడి గండ కెర, 28 పలెరుమ్తె ఆన, జా నాడిక దెతికయ్, జా నాడి అయ్యున్క నా దిలి. 29 జలె, యోహానుచ సిస్సుల్ నూన కెర, జా కెర, పీనుమ్ నజన ఉక్కుల నా, మెన్నె రోవిల.

బారజిన్ సిస్సుల్ యేసుతె అన్నె ఉట్ట అయ్లిసి

(మత్త 14:13-21; లూకా 9:10-17; యోహా 6:1-14)

30 యేసు తెద్దయ్ల జోచ బారజిన్ సిస్సుల్ బోదన కెర కెర మాన్సుల్క చెంగిల్ కెర కెర, జోతె అన్నె బుల జా, జేవ్ కెర తిలిసి, బోదన కెర తిలిసి ఎత్కి జోక సంగిల. 31 జలె, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్

మాన్సుల్ జోవయింతె జెంక గెచ్చుక జతె తిలి రిసా, అన్నిమ్ కంక కి పుండితి సమయుమ్ దొర్కు నెంజితికయ్, యేసు సిస్సుల్క “జోమ్మ, తుమ్ గడియ పుండితి రిసా, కేనెగె, మాన్సుల్ నెంజిలి టాన్తె బెద గెచ్చుమ” మెన సంగిలన్. ³² జేవ్ బార్ జా దోనితె వెగ, అన్నె కోయి నెంజిలి టాన్తె గెచ్చుక బార్ జల. ³³ గని, జేవ్ బార్ జా ఉట్ట గెలిసి ఒగ్గర్జిన్ దెక, జోవయింక చిన, వేర వేర పట్టలె గవ్విలె తెంతో బార్ జా నిగ, నిగ జోవయించి తొల్లితో జేవ్ గెతె తిలిన్తె పావెల.

పాచ్ వెయిల్జిన్ మాన్సుల్క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి

³⁴ యేసు జా ఒడ్డుతె పాచ, దోనితె తెంతో ఉత్త, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ బెర అయ్లిసి దెక, ‘గొవుడు నెంజిల మెండల్ కిసి జా కేనె తెర్లె ఒత్తలి ఉట్ట గెతె తవుల గే దస్సి, ఈంజేవ్ ప్రెజల్ అస్తి’ మెన యేసు కన్కారుమ్ జా, ఈంజ ఎత్తి బోదన జోవయింక సికడుక దెర్లన్.

³⁵ సాంజ్ జంక దెర్లికయ్, యేసుచ సిస్సుల్ జోతె జా కెర, “ఈంజ డొంగుర్ దేసిమ్. పొద్దు ఒగ్గర్ జలి, తొక్కి అస్సె. ³⁶ ఈంజేవ్ ప్రెజల్ ఎత్తి ఈంజ పల్లల్చ గవ్విలె గెచ్చ, కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ గెనన్తి రిసా ఇన్నెక తెద్రవు.” మెన సంగిల. ³⁷ ఇసి సంగితికయ్, యేసు సిస్సుల్క కిచ్చో జబాబ్ దిలన్ మెలె, “తూమ్ జోవయింక కిచ్చో జవున్ అన్నిమ్ దాస”. ఇసి యేసు సంగితికయ్, జేవ్ జోక, “జోవయింక అన్నిమ్ దెంక మెన †దొన్ పుంజో వెండ్లుచ పొడియె గెనుక ఆమ్ గెచ్చుక గే?” మెంతికయ్, ³⁸ యేసు జోవయింక, “తుమ్తె కెత్తి పొడియె అస్తి గే, గెచ్చ దెక” మెలన్, చి జేవ్ గెచ్చ దెక జా కెర, “పాచ్ పొడియె చి దొన్ని మొస్సు అస్తి” మెన జోక సంగిల. ³⁹ జో, జేవ్ జనాబ్క దెక, జోవయింక “తుమ్ ఎత్తిజిన్ వర్సవర్సల్ తెన్ బుయ్యె వెస” మెన జా చివ్వర్ బుయ్యె వెసడ్లన్. ⁴⁰ జాకయ్ జేవ్ ఎక్కెక్ వర్సల్తె పుంజెక్ జిన్, యాబయ్జిన్ వెసితికయ్, ⁴¹ యేసు జేవ్ పాచ్ పొడియె దొన్ని మొస్సు దెర, ఆగాసుమ్ పక్క దెక, ‘ఈంజ

† **6:37** 6:37 నెంజిలె, దొన్ పుంజొజిన్ మాన్సుల్క ఏక్ దీన్చి కూలి డబ్బుల్ దెతి ఎదిలి డబ్బుల్.

తూయి దిలది' మెన దేముడు జలో అబ్బొన్క జొకర కెర, జేవ్ పొడియొ మోడ కెర, “ఎత్తిజిన్క వంట దాస” మెన సిస్సుల్చి అత్తి సొర్ప కెర దా, జేవ్ దొన్ని మొస్సక కి ఎత్తిజిన్క వంట దిలన్.

42 జేవ్ జనాబ్ ఎత్తిజిన్ పేట్ బెర్తు కతికయ్, 43 సేంసిల పొడి గండలు, మొస్స గండలు బార గంపల్తె సిస్సుల్ గుడ్డ బెరయ్ల.

44 జా దీసి పొడియొ కయ్లస, పాచ్ వెయిల్జిన్ †మున్నబోదల్ జల.

యేసు పానిచి ఉప్పిరి ఇండిలిసి వాదుక సేంతుమ్ కెర్లిసి
(మత్త 14:22-33; యోహా 6:16-21)

45 తెదొడి బేగి, యేసు ప్రెజల్క నే తెద్రయ్తె తొలితొ, “తుమ్ దోని వెగ అంచి కంట తొలితొ గాడు జిన, బేత్నయిదా గవ్వి గెచ్చు” మెన సిస్సుల్క తెద్రవ దా, 46 జేవ్ ప్రెజల్కె సెలవ్ నజన తెద్రవ దా, ప్రార్దన కెర్లి రిసా యేసు డొంగై వెగిలన్.

47 ఒగ్గర్ సాంజ్ జతికయ్, సిస్సుల్ తిలి జా దోని సముద్దుమ్ రితి జా గాడుచి మదెనె పాచ తతికయ్, యేసు ఎక్కిలో గట్టుతె తా, 48 కిచ్చొ దెకిలో మెలె, దోనిక వాదు పెలయ్తె తిలి రిసా, దోని ఇండవుక సిస్సుల్ కస్టుమ్ జతె అస్తి.

జలె, అందరె, పాసి పాసి కుకుడొ వానెనె, యేసు జా సముద్దుమ్చి ఉప్పిరి ఇండ జా, సిస్సుల్చి పాసి పాచ అయ్లో. జోవయింక జిన్తె ఉట్ట గెచ్చుక మెనల్లొ. 49 గని, పానిచి ఉప్పిరి జో ఇండ గెతిసి సిస్సుల్ దెక, “డుంబొ, కిచ్చొగె” మెన ఉచర బమ్మ జా ఒర్నిల. 50 జేవ్ ఎత్తిజిన్ జోక దెక దస్సి పంబ్ర జలి బేగి, జో, “దయిరిమ్ జా. ఆవ్వి, తుమ్ బియఁ నాయ్” మెన జోవయింక సంగ 51 దోనితె జోవయించి నెడిమి వెగితికయ్, వాదు ముల దిలి. జాచి రిసా జేవ్క జెవ్వి ఆచారిమ్ జా ఒగ్గర్ బమ్మ జల. 52 గని పొడియొక యేసు జర్గు కెర్లిసి అర్దుమ్ నే కెరన తిలి రిసా, జో కొన్సొగె, జోచి పెట్టి బేడు బందీల్ జోచి నెక్తి అదికారుమ్ కేనెచి గే అర్దుమ్ నే కెరంతె, బలె ఆచారిమ్ తెన్ తిల.

† 6:44 6:44 తేర్బోదల్ బాలబోదల్ కి తిల, గని మత్తయి 14:21 తె రెగిడ్లి రితి, తేర్బోదల్ బాలబోదల్క ఒత్త లెక్క కెర్లి నాయ్.

అన్నె ఒగ్గర్జిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్తసి
(మత్త 14:34-36)

53 జేవ్ దోనితె గాడు జీన గెన్నెసరెతు ప్రాంతుమ్తె పావ దోని ఒడ్డుతె బంద కెర 54 దోని తెంతో ఉత్తిర్లి బేగి, ఒత్త తిల మాన్సుల్ జోక చిన కెర, 55 జబ్బు తిల మాన్సుల్ జా ఒండి పలాన్తె కేనె తిలె ఒత్త గెచ్చు, జేవ్ నిజ తిలి అంతుర్నొ తెన్ ఉక్కుల కెర యేసు కేనె అస్సి గే నూన్లె, ఒత్తయ్ వయ ఆన్తె తిల. 56 జా ప్రాంతుమ్చ పట్టులె గవ్వెలె బయిలె, కేన్ జలెకు టాన్తె జో అయ్లో గే, బాద తిలసక కడ ఆన, సంతవీదులె జలెకు ఎంగ్దవ దా, యేసుచో పాలుమ్చి అంచు జలెకు జేవ్ చడుక మెన బతిమాల్పా జా సెలవ్ నజన్తె తిల. కో జలెకు చడిల గే, జేవ్ చెంగిల్ జల.

7

అలవాట్లు చి రిసా వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలి తీర్పు
(మత్త 15:1-20)

1 * యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ తెంతో సగుమ్జిన్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కి పరిసయ్యుల్ సగుమ్జిన్చి ఒత్త జా తా, యేసుతె బెద జా కెర, 2 జోచ సిస్సుల్తె సగుమ్జిన్ గర్బ అత్తో తెన్, మెలె నే దోవన్తె, అన్నిమ్ కెర్తసి దెక కెర, బమ్మ జల. 3 కిచ్చొక మెలె, పరిసయ్యుల్ కి † యూదుల్ ఎత్తిజిన్ కి ‘పూర్ణమ్చ వెల్లెల మాన్సుల్ సికయ్లిసి కెరుకయ్’ మెన, గుర్తు అత్తో దోవన్లెకయ్ కవుల, నెంజిలె నాయ్. 4 అన్నె, సంతయ్ తెంతో గెరి అయ్లె, ‘నే దోవన్లె గారు’ మెన, ‡ పాని చించన్లెకయి కవుల, నెంజిలె నాయ్. దస్సి, గిన్నలు, గేడివో, కంచు సామన్, ఈంజ జా ఎత్తి కెయడ దోవుక గే, కిసి దోవుక గే, కిచ్చొ కిచ్చొ అలవాట్లు రితి కెరుక పూర్ణమ్చ జోవయించ వెల్లెల మాన్సుల్

* 7:1 7:1 ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి గుడి తిలి పట్టుమ్, జా. † 7:3 7:3 ‘అంచయ్ వ్రెజల్ జతు’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు పూర్ణమ్ నిసాన్లె వ్రెజల్. ‡ 7:4 7:4 నెంజిలె, సంతయ్ తెంతో ఆన్లి సామన్ దోవిలెకయ్ కవుల.

సికడ అస్తి. ⁵ జాచి రిసా, జేవ్ పరిసయ్యుల్ చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డస యేసుక, “తుచ సిస్సుల్ కిచ్చొక వెల్లెల మాన్సుల్ సంగిలి రితి ఇండుక ముల దా, గర్బ అత్తో తెన్ అన్నిమ్ కతతి?” మెన పుసిల.

⁶ జలె, యేసు జోవయింక, “తుమ్ ఉప్రమెన్నుచొచి రిసా యెసయా పూర్గుమ్చొచి అత్తి దేముడు సంగిలి కోడు సత్తిమ్.

ఈంజ పైజల్ అంక గవురుమ్ కెర్త రిత కొడొ సంగిలే కి, జోవయించి పెట్టి అంక దూరి అస్తి. ⁷ మాన్సుల్ అవ్వి ఉచర్ల కొడొక ‘దేముడు సంగిలస’ మెన పైజల్క సికడ, అంక ఆరిక జొకర్తతి”

మెన తుమ్చి రిసాచి కోడు. ⁸ “తుమ్, దేముడు దిలి ఆగ్న ముల దా, మాన్సు అవ్వి ఉచర్లిసి ఎక్కి మెన్ను నిదానుమ్ కెర్తసు” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగ, ⁹ జోవయింక అన్నె, “తుమ్చ పూర్గుమ్చ అవ్వి సికయ్ల అలవాట్లు నిదానుమ్ కెర్తి రిసా దేముడుచి ఆగ్న రితి ఇండుక ముల అస్సున్. కీస మాన్సుల్, తూమ్! ¹⁰ తుమ్ ములిలి కేన్ ఆగ్నచి రిసా ఆవ్ అప్పె సంగితసి మెలె, తుమ్చ అయ్యుద్ అబ్బొద్క చెంగిల్ దెక, గవురుమ్ కెర” మెన, పిమ్మట్,

“అయ్యున్క జలెకు, అబ్బొన్క జలెకు, కో దూసుప కెరుల గే, కచితుమ్ జోక మొర్చుచి సిచ్చ దెంక”

మెన మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి కోడు అస్సె.

¹¹ “గని, తుమ్ జలె ఇన్నె మెంతను, అంచితె తుమ్క కిచ్చొ కలుగు జతి గే, జయ్యి ‘కొర్బాను’ మెలె ‘ప్రబుక దెంక ఒప్పున అస్సి’, మెన కో పుత్తసి అయ్యున్ అబ్బొన్క సంగిలెగిన, ¹² ‘జా దీసి తెంతొ, జో మాన్సుచి పూచి నాయ్’ తుమ్ సంగిల్ రితి జా, జో అయ్యున్ అబ్బొన్క దెంక తిలి సాయిమ్ జో మాన్సు దెంక తుమ్ ఒప్పున్ నాయ్. ¹³ తుమ్ దస్సి జా, తుమ్చ పూర్గుమ్చ అవ్వి ఉచర్ల అలవాట్లు పైజల్ కెర్తు మెన, ‘దేముడు సంగిలి కోడుక అదికారుమ్ నాయ్’ మెన సికడ్డి రితి జా, తుమ్ దేముడుచి కోడు మార్సుప కెర్లి రితి కెర్తసు. అన్నె దస్సు

మాయల్ ఒగ్గర్ కెర్తసు.” మెన, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు గోల కెర్తన్.

మాన్సుక గార్ కెర్తిసి కిచ్చొ జయెదె గే యేసు సంగిలిసి

14 తెదొడి యేసు ప్రెజల్క అన్నె పాసి బుకారా కెర, జోవయింక ఇన్నె మెలన్. ఆవ్ సంగితి కోడు తుమ్ ఎత్తిజిన్ ఏక్ కోడు సూన అర్దుమ్ కెరన. 15 బయిలె తెంతో మాన్సుచి పేట్ తెడి కిచ్చొ వస్తువ పెసిలె, జయ్యి జో మాన్సుక గార్ కెరుక నెత్తె. గని, మాన్సుచి పెట్టి తిలి బుద్ది గార్ జలె, జయ్యి జో మాన్సుక గార్ కెరెదె. 16 కీసూన్త కండ్లొ కక్క తిలె, సరిగా సూన్సు!

17 జేవ్ ప్రెజల్క ముల దా గెరి గెచ్చు తెడి పెసిలి పొది, జోచ సిస్సుల్ ఈంజ టాలిచి రిసా పుసిల. 18 యేసు జోవయింక, “తూమ్ కి అర్దుమ్ నెంతె అస్సున్ గే? మాన్సు కయ్లె, బయిలె తెంతో జో మాన్సుచి పెట్టి కిచ్చొ పెన తయెదె గే, జో మాన్సుక గార్ కెరుక నెత్తె మెన అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్? 19 ఈందె, జోచి పేట్ వాట్ గెచ్చు, అన్నె బార్ జయెదె. జోచి పెట్టితె పెసె నాయ్! జాకయ్, జోక గార్ కెరె నాయ్” మెన సంగిలన్. ఇసి మెన యేసు సంగిలిన్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, “కిచ్చొక కి కంక గారు మెనుక నెంజె. కిచ్చొ కి కంక జయెదె” మెన సెలవ్ సంగిల్ రితి జతయ్.

20 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క “మాన్సుచి పెట్టితె మొదొల్ జా, కిచ్చొ కిచ్చొ బార్ జయెదె, జయ్యి జోక గార్ కెరెదె. 21 మెలె, గర్చ ఉద్దెసుమ్లు, లంజెబుద్ది, చోరు బుద్ది, అత్య కెర్తి బుద్ది, లంజెకమె, 22 అన్నె మాన్సుల్చి ఆస్తిక ఆస జతిసి, పాపుమ్ ఇండితి ఆస, మోసిమ్బుద్ది, గోనలు, మాన్సుల్క దూసుప కెర్తిసి, గవురుమ్ ఉచరంతిసి, కామ్క నెంజిత కొడొ, దసచ ఎత్తి, మాన్సుచి తెడి జోచి పెట్టితె మొదొల్ జతతి. 23 గర్చ బుద్దుల్ ఎత్తి, మాన్సుచి పేట్ తెడి

---

§ 7:16 7:16 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 16 నంబర్చి కోడు తయె నాయ్.

మొదోల్ జా బార్ జతతి. దనచయ్ మాన్సుక గార్ కెర్తతి” మెన అన్నె సంగిలన్.

తేర్బోదచి దువిన్క యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 15:21-28)

24 యేసు ఒత్త తెంతో బార్ జా, తూరు చి సీదోను మెల పట్టల్చి ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెచ్చు, ఏక్ గెరి గెలన్. జో ఒత్త తిలి రితి కో కి నూనుక జో నెసిలె కి, జో తిలిసి లుంకడుక నెత్తిర్ల, 25 చి బేగి, బూతుమ్ దెర్లి ఇదిలిన్ దువిసి తిలి ఏక్ తేర్బోద, యేసుచి రిసా నూన కెర, జోతె జా కెర, జోచి చట్టె సెర్ను సేడ్డి. 26 జా తేర్బోద కేనెచి మెలె, జా *సిరియ దేసిమ్చి జా పెనికయ ప్రాంతుమ్తె జెర్లిలి, గ్రీకు మెలి వేర దేసిమ్చి మాన్సు. జలె, జా తేర్బోద యేసుతె జా కెర, “అంచి దూక దెర్లి బూతుమ్క ఉదడ గెల్తె గె?” మెన యేసుక బతిమాల్పా జా సంగితికయ్, 27 జో జాక, † “సాంత బోదల్ తొలితో కతు. బోదల్చి వంతు అన్నిమ్ గుడ్డ కెర, నూనకూనర్లు కతి రితి గల దెంక చెంగిల్ నాయ్” మెన సంగిలన్. 28 జా జోక, “నిజుమి, ప్రబు, గని నూనకూనర్లు కి అన్నిమ్ కెర్తి బల్లచి ఎట్టో రక తా, బోదల్ సేడయ్లి ఉన్టా కవుల” మెన సంగిలి. 29 ఇసి సంగితికయ్, తెదొడి యేసు జాక, “ఈంజ తుయి సంగిలి తుచి నముకుమ్చి రిసా, సేంతుమ్ తెన్ గో. బూతుమ్ తుచి దువిద్క ముల దా గెచ్చు అస్సు” మెన సంగిలన్. 30 ఇసి సంగితికయ్, జా తేర్బోద గెరి గెచ్చు కిచ్చొ దెకిలి మెలె, బూతుమ్ ముల దా గెలి రిసా, జా నాడి మంచుమ్తె నిజ తిలిసి.

తోట్లొ జలో బోయ్ రొక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

31 ఒత్త తెంతో యేసు తూరు ప్రాంతుమ్ ముల దా సీదోను ప్రాంతుమ్ వాట్ గెచ్చు, దెకపొలి ప్రాంతుమ్ వాట్ కి గెచ్చు. గలిలయ ప్రాంతుమ్చి సముద్రుమ్ రితి గాడు పక్క అన్నె ఉట్ట అయ్లన్. 32 ఉట్ట జెతికయ్,

* 7:26 7:26 నెంజెలె ‘నురోపెనికయ ప్రదేసిమ్చి మాన్సు’ మెనుల. † 7:27 7:27 దేముడు దెతి వరుమ్క ‘అన్నిమ్’ మెన టాలి కెర

బోయ్‌రో తిలో తొణ్ణో మాన్సు ఎక్కిలోక మాన్సుల్ యేసుతె కడ ఆన, “ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెరె గే?” మెన యేసుక బతిమాల్పు జా పుసిల.

33 జలె, ప్రెజల్‌తె తెంతో యేసు జోక ఎక్కిలోక పక్క కడన, జో మాన్సుచ కంగ్గొతె ఏక్ ఏక్ ఊంటివొ గల దా తుంక, జో తొణ్ణొచి జీబు చడ జోచి సొంత లాడు దెరవ దా, 34 ఆగాసుమ్ పక్క దెక, కన్నారుమ్ తెన్ పెట్టి ఏడ్లి రితి జా, ‘ఉగ్గి జా’ మెలి అర్దుమ్ తెన్, ఒత్తచి బాస తెన్ “ఎప్పాతా” మెన సంగ యేసు సంగిలన్. 35 యేసు దస్సి సంగితికయ్, జో బోయ్‌రోచ కంగ్గొ ఉగ్గి జలి చి చెంగిల్ జలన్, చి జీబు బులుక దెర్దికయ్, సొస్తుమ్ లట్టబుక దెర్లన్.

36 తెదొడి, “కక్క సంగ నాయ్” మెన ఒత్త తిల మాన్సుల్‌క యేసు సంగిలన్. గని “సంగుక పోన” మెన జో కెత్తి సుట్టు సంగిలే కి, జేవ్ అన్నె ఒగ్గర్ జా కేన్ తెన్ సంగితె తిల. 37 జర్గు జలిన్‌చి రిసొ ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జా, యేసుచి రిసొ “ఈంజొ కిచ్చొ కెరె కి జెయిమ్ జతయ్. బోయ్‌ర మాన్సుల్ నూన్‌తి రితి కెరుక జానె, తొత్త మాన్సుల్ సొస్తుమ్ లట్టబ్బి రితి కెరుక జానె. ఎత్కి చెంగిల్ కెర అస్స” మెన ఎత్కిజిన్ సంగితె తిల.

8

చెత్తర్ వెయిల్ జిన్‌క యేసు అన్నిమ్ దిలిసి
(మత్త 15:32-39)

1 జేవ్ దీసలె అన్నెక్ సుట్టు ఒగ్గర్‌జిన్ జనాబ్ యేసుతె బెర తతికయ్, జోవయింక కతిసి కిచ్చొ నెంజిలి రిసొ, యేసు జోచ సిస్సుల్‌క పాసి బుకారా, జోవయింక 2 “ప్రెజల్ అప్పొక తిర్తతి ఎద అంచి తెన్ అస్తి. జోవయింక కతిసి కిచ్చొ కి నాయ్ చి రిసొ జోవయించి ఉప్పిరి ఆవ్ కన్నారుమ్ జా అస్సి. 3 జోవయింక చువ్వెచి పెట్టి గెరి తెద్రయ్‌లెగిన, వట్టె ఏక్ వేల మొకొమ్ గుంజ్ర సేడుల. జోవయింతె సగుమ్‌జిన్ దూర్ తెంతో జా అస్తి.” మెన సంగిలన్. 4 జేవ్ సిస్సుల్ ఆచారిమ్ జా, “ఈంజ బయిలు దేసిమి ఎతివాట్‌జిన్ మాన్సుల్‌క

అన్నిమ్ దొర్కు కెరుక కీసి?” మెన అన్మానుమ్ జా సంగిల. ⁵ ఇసి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక “తుమ్తె కెత్తి పోడియె అస్తి?” మెన పుసిలన్, చి “సత్తు” మెన జబాబ్ దిల.

⁶ జలె, యేసు జా జనాబ్ క “బుయ్యె వెస” మెన ఆడ్ర దా, జేవ్ సత్తు పోడియె దెర, “తుయి దా దయ కెర్లది” మెన దేముడు అబ్బొన్ క ఉచర, జేవ్ పోడియె మోడ కెర, “ప్రెజల్ క వంట దాస” మెన సిస్సుల్ క దెతికయ్, ప్రెజల్ క వంట దిల. ⁷ దొన్ని ఇదుద్ల మొస్సు కి తతికయ్, యేసు దేముడు అబ్బొన్ క అన్నె దస్సి జొకర, “ఈంజేవ్ మొస్సు కి వంట దాస” మెన ఆడ్ర దెతికయ్, సిస్సుల్ ప్రెజల్ క వంట దిల. ⁸ ఎత్కిజిన్ పేట్ బెర్తు కతికయ్, సేంసిల గండలు సిస్సుల్ గుడ్డిల, చి సత్తు గంపల్ తె బెర్ల. ⁹ అన్నిమ్ కత్తన కెత్తిజిన్ జల మెలె, పాసి పాసి చెత్తర్ వెయిల్ జిన్ జల. ¹⁰ జలె, యేసు ప్రెజల్ కెరి తెద్రవ దా, సిస్సుల్ తెన్ బేగి దొనితె వెగ, దల్గునూతా ప్రాంతుమ్తె ఉట్ట గెల.

పరిసయుల్ యేసుక అన్నె పరిచ్చ కెర్లిసి

¹¹ యేసు ఇసి ఒత్త తిలి పొది, పరిసయుల్ సగుమ్ జిన్ జా కెర, యేసు తెన్ జట్టి జతి రితి జా, జోక “తుచి అదికారుమ్ పరలోకుమ్ తెంతొ చి జలె, అమ్ క రుజ్జు దెకయ్తి రిసా కిచ్చొ జవున్ వెల్లి కామ్ కెరు.” చెంగిల రితి జోక పరిచ్చ కెర్ల.

¹² యేసు, జలె, జోచి మెస్సుతె ఒగ్గర్ దుకుమ్ జా ఏడ్లి రితి జా, “తుమ్ ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ కిచ్చొ అంచి రిసా రుజ్జు దెకయ్త కమొక ఆస జతసు? ఆవ్ తుమ్ కిచ్చొ కచిత్తుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ అన్మానుమ్ జల ఈంజ కాలుమ్చ మాన్సుల్ క తుమ్ ఉచర్లి సాచి కామ్ ఎక్కి కి కెర దెంక నెంజె.” మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ క సంగ కెర, ¹³ జోవయింక ముల దా, సిస్సుల్ తెన్ దొని అన్నె వెగ, గాడు జిన్ ఒత్తల్తో గెచ్చుక మెన బార్ జల.

**పండితుల్ సికయ్తి బుద్దిచి రిసా యేసు జాగర్త సంగిలిసి
(మత్త 16:5-12)**

14 దోనితె ఎక్కి పోడి తిలి, గని అన్నె పోడియొ అనుక సిస్సుల్ పచ్చ తిల. 15 జలె, యేసు జోవయింక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “తుమ్ దెకన. పరిసయ్యుల్ చి రానొ జలొ హేరోదుచి పులయ్తి పీట్చి రగుమ్చి రిసొ తుమ్ జాగర్త తెన్ తా” మెన సంగిలన్. 16 ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో “అమ్క పోడి నాయ్. కిచ్చొక ఇసి మెన అమ్క సంగితయ్?” మెన లట్టబంతె తిల.

17 యేసు జేవ్ ఉచర్లిసి జానెచి రిసొ, జో “ ‘అమ్క పోడియొ నాయ్’ మెన కిచ్చొక లట్టబంతను? తుమ్ అప్పెక అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే? తుమ్క పెట్టి బేడు బంద అస్సి గే, చి అర్దుమ్ కెరనుక ఇన్లుమ్ జసు నాయ్ గే? 18 తుమ్క అంకివొ తిలె కి దెకుస్ నాయ్ గే? తుమ్క కంగ్డల్ తిలె కి నూన్సు నాయ్ గే? అప్పె రితి జర్గు జలిసి కి ఏదస్ట కెర్పు నాయ్ గే? 19 జేవ్ పాచ్ వెయిల్జిన్ మాన్సుల్క ఆవ్ పాచ్ పోడియొ మోడ వంట్టి దీసి, కెత్తి గంపల్తె సేంసిల గండల్ గుడ్డ బెరయ్లదు?” మెన సంగితికయ్, జేవ్ “బార గంపల్తె” మెన జబాబ్ దిల. 20 “అన్నె, జేవ్ చెత్తర్ వెయిల్జిన్ మాన్సుల్ తిలిన్తె జేవ్ సత్తు పోడియొ మోడ వంట్టి దీసి, కెత్తి గంపల్తె సేంసిల గండల్ గుడ్డ బెరయ్లదు?” మెన సంగితికయ్, జేవ్ “సత్తు గంపల్తె” మెన జబాబ్ దిల. 21 జాకయ్ జో జోవయింక “జలె, అప్పెక కి తుమ్ అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్ గే?” మెన యేసు సంగిలన్.

గుడ్డి మాన్సుక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి

22 తెదొడి యేసు, సిస్సుల్, బేత్తుయిదా గవ్విచి ఒడ్డుతె దోనితె పాచ ఉత్తిర్ల. గుడ్డి మాన్సు ఎక్కిలోక ఒత్తచ మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ యేసుతె కడ ఆన, “దయ కెర, ఇన్నెక చడ చెంగిల్ కెరు” మెన బతిమాల్పా జా సంగిల. 23 జలె, యేసు జో గుడ్డి మాన్సుచి ఆతు దెర, జా గవ్వి తెంతొ ఇదిల్ దూరి కడ నా కెర, జోచ అంకివొతె తుంక్, చడ, “తుక కిచ్చొ జలెకు డిస్తయ్ గే?” మెన పుసిలన్, చి 24 జో మాన్సు, “మాన్సుల్క దెకితసి, గని జేవ్ రూకుల్ ఇండితి రితి డిస్తతి” మెన

సంగిలన్. 25 జలె, జో మాన్సుచ అంకివొతె యేసు అన్నె చడితికయ్, జో చెంగిల్ దెక, ఎత్తి సొస్టుమ్ దెకిలో. 26 ఇసి చెంగిల్ జతికయ్, యేసు జోక, “తుయి గవ్వి అన్నె నే పెసితె కి తుచి సొంత గెరి ఉట్ట గో” మెన తెద్రవ దిలన్.

ఈంజొయి ‘క్రీస్తు’ మెలో జెంక తిలో రచ్చించుప కెర్తొసొ
(మత్త 16:13-20; లూకా 9:18-21)

27 ఒత్త తెంతో యేసు, జోచ సిస్సుల్ తెన్ కైసరియ పిలిప్పి మెలి ప్రాంతుమ్చ గవ్విలె ఇండ గెతె తత్తికయ్, “కొన్సొ మెన ప్రెజల్ అంక సంగితతి?” మెన సిస్సుల్క పుసిలన్. 28 జేవ్ జోక “బాప్తిసుమ్ దెతో యోహాను జా తయెదె మెన సగుమ్జిన్ తుక సంగితతి. అన్నె సగుమ్జిన్ తుక ‘వీలీయా పూర్గుమ్చొ జా తయెదె’ మెంతతి. అన్నె సగుమ్జిన్, ‘దేముడుచి కబుర్ పూర్గుమ్ సంగిలో అన్నెక్లో జా తయెదె’ మెన తుక సంగితతి” మెన సిస్సుల్ సంగిల.

29 ఇసి సంగితికయ్, జో జేవ్క, “తుమ్, జలె, కొన్సొ మెన అంక సంగితతు?” మెన పుసిలన్. జలె, పేతురు, “తెద్రయిందె మెన దేముడు సంగ తిలో *‘క్రీస్తు’ మెలో రచ్చించుప కెర్తొసొ, తుయి” మెన ఒప్పన సంగిలన్. 30 పేతురు ఇసి మెన ఒప్పన్తికయ్, యేసు జోక, “అంచి రిసొ తుమ్ చినిలిసి కక్క సంగ నాయ్” మెన జాగర్త సంగిలన్.

జో మొర అన్నె జివ్ జంక తిలిన్చి రిసొ యేసు సంగిలిసి
(మత్త 16:21-28; లూకా 9:22-27)

31 † “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొ ఒగ్గర్ సైమల్ సేడ,

* **8:29** 8:29 ఒగ్గర్ పూర్గుమ్ తెంతో “పాపుమ్ గెచ్చయ్తో దొర్కు జలో రచ్చించుప కెర్తొసొక తెద్రయిందె” మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు సంగ రెగ్గవ తిలన్. క్రీస్తు మెలె ఈంజ అర్దుమ్ తయెదె. † **8:31** 8:31 ‘మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొ’ మెన బయ్బిల్తె రెగ్గ తిలి, జేవ్చి అర్దుమ్ కిచ్చొ మెలె, ‘తెద్రయిందె’ మెన ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడు దెద్రయ్లో క్రీస్తు రచ్చించుప కెర్తొసొ. యేసు ‘ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొ’ మెన సంగిలె, బయ్బిల్చి పొర్ని ప్రమానుమ్ నదు కెర్ల పండితుల్ జా అర్దుమ్ కెరనుల, గసి యేసుక ‘జొయ్యి’ మెన ఒప్పనుక నెన కెర, జోవయింక ఒగ్గర్ అల్లర్ కెరుల. ఒగ్గర్ నదు నే కెర్ల ప్రెజల్, సిస్సుల్, జా అర్దుమ్ ఇదిల్ అల్సిమ్ కెరనుల.

వెల్లెల మాన్యుల్చి అత్తి, వెల్లెల పూజర్లుచి అత్తి, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనచి అత్తి, మొరుక అస్సు. గని తిర్పతి గెలె, అన్నె జీవ్ జా ఉట్టుక అస్సు” మెన యేసు జోచ సిస్సుల్క బోదన కెరుక దెర్లన్. ³² జో ఈంజ కోడ్ ఒండిజిన్క సొస్టుమ్ సంగిలన్. దస్సి సంగితికయ్, పేతురు జోక ఏక్ పక్కయ్ కడ నా కెర, “దస్సి సంగు నాయ్. తుక దస్సిచి పోని!” మెన పేతురు జోక గోల కెరుక దెర్లన్. ³³ పేతురు ఇసి సంగితికయ్, యేసు పస్ల, సిస్సుల్క దెక, పేతురుక, “సయ్తాన్, అంచి పడ్డో గో! తుయి దేముడుచి వచ్చెనచి బుద్ది ఉచర్లదీ నాయ్, గని మాన్యుల్ ఉచర్ది రితి ఉచర్లది” మెన యేసు గోల కెర్లన్.

³⁴ తెదొడి జోచ సిస్సుల్క, ప్రైజల్చి జనాబ్క, జోచి పాసి బుకారా కెర, యేసు జోవయింక, “కో నంపజా అంచి పట్టి బులుక ఉచరుల గే, జోచి సొంత ఇస్టుమ్ కెరుక ముల దా, జోచి సొంత †సిలువ వయన అంచి పట్టి బులుక అస్సె. ³⁵ కిచ్చొక మెలె, జోచి సొంత ప్రానుమ్ రచ్చింఛుప కెరనుక కో కోర్ప జవుల గే, జోచి ప్రానుమ్ గెచ్చువానెదె. గని అంచి రిసా, అంచి సుబుమ్ కబుర్ నూనయ్తి రిసా, కో జోచి ప్రానుమ్ దెతి రితి ఎక్కి మెన్సు నిదానుమ్ ఇండుల గే, జోచి ప్రానుమ్ రచ్చింఛుప జెయెదె. ³⁶ మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె తిలిసి ఎత్తి. కేన్ మాన్సు జవున్ కలుగు కెరన జోచి ప్రానుమ్ గెచ్చువాన్లెగిన, జోక కిచ్చొ లాబుమ్? కిచ్చొ లాబుమ్ నాయ్. ³⁷ మెలె, జో మాన్సుచి ఆత్మ గెచ్చువాన్లెగిన, జోచి ప్రానుమ్ దేముడు తెన్ అన్నె బెదయ్తి రితి కేన్ మాన్సు కిచ్చొ దిలె సరిపుఛుప జయెదె గే? ³⁸ మెలె, గర్బ కమె కెర్ది ఈంజ పాపుమ్చి లంజెచి ఉగుమ్తెచి బుద్ది కెరన, అంచి సత్తిమ్ జవున్, అంచ కొడొచి సత్తిమ్ జవున్, కో లాజ్ జా నే ఒప్పున్తె తవుల గే, ఆవ్ మాన్సు

† **8:34** 8:34 ‘సిలువ’ మెన కిచ్చొక సంగితయ్ మెలె, యేసుక విరోదుమ్ సుదల్ కిసి మారుల మెలె, జోక ‘సిలువ’ మెలిన్తె అత్తిలె చట్టలె మేకుల్ పెట టీచడ మొర్ది రితి ములుల. జోక జా సిలువతె నే టీచడె అగ్గె, యేసుచి సొంత సిలువ జోక మార్చిన్తె జో గడియ సొంత వయుక నెత్తిర్ల; యోహాను 19:17. పడ్డో సీమోను మెలో ఎక్కిలో వయతి రితి తియార్ల; మార్కు 15:21. సిలువ మెలె, ఏక్ డేడిక అన్నెక్ డేడి రితో డండో అడ్డుమ్ కెర బుయ్యో రోవ టీచడలు.

జా బెర్మున్ అయ్‌లోసా పరలోకుమతె గెచ్చు అబ్బొసి జలో దేముడుచి పరలోకుమచి ఉజిడిచి గవురుమ్ తెన్ సుద్ది తిల దూతల్ తెన్ బెద ఈంజ లోకుమతె అన్నె జెతి దీసిక, జేవ్ మాన్యుల్క 'అంచ' మెన ఒప్పున్తి రితి అమ్చి తెన్ బెదవనుక అంక లాజు తయెదె." మెన సిస్సుల్క ప్రెజల్క యేసు సంగిలన్.

9

1 జో ఇసి సంగ, "దేముడుచి రాజిమ్ అదికారుమ్ తెన్ జా అస్సె మెన, ఇన్నె టీవొ జా తిల సుదల్తె సగుమ్జిన్ నే మొర్తె అగ్గె దెకుల మెన తుమ్క ఆచ్ కచితుమ్ సంగితసి" మెన సిస్సుల్క ప్రెజల్క యేసు సంగిలన్.

యేసు గడియ పరలోకుమచి ఉజిడి జలిసి
(మత్త 17:1-13; లూకా 9:28-36)

2 సావ్వు దీసల్ గెలి పిమ్మట్, యేసు పేతురుక యాకోబుక, యోహానుక, అన్నెకో నెంజిలి డోక్ తిలి మెట్టయ్ కడ నిలన్. మెట్టయ్ వెగితికయ్, జేవ్చి మొక్కె యేసుచి రూపుమ్ మార్పుప జలి. 3 జోచ పాలల్ కీసి జల మెలె, ఈంజ లోకుమతె కేన్ సార్ కేన్ నబ్బు తెద్ది చోక్ కెరుక నెతిర్లి రితి, ఉజిడ్ జా చోక్ జల. 4 తెదొడి, పూర్గుమ్చ దేముడుచి కబుర్లు సంగిత మోసే చి ఏలీయా దొగుల యేసు తెన్ లట్టబై తా, జేవ్ సిస్సుల్క డీసన్ సేడ్ల.

5-6 ఇసి జతికయ్, జేవ్ సిస్సుల్ బలే బియఁ గెతికయ్, తెదొడి పేతురు, కిచ్చొ మెనుక గే నేన గెచ్చు, యేసుక "గురుబాబు, అమ్ ఇన్నె తంక చెంగిలి. తుక ఏక్, మోసేక ఏక్, ఏలీయాక ఏక్, మొత్తుమ్ తిన్ని కుడియల్ ఇన్నె బందుక అమ్క సెలవ్ దే" మెన సంగిలన్. 7 సంగితె తతికయ్, తెదొడి మబ్బు ఏక్ ఉత్త్ర జా, జోవయింక డంకిలన్, అన్నె, "ఈంజొయి అంచొ పుత్తు, అంచొ ప్రేమ తిలొ పుత్తు. ఇన్నెచి కోడు తుమ్ సూన" మెన, మబ్బు తెంతొ అవాడ్ సంగిలిసి సూన్ల. ఇసి జలి

బేగి, 8 సిస్సుల్ సుట్టునంత అంకి గలెకి, యేసుక పిట్టవ జో తెన్ అన్నె కో కి డీస్సి నాయ్.

9 జేవ్ జా మెట్టయ్ తెంతో ఉత్ర జెతె తతికయ్, “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా మొర గెచ్చ అన్నె జివ్ జా ఉట్టితి ఎద, తుమ్ అప్పె ఇన్నె దెకిలిసి కక్క కి సంగ నాయ్” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

10 ఇసి సంగితికయ్, జర్గు జలిన్చి రిసా తుక్లె తా గెల, గని “మొర గెచ్చ అన్నె జితిన్చి రిసా సంగిల్ కోడుక కిచ్చో అర్దుమ్?” మెన ఉచరంతె తిల. 11 తెదొడి జోక కిచ్చో వుసిల మెలె, “రచ్చించుప కెర్తొసా జతో క్రీస్తుచి అగ్గె ఏలీయా పూర్దుమ్చొ జెంక అన్నె, మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కిచ్చొక సంగితతి?” మెన వుసిల.

12 యేసు జోవయింక, “ఎత్తి తెయార్ కెర్తి రిసా *ఏలీయా తొలితో జెంక అన్నె మెలి కోడు సత్తిమ్. జా ఏక్, రచ్చించుప కెర్తొసా, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిలె ఒగ్గర్ సైమల్ సేడుక అన్నె మెన,

మాన్సుల్ జోక నిస్కారుమ్ దెకుల”

మెన రెగిడ్లిసి కిచ్చొచి రిసా గే తుమ్ ఉచర. 13 అన్నె, జలె ఆవ్ తుమ్చి తెన్ సంగితిన్ కిచ్చొ మెలె, జో ఏలీయా తొలితో జా తిలన్ మెన ఆవ్ తుమ్క కచితుమ్ సంగితసి. జో జా తిలొ, అన్నె జోచి రిసా రెగిడ్లి కోడు కి నెరవెర్పువ జలి.

“జేవ్చి ఇన్ఱుమ్ అయ్లి రితి మాన్సుల్ జోక కెల

మెన రెగిడ్లి కోడు” మెన యేసు సంగిలన్.

సిస్సుల్ ఏక్ బూతుమ్క ఉదడుక నెతిర్లిసి

(మత్త 17:14-20; లూకా 9:37-43)

14 యేసు, జేవ్ సిస్సుల్, మెట్టక ఎట్టొ తా గెల సిస్సుల్తె పాచ కెర, జోవయించొ సుట్టునంత ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ బెర అస్తి, చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన జోవయింతెన్ గగ్గొల్ జతె అస్తి మెన

* 9:12 9:12 మత్తయి 17:13తె దెకిలె, ‘ఏలీయా రితొసా’ మెన బాప్తిసుమ్ దెతె తిలొ యోహానుచి రిసా సంగిలన్ మెన రుజ్జా జతయ్.

యేసు ఇసి దెకిలో. 15 జలె, జేవ్ జనాబ్ యేసుక దెకిల్ బేగి, ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జా, జోతె నిగ జా జొకర్ల. 16 యేసు, జలె, “జోవయింతెన్ కిచ్చొచి రిసా లట్టబ్బును?” మెన పుసిలన్. 17 జనాబ్తె తిలో ఎక్కిలో, “గురుబాబు, గుల్లో కెర్తి బూతుమ్ దెర్లొ అంచొ పుత్తుక తుచితె కడ ఆన్లయ్. 18 జా బూతుమ్ జోక కేనె దెరెదె గే, ఒత్త సేడవ దెయెదె. సేడయ్లె, ఈంజొ పొగుర్లు బార్ కెరవన, దంతొ చప్ల, మోర్పు సేడుక. ‘జా బూతుమ్క ఉదడ దాన’ మెన తుచ సిస్సుల్క బతిమాల్పా జా సంగిలె కి, జేవ్ నెత్తిర్ల.” మెన జో నాడుచొ అబ్బొసి సంగిలన్.

19 తెదొడి యేసు కిచ్చొ జబాబ్ దిలన్ మెలె, “నముకుమ్ నెంజిలి కాలుమ్చ, తుమ్! తుమ్చి తెన్ ఆవ్ కెత్తి దీసల్ తంక? కెత్తి దీసల్ తుమ్చి బుద్ది ఆవ్ ఓర్గుప జంక? జో నాడుక అంచితె కడ ఆన” మెన సంగితికయ్, 20 నాడుక యేసుతె ఆన్ల. ఆన్తికయ్, జా బూతుమ్ యేసుక దెకిలి బేగి, జో నాడుక పొర్లు కెరవ గెల్తికయ్, నాడు బుయ్యె సేడ ఎంగ్డ ఎంగ్డ జా పొగుర్లు కెరవన, పొర్లుప జతె తిలన్. 21 దస్సి జతె తతికయ్, “ఇన్నెక కెత్తి దీసల్ తెంతొ ఈంజ బాద అస్సె?” మెన యేసు నాడుచొ అబ్బొసేక పుసిలన్, చి జో “బాల తతె తెంతొ. బాల తతె తెంతొ దస్సి జా జా, 22 ఇన్నెక నాసెనుమ్ కెర్తి రిసా ఒగ్గర్ ఒగ్గర్ సుట్లు ఆగితె పానితె సేడయ్లి. తుయి కిచ్చొ జలెకు కెరుక తెర్లెగిన, అమ్చి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ అమ్క తోడ్ కెరు!” మెన సంగ జొకర్తికయ్, 23 తెదొడి యేసు జోక, “ ‘తుయి తెర్లెగిన’ మెంతసి అంక, కిచ్చొక? కో అంక నంపజలొసొక, జోక ఎత్తి జెయిమ్ జయెదె!” మెన సంగిలన్. 24 బేగి నాడుచొ అబ్బొసి, “ఆవ్ నంపజతసి. అంచి నముకుమ్ తొక్కి చి జలె, ఒగ్గర్ జతి రితి అంక తోడు తా!” మెన ఏడ కేక్ గలన్.

25 తెదొడి ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ ఎక్కితె బెద పాసి నిగ జెతతి మెన యేసు దెక కెర, “ఓ గుల్లో కెర్తి బొయ్రో కెర్తి బూతుమ్. తుయి ఇన్నెక ముల దా, కెయ్యక కి ఇన్నెక అన్నె దెరు నాయ్ మెన ఆవ్ తుక ఆడ్ర దెతసి,” మెన జా బూతుమ్క యేసు గోల కెర్తికయ్, 26 బూతుమ్ గట్టిజ కేక్ గల, నాడుక గట్టిజ పొర్లు కెరవ బార్ జా ముల దిలన్, చి

నాడు మొర గెలి రితి జలి. “మొర గెలో” మెన ఒగ్గరజన్ సంగిల, 27 గని యేసు నాడుక ఆతు దెర ఉట్టయ్తికయ్, జో చెంగిల్ జా టీవో జలన్.

28 జలె, యేసు గెరి గెచ్చ తెడి పెసితికయ్, జోచ సిస్సుల్, “ఆమ్ కిచ్చొక జా బూతుమ్క ఉదడుక నెతిర్లమ్?” మెన కో వేర మాన్సుల్ నే నూన్తి రితి యేసుక పుసిల. 29 పుసితికయ్, జో † “ప్రార్లన కెర్లకయ్ ఇసిచి ఉదడుక జయెదె, నెంజిలె నాయ్” మెన సంగిలన్.

**మొర గెచ్చ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె మెన యేసు సంగిలిసి
(మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)**

30 యేసు, సిస్సుల్, ఒత్త తెంతో బార్ జా గలిలయ ప్రాంతుమ్ వాట్ గెల. ‘ఆమ్ ఇన్నె తిలిసి ప్రెజల్ నేన్తు’ మెన గుట్టు తెన్ గెతె తిల. 31 కిచ్చొక మెలె, యేసు జోచ సిస్సుల్క బోదన కెర్తె తిలో. “ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక మాన్సుల్చి అత్తి దెర దెవుల, చి అంక మార గెలుల. జేవ్ అంక మార గెలె కి, తిర్తత్క అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె” మెలన్. 32 గని జో సంగిలిసి అర్దుమ్ నే కెరన్లెకి, పుసుక బియె కెర, తుక్లె తిల.

33 తెదొడి యేసు, సిస్సుల్, కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్తె పాచ గెరి గెచ్చ తెడి పెసిలి పొది, యేసు జోవయింక “వట్టె ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో కిచ్చొచి రిసొ వాదెన జతె తిలదు?” మెన పుసిలన్. 34 జేవ్ తుక్లె తిల. కిచ్చొక మెలె, “అమ్చితె కొన్సొ వెల్లో జయెదె?” మెన జేవ్ వట్టె లట్టబన తిల.

35 తెదొడి యేసు వెన, జేవ్ బారజిన్క పాసి బుకారా కెర, జోవయింక, “కొన్సొ జలెకు వెల్లో జంక ఉచరెదె గే, జో గవురుమ్ నే ఉచరంతె తా, ఎత్కిచి కంట దాక్ కెరన, ఎత్కిజిన్క సేవ కెర్లొసొ జంక అస్సె” మెన సంగ, 36 ఏక్ బాలబోదక దెర, జోవయించి నెడేమె టీవో

† 9:29 9:29 ఈంజ మత్తెలి గ్రీకు బాస తెన్ తొలితొ రెగిళ్ల పుస్తకల్తె “చువ్వె తా ప్రార్లన కెర్లకయ్...” మెన రెర్ల అస్సె.

కెర, ఉక్కుల, జోవయింక అన్నె, ³⁷ †“ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెకు కో అంచి నావ్ తెన్ మరియాద కెరుల గే అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జవుల. అన్నె, అంకయ్ కో మరియాద కెర తవుల గే, ఎక్కి అంకయ్ నాయ్, గని అంక తెద్రయ్లోసొకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జవుల” మెన యేసు బోదన కెర్లన్.

³⁸ తెదొడి యోహాను మెలో సిన్సుడు యేసుక కిచ్చొ మెన సంగిలన్ మెలె, “గురుబాబు, ఎక్కిలో తుచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ్డిసి దెకిలమ్. జో అమ్చి పట్టి జెతోసొ నెంజెచి రిసొ జోక అడ్డు కెర్లమ్” మెన సంగిలన్. ³⁹ జలె యేసు, “జోక అడ్డు కెర నాయ్. కిచ్చొక మెలె, కో జలెకు అంచి నావ్ తెన్ ఏక్ వెల్లి కామ్ కెరెదె గే, జొ జర్గు జలి తెంతో అంచి రిసొ విరోదుమ్ లట్టబుక నెత్తె. ⁴⁰ అమ్చి కామ్చి ఉప్పిరి విరోదుమ్ నెంజిలోసొ అమ్చి పచ్చెన జెతోసొ జయెదె.

⁴¹ “ఆవ్ క్రీస్తు జలొసొ తెన్ తుమ్ బెదిలి రిసొ, కో జలెకు తుమ్క బుక్కాక్ పాని జలెకు దెయెదె గే, జో దస్సి కెర్లి రిసొ కచితుమ్ జోక బవుమానుమ్ పిట్టె నాయ్, మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి.

⁴² “గని అంక నంపజల ఇన బాలబోదల్ రిత జలసతె ఎక్కిలోక కి, కో కీపాపుమ్ కెరవుల గే, జోక జెతికయ్ సిచ్చుచి కంట, జోక టొట్రయ్ తిర్వెలి రితొ వెల్లో పత్తురు ఒడొవ దా, సముద్రుమ్తె బుడ్డవన్కయ్ జోక చెంగిలి. ⁴³ తుమ్చితె ఎక్కిలోచొ ఆతు జలెకు జోక *పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో ఆతు జో కండన గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అత్తో తెన్ తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె, కెయక నే విజయ్తి ఆగితె, గలి జతి కంట, పాపుమ్ కెరయ్తో ఆతు జలెకు నెంజిలి రితి జొ పరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. ⁴⁴⁻⁴⁵ † దస్సి, తుమ్చితె ఎక్కిలోచొ చాటు జలెకు జోక

‡ **9:37** 9:37 నెంజెలె “జో అంక నంపజలి రిసొ ఇన బాలబోదల్తె ఎక్కిలోక జలెకు కో మరియాద కెరెదె గే, అంకయ్ మరియాద కెర్లి రితి జయెదె.” § **9:42** 9:42 నెంజెలె ‘జోవయించి నముకుమ్ పిట్టవుల గే...’ * **9:43** 9:43 పాపుమ్...రిసొ నెంజెలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జొ దీసి తెంతో అన్నె దస్సి నే జతి రిసొచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితో రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె. † **9:44-45** 9:44-45 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్డ నగుమ్ పుస్తకల్తె ⁴⁴ నంబర్లుచ కొడొ తతి నాయ్. గని తిలె, ⁴⁴ చి ⁴⁶చి కొడు ⁴⁸ నంబర్చి కొడుచి రితి జవుల.

‡పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జో చాటు కండన గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని చట్టా తెన్ తిలి రితి తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, పాపుమ్ కెరయ్తి చాటు జలెకు నెంజిలి రితి జా పరలోకుమ్తె బెదుక చెంగిలి. 46-47 †తుమ్తె ఎక్కిలోచి అంకి జలెకు జోక * పాపుమ్ కెరవ తిలెగిన, జా అంకి కడ వెంట గెలి రితి జవున్. కిచ్చొక మెలె, దొన్ని అంకివొ తెన్ తిలి రితి తా వెల్లి ఆగి గొయ్తె గలి జతి కంట, ఎక్కి అంకి తెన్ జలి రితి జా దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక చెంగిలి. 48 వెల్లి ఆగి గొయ్తె కిచ్చొ మొర్తి నాయ్, చి జా ఆగి విజె నాయ్.

49 “ ‘సుద్ది జవున్’ మెన బలి దెతి ఎత్కితె లోన్ దెరవుక అస్సె. దస్సి, లోన్క, ఆగిక మెలి రితి, ఎత్కి మాన్సుక సుద్ది నిదానుమ్ కెరుక అస్సె.

50 “లోన్ చెంగిలిచి. గని జా లోన్చి కారు గెచ్చు చప్పుయ్ జలెగిన, జా అన్నెక్ సుట్టు కిసి కెర కారు కెరుక జయెదె! నెంజె. తూమ్, జలె, తుమ్చి పెట్టి లోన్ దెర్లి రితి జా, చి ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో సేంతుమ్ తెన్ తా” మెన సిన్సుల్క యేసు బోదన కెర్లన్.

10

యేసు తిరిమ్ తిరిమ్ యెరూసలేమ్ గెచ్చుక మొదొల్ కెర్లిసి
(మత్త 19:1-12)

1 యేసు కపెర్నహూమ్ పట్టుమ్ తెంతొ ముల దా యూదయ ప్రదేసిమ్ వాట్ గెచ్చు, యొర్దాను గాడు ఒత్తల్తో ఉట్ట గెలన్. ఒత్త తతికయ్, ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ అన్నె జోతె బెర జెతికయ్, జో అలవాట్ జలి రితి జోవయింక బోదన కెరుక దెర్లన్.

‡ 9:44-45 9:44-45 పాపుమ్...రిసా నెంజిలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతొ అన్నె దస్సి నే జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితో రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె. § 9:46-47 9:46-47 గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితో రెగిడ్డిన్ సగుమ్ పుస్తకల్తె 44 నంబర్ల చొడొ తతి నాయ్. గని తిలె, 44 చి 46చి కోడు 48 నంబర్చి కోడుచి రితి జవుల. * 9:46-47 9:46-47 పాపుమ్...రిసా నెంజిలె, నముకుమ్ పిట్టయ్తి రితి జలెగిన, జా దీసి తెంతొ అన్నె దస్సి నే జతి రిసాచి అర్దుమ్ కి గ్రీకు బాస తెన్ ఈంజ తొలితో రెగిడ్డిన్ తెన్ బెదెదె.

పెండ్లి జలన ముల ములి జతిన్చి రిసా యేసు సంగిలి
(మత్త 19:1-12)

2 జా పొది, పరిసయుల్ నగుమ్జిన్ జోక పరిచ్చ కెర తెల్లె నింద కెరుక మెన, జోతె జా కెర, “మున్సుబోద జోచి తేర్చిక ములుక నాయిమ్ గె?” మెన పుసిల. 3 యేసు “మోసే పూర్ణుమ్చో తుమ్క కిచ్చొ ఆత్త దిలన్?” మెన పుసిలన్. 4 ఈంజొ ఇసి సంగితికయ్, జేవ్ “ముల దెతి కాగుమ్ రెగ్గ దిలెగిన ముల దెంక జయెదె మెన మోసే పూర్ణుమ్చో సెలవ్ దిలన్” మెన జబాబ్ దిల.

5 జెలె, యేసు జోవయింక, “తుమ్ రాడ్ జీవ్చ మాన్సుల్చి రిసా మోసే జా ఆగ్గు రెగిడ్లన్. 6 గని లోకుమ్ జెర్మయ్లి మొదోల్ పొది తెంతో ‘మున్సుబోద తేర్బోద’ మెన దేముడు దొన్ని రగల్ జర్గు కెర్లొ” మెన, అన్నె

7 “జాకయ్ మున్సుబోద అయ్యన్అబ్బొన్క ముల దా జోచి తేర్చి తెన్ బెద తంక అన్నె. 8 అన్నె జేవ్ దొగుల ఎక్కి ఆగ్ జా తవుల మెన దేముడు రెగ్గయ్లి కోడు అన్నె. జాచి రిసా, పెండ్లి జలి తెంతో జేవ్ దొగుల నెంజితి. ఎక్కి ఆగ్ జా అస్తి. 9 జాకయ్, దేముడు పెండ్లితె కక్క జట్టు కెరవ తయెదె గే, కేన్ మాన్సు ములవుక జయె నాయ్” మెన జేవ్క సంగిలన్.

10 యేసు, సిస్సుల్, జేవ్ బన జతి గెరి గెచ్చ తెడి పెసిలి వడ్డొ, ఈంజ కోడుచి రిసా సిస్సుల్ అన్నె పుసిల. 11 యేసు సిస్సుల్క, “కో జలెకు జోచి తేర్చిక ముల దా అన్నెక్కి పెండ్లి కెరనెదె గే, జో లంజె వంసుమ్చో జా తేర్చిక లంజె కెర్తయ్, 12 అన్నె, మున్సున్క తేర్చి ముల దా అన్నెక్కి పెండ్లి కెరనెగిన, జయ్యి లంజె జతయ్” మెన సంగిలన్.

బాలబోదల్క యేసు చడ చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 19:13-15; లూకా 18:15-17)

13 ఒత్త తిలి పొది, ‘అమ్చ బోదల్క చడ చెంగిల్ జవున్’ మెన, నగుమ్జిన్ జోవయింక యేసుచి పాసి కడ ఆన్తికయ్, సిస్సుల్, “పొన” మెన కడ ఆన్సక గోల కెర్ల. 14 గని జేవ్ గోల కెర్లిసి యేసు దెక, బాద నేడ, “బోదల్ అంచితె జెతు. జోవయింక అడ్డు

కెర నాయ్. దేముడుచి రాజిమ్ ఇన బాలబోదల్ జల సుదల్చియి. 15 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, గవురుమ్ నే ఉచరంతె బాలబోదల్చి రితిచి నముకుమ్ తెన్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి రితి నజ్లెకయ్, పరలోకుమ్తె గెచ్చుక జయెదె. ఇసి నే జలెగిన, కో కి ఒత్త బెదుక జయె నాయ్” మెన సంగ 16 జేవ్ బోదల్క ఉక్కుల దెర, జోవయింక ఎక్కెక్లక బోడి చడ, ‘చెంగిల్ తత్తు’ మెన యేసు సంగిలన్.

పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె కిసి బెదుక గే
(మత్త 19:16-30; లూకా 18:18-30)

17 యేసు అన్నె బార్ జా వట్టె గెతె తతికయ్, ఉబెడొ ఎక్కిలో నిగ జా, యేసుచి పురెత్తో సెర్ను సేడ జొకర, “చెంగిల్ తిలో గురుబాబు, పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె కెయఁక తెయఁక జితి వాట, అంక దొర్కు జంక మెలె, ఆవ్ కిచ్చొ కెర్లె జయెదె?” మెన పుసిలన్. 18 పుసితికయ్, యేసు, “చెంగిల్ తిలోసా మెన అంక కిచ్చొక సంగిలది? దేముడు ఎక్కిలోయి చెంగిలోసా, గని అన్నె కో కి చెంగిలన నెంజితి. 19 జో దిల ఆగ్గుల్ మెలె, తుయి జాన్సి.

‘నరు అత్య కెరుక జయె నాయ్,

లంజెకమె కెరుక జయె నాయ్,

చోరుక జయె నాయ్,

అబద్దుమ్ సాచి సంగుక జయె నాయ్,

మోసిమ్ కెరుక జయె నాయ్,

అయ్యద్అబ్బొద్క గవురుమ్ దెకితె తంక అస్సె’

దసచయ్” మెన జోక యేసు సంగిలన్. 20 జో మాన్సు, “గురుబాబు,

బాల తెంతో ఈంజేవ్ ఆగ్గుల్ రితి నిదానుమ్ కెర దెకన్తసి” మెన

జబాబ్ దిలన్. 21 యేసు జోక దెక కన్కారుమ్ జా, “తుక ఎక్కి పిట్ట

గెచ్చు అస్సె. తుయి గెచ్చు, తుచి ఆస్తి ఎత్తి విక గెల కెర, బీద సుదల్క

దేసు. దస్సి కెర్లెగిన, పరలోకుమ్తె తుక ఆస్తి కలుగు జెయెదె. అన్నె,

అంచి తెన్ బెద, అంచి పట్టి జే!” మెన యేసు సంగిలన్.

22 జలె, జో ఉబెడొక ఒగ్గర్ సొమ్మారుమ్చి రిసొ, దుకుమ్ జా మొకొమ్ ఇదిలిసి కెర ఉట్ట గెలన్.

సొమ్మార్లు పరలోకుమ్తె బెదుక కస్తుమ్

23 జో సొమ్మారుమ్చొ ఉట్ట గెతికయ్, యేసు పస్ల సిస్సుల్క దెక జోవయింక, “సొమ్మార్లు దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక జలె, కస్తునె జలెకయ్ జయెదె” మెన సంగిలన్. 24 జోచ ఈంజేవ్ కొడొక సిస్సుల్ ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జతికయ్, జోవయింక అన్యె, “ఓ పుత్తర్లు, *ఈంజ లోకుమ్తెచి అస్తిక నముకుమ్ తిల సుదల్ దేముడుచి రాజిమ్తె బెదుక కెద్ది కస్తుమ్! 25 ఇసొ సొమ్మారి దేముడుచి రాజిమ్తె బెదితి కంట, సూజిబొరొ వాట్ ఒంటె గెచ్చుక సుల్లు!” మెన సంగిలన్.

26 జేవ్ ఎదివాట్ ఆచారిమ్ జా, “దస్సి జలె, కో రచ్చింతుప జంక జయెదె?” మెన జోక పుసిల. 27 యేసు జోవయింక దెక, “మాన్సు ఈంజ కెర్క నెత్తిర్లిసి, గని దేముడు జా ఎత్తి జర్లు కెరుక తెరె.” మెన సంగిలన్.

28 జలె, పేతురు జోక, “ఈందె, ఆమ్ ఎత్తి ముల దా తుచి పట్టి బులితసుమ్” మెన సంగుక దెర్లన్. 29 జలె యేసు జోవయింక, “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, అంచి రిసొ, అంచి సుబుమ్ కబుర్చి రిసొ, గేరు జలెకు, అన్యొబావొక జలెకు, †బయిబేనిక జలెకు, అయ్యున్అబ్బొన్క జలెకు, బోదల్క జలెకు, బుయి జలెకు, కో ముల తవుల గే, 30 అప్పె ఈంజ లోకుమ్తె కి, జోవయింక గెరలు, అన్యొబావొ, బయిబేని, అయ్యుసిసి, బోదల్, బుయి, దనచ ఎత్తి జోవయింక దొర్కు జయెదె. అన్యె, జెతి కాలుమ్తె, కెయ్క తెయ్క పరలోకుమ్తె జితి వాట జోవయింక దొర్కు జయెదె. 31 గని తుమ్ జాగర్త ఉచరన. అప్పె అగ్గె జలన ఒగ్గర్జిన్ పడ్డొ జవుల. అప్పె పడ్డొ జలన ఒగ్గర్జిన్ అగ్గె జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

* **10:24** 10:24 గ్రికు బాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి తొలితొ రెగిడ్ల నగుమ్ పుస్తకల్తె ఈంజ...సుదల్చి కొడొ తతి నాయ్. † **10:29** 10:29 అప్పబేనిక

మొర గెచ్చు అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె మెన యేసు సంగిలిసి
(మత్త 17:22-23; లూకా 9:43-45)

32 యేసు, సిస్సుల్, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్తె గెతి రిసా వట్టె గెతె తతికయ్, యేసు దయిరిమ్ తెన్ జోవయించి అగ్గెతో ఇండిలిసి సిస్సుల్ దెక, బలే బమ్మ జల. జోచి పడ్డె గెతె తిలసక కి బలే బిడ్డి దెర గెలి. జలె, యేసు సిస్సుల్క అన్నె పాసి కెరన, జోక జర్గు జంక తిలన్చి రిసా జోవయంక అన్నె సంగుక దెర, 33 “ఈందె సూన, అమ్ యెరూసలేమ్తె గెతసుమ్. ఒత్త గెలమ్ మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసొక వెల్లెల పూజర్లుతె, మోసె తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డనతె దెర దెవుల, చి జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ అంక మొర్తి సిచ్చ వయడ దా, యూదుల్ నెంజిల అదికారుల్తె అంక సొర్పు కెర దెవుల. 34 దస్సి కెర్లె, జేవ్ అంక కొంకడ, తుంక్త దా, కొర్డల్ తెన్ పెట కెర, అంక మారుల. మార్లె కి, తిర్తతక అన్నె జీవ్ జా ఉట్టిందె” మెన యేసు సిస్సుల్క అన్నె సంగిలన్.

దొగుల సిస్సుల్ వెల్లో జంక కోర్ప జలిసి
(మత్త 20:20-28)

35 తెదొడి యాకోబు, యోహాను మెల జెబెదయి మెలోసొచ దొగుల పుత్తర్పుల్ పురైతో జా, యేసుక “గురుబాబు, కిచ్చొ అమ్ నజుమమ్దె గె అమ్క దెంక.” మెన సంగిల. 36 ఇసి సంగితికయ్ యేసు “ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ జర్గు కెరుక మెన తుమ్ కోర్ప జతసు?” మెన పుసితికయ్, 37 జేవ్ జోక, “తుచి పరలోకుమ్చి ఉజిడ్చి రాజిమ్తె తుయి ఏలుప కెర్తె పొదిక అమ్ దొగుల, తుచి ఉజెతో పక్క ఎక్కిలో, తుచి డెల్లి పక్క ఎక్కిలో వెసితి రితి అమ్క నెలవ్ దే” మెన సంగిల. 38 యేసు జలె, జోవయంక, “తుమ్ కిచ్చొ పుసితసు గే తుమ్ నేన్సు. అల్లె, అంచి గిన్నతె బెద పిలి రితి, ఆవ్ సేడుక తిలి దుకుమ్తె బెదుక ఓర్పుప జంక జలెకు, అంచి తెన్ అంచి బాప్తిసుమ్ నజున్సి రితి జా, ఆవ్ సేడుక తిలి సైమతె బెదుక జలెకు తెరితె గే?” మెన జేవ్ దొగులక సంగితికయ్, 39 జేవ్ ‘తెరుమ్’ మెన సంగిల. దస్సి

సంగీతకయ్, యేసు జోవయింక, “ఆవ్ పితి గిన్న దుకుమ్ తుమ్ పిస్సె. ఆవ్ సైమల్ సేడ్డి బాప్తిసుమ్ తూమ్ కి నజన్తె, ⁴⁰ గని అంచి ఉజెతో వక్క ఎక్కిలో, అంచి డెబ్రి వక్క ఎక్కిలో వెసుక మెన సెలవ్ దెంక అంచి అత్తి నాయ్. పరలోకుమ్ తిలో అంచో దేముడు అబ్బొ కక్క కక్క సెలవ్ దా తయెదె గే, జెవ్వి ఒత్త వెసుల.” మెన జబాబ్ దిలన్. ⁴¹ జలె, యాకోబు యోహాను ఎత్తిచి కంట వెల్లో జంక ఉచర్లిసిచి రిసా సేంసిల దెస్సుజిన్ సిస్సుల్ నూన కెర, జోవయించి ఉప్పిరి కోపుమ్ జంక దెర్ల.

సిస్సుల్ ఎక్కిలోక ఎక్కిలో కిసి దెకుక గే యేసు సంగిలిసి

⁴² తెదొడి యేసు జేవ్ బారజిన్ సిస్సుల్క జోతె బుకారా కెర, “యూదుల్ నెంజిల వేర అదికారుల్ అన్నె జోవయించి తెడి తిల వెల్లెల మాన్సుల్ సొంత గవురుమ్ ఉచరన, పైజల్క జాడ్లు వయడ్లి రితి జోవయింక పోటి తెన్ ఏలుప కెర్తతి మెన తుమ్ జాన్సు. ⁴³ గని తుమ్చి తెన్ దస్సి తంక జయె నాయ్. తుమ్చితె కో వెల్లో జంక ఉచరెదె గే, జొయ్యి తుమ్చో సేవ కెర్తొసా జా తంక. ⁴⁴ తుమ్చితె కో ముక్కిమ్ జంక ఉచరెదె గే, జో ఎత్తిజిన్క గొతిమాన్సు జా తంక. ⁴⁵ కిచ్చొక మెలె, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా కి మాన్సుల్చి అత్తి సేవ కెరవన్కు జెయ్యి నాయ్, గని మాన్సుల్క ఆవ్ సేవ కెరుకయ్ అయ్లయ్. మెలె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్క నయ్తాన్చి రాజిమ్ తెంతో అన్నె గెనన్తి రిసాయి మొర అంచి ప్రానుమ్ దెంక అస్సెచి రిసా ఈంజ లోకుమ్తె అయ్లయ్” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగిలన్.

**గుడ్డి జలో బర్తిమయిక యేసు చెంగిల్ కెర్లిసి
(మత్త 20:29-34; లూకా 18:35-43)**

⁴⁶ ఒత్త తెంతో యేసు సిస్సుల్ వట్టె గెచ్చు గెచ్చు యెరికో పట్టుమ్తె జా కెర, సిస్సుల్ తెన్ కి, ఒగ్గర్ ఒగ్గర్జిన్ జనాబ్ తెన్ కి ఒత్త తెంతో బార్ జతె తతికయ్, తీమయిచో పుత్తుసి, బర్తిమయి బిచ్చిమ్ నజితి గుడ్డి జలోసా, వాట్ సొడి పెన అస్సె. ⁴⁷ ఒత్త వెన తా, “జెతోసా

నజరేతు గవ్వొచో యేసు” మెన జో నూన కెర, “ఓ యేసువ్రబు, దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!” మెన కేక్ గలన్.

48 జలె, పాసి తిలస ఒగ్గర్జిన్ “తుక్లె తా” మెన గోల కెర్లె కి, జో గుడ్డి మాన్సు అన్నె, “దావీదుచి సెకుమ్తె జెర్మిలో రచ్చించుప కెర్తొసా, అంచి ఉప్పిరి కన్కారుమ్ తియ, అంక చెంగిల్ కెరు!” మెన అగ్గెచి కంట గట్టిజ కేకుల్ గలో. 49 ఇసి జతికయ్, యేసు టీవో జా కెర, “జోక ఇత్తల్తో బుకారా” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్. జేవ్, జలె, “అల్లె, దయిరిమ్ జా ఉట్టు! యేసు తుక బుకార్తయ్” మెన జో గుడ్డి మాన్సుక బుకార్తికయ్, 50 జో చట్కున ఉట్ట జోచి దుప్పటి పక్కయ్ వెంట గల, యేసుతె అయ్లో.

51 యేసుతె జెతికయ్, “ఆవ్ తుక కిచ్చొ కెరుక మెన తుయి కోర్ప జతసి?” మెన పుసితికయ్, జో గుడ్డి మాన్సు, “గురుబాబు. ఆవ్ దెకిత్ రితి కెరు.” మెన సంగిలో. 52 జలె, యేసు జోక “గో, అంచి ఉప్పిరిచి తుచి నముకుమ్ తుక చెంగిల్ కెర అస్సె.” మెన సంగిలన్. బేగి, జో మాన్సుచ అంకివో డీసిల, చి జో యేసుచి పట్టి వట్టె గెలో.

11

యేసు యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క ఉట్ట అయ్లిసి

(మత్త 21:1-11; లూకా 19:28-40; యోహా 12:12-19)

1 యేసు సిస్సుల్ తెన్ వట్టె గెచ్చు గెచ్చు, యెరూసలేమ్ పట్టుమ్క పాసి అయ్లి పొది, బేత్సగే బేతనియ మెంత గావెలిచి పాసిచి * ఒలీవ మెట్టయ్ పావిలి పొది, యేసు జోచ సిస్సుల్తె దొగులక బుకారా, 2 “తుమ్చి మొక్కె తిలి గవ్వొ గెచ్చు పెస, చి బేగి బంద తిలి గాడ్డె పిల్ల ఏక్ డీసెదె. జాచి ఉప్పిరి కేన్ మాన్సు కెయఁ కి వెనుక నేతయ్. జాక యిప కెర ఉదడ ఆన. 3 కొన్సొ జలెకు తుమ్ కిచ్చొక దస్సి కెర్తను?”

* 11:1 11:1 ‘ఒలీవ చెట్టె’ మెలె, జా దేసిమ్క ముక్కిమ్ జలి ఏక్ రగుమ్ పండ్లు. దస్సె కంక జయెదె, నెంజిలె తేల్ పేడుక జయెదె. జేవ్ రూకుల్క ఈంజ మెట్టక నావ్ తియ అస్సి.

మెన సంగిలెగిన, “ఇన్నెతెన్ ప్రబుక కామ్ అస్సె. కామ్ జలి బేగి ఇత్తల్తో అన్నె బే బేగి తెద్రయెదె, మెన సంగ” మెన సిస్సుల్క యేసు సంగ, తెద్రయేలన్.

4 జలె, జో సంగిలిన్తె జేవ్ గెతికయ్, ఏక్ వీదె ఏక్ గుమ్ముమె బంద తిలి ఏక్ గాడ్డె పిల్ల జోవయింక డీసిలి. 5 జేవ్ జాక యిపితె తతికయ్, జా వీదె టీవో జా తిల మాన్సుల్, “తుమ్ కిచ్చొక జా గాడ్డె పిల్లక యిపితసు?” మెన జోవయింక పుసిల. 6 జేవ్ పుసితికయ్, యేసు సంగిలి రితి సిస్సుల్ సంగిల. జేవ్ మాన్సుల్, “దస్సి జలె, దెర గెచ్చు!” మెన సెలవ్ దిల.

7 సిస్సుల్ జా గాడ్డె పిల్లక యేసుతె ఉదడ ఆన, జోవయించ దుప్పట్లు గట్ల గాడ్డెచి ఉప్పిరి గలిల, చి యేసు వెగ వెసిలన్. 8 పిమ్మట్ ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ జోవయించ దుప్పట్లు గట్ల వటె వటె అంతిర్ల. అన్నె నగుమ్జిన్ వాట్ సొడిచ బట్టిలె తిల చెట్లె కండిల రొడ్డల్ మట్టల్ ఆన, వట్టి అంతిర్ల. 9 దస్సి అంత్ర అంత్ర, పురైతో గెతన పడ్డో గెతన “జోబర, జోబర!” మెలి అర్దుమ్ తెన్ “ఓసన్ను, ఓసన్ను!” మెన, “దేముడు ప్రబుచి నావ్ తెన్ జెతోసొక ఓసన్ను! 10 అమ్చో దావీదు పూర్గుమ్చో తెన్ మొదొల్ జలి †రాజిమ్ ముక్కిమ్ జా అన్నె బార్ జతిన్క జోబర! ఎత్తిచి కంట ఉప్పిర్చి టాన్తె తిలొసొక ఓసన్ను!” మెన కేకుల్ గల్తె తిల.

11 జలె, యేసు యెరూసలేమ్తె పాచ, దేముడుచి గుడితె గెచ్చు, పెన, సుట్టునంత అంకి గల, ఎత్తి దెక, సాంజ్ జలి రిసా అన్నె బార్ జా, బారజిన్ సిస్సుల్ తెన్ బేతనియ గెచ్చి అన్నె ఉట్ట గెల.

అంజూరుమ్ రూకుక యేసు సాపెన గల కెర్లిసి
(మత్త 21:18-19)

† 11:10 11:10 యేసుచి రాజిమ్క ‘ఈంజ లోకుమ్చి రగుమ్చి’ మెన పైజల్ ఉచర్ల తిల. ఈంజ లోకుమ్చ జోవయించ బాదల్ తెంతో, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్లన తెంతో రచ్చించుప కెరెదె మెన ఉచర్ల తిల, గని జోవయించి రాజిమ్ జోవయించి రచ్చన ముక్కిమ్క ఆత్మ రగుమ్చి మెన నేనెతి.

12 అన్నెక్ దీసి, జేవ్ బేతనియ గవ్వి తెంతో యెరూసలేమ్తె అన్నె గెతె తత్తికయ్, యేసుక చూ కెర్తి. 13 జలె అక్టల్ తిలి ఏక్ †అంజూరుమ్ రూకుక దెకిలన్. జలె, జో రూక్తె పండ్లు దెర అస్తి గే నాయ్ గే మెన దెకుక గెలో. అక్కుడ్లీ గని అన్నె కిచ్చోయ్ నాయ్. కిచ్చోక మెలె, జా రూక్తె జా కాలుమ్ పండ్లు దెర్తి నాయ్. 14 యేసు జలె, జో రూకుక, “అప్పె తెంతో తుచి తెంతో కో కి పండ్లు కతు నాయ్” మెన రూకుక సంగిలన్. జో సంగిలిసి జోచ సిస్సుల్ సూన్.

దేముడుచి గుడితె గెచ్చ వికితనక గోల కెర్తిసి

(మత్త 21:12-17; లూకా 19:45-48; యోహా 2:13-22)

15 తెదొడి జేవ్ యెరూసలేమ్తె పాచ కెర, యేసు దేముడుచి గుడితె పెన, దేముడుచి గుడిచి తెడి కిచ్చో కిచ్చో వికితనక గెంతనక దెక, జోవయింక ఉదడుక దెర, సిడబ్బుల్ పల్లయ్తనచ బల్లల్, అర్పితుమ్ దెత పార్వ పిట్టల్ వికితనచ బల్లల్ సేడవ దా, 16 కో కి, కిచ్చో కి దేవులుమ్ వాటు వయ నెంక కి ఒప్పె నాయ్. 17 దస్సి కెర తా, “ ‘దేసిమ్లు ఎత్కిచ మాన్సుల్ అంచితె జెతి రితి, అంచి గేరు ప్రార్దన కెర్తి గేరు జా, దస్సి తవున్.’

మెన దేముడుచి కొడెతె రెగ్దవ అస్సి. తూమ్ జలె, జాక చోర్లు జితో గేరు జతి రితి ఈంజో దేముడుచి గుడిక మార్పుప కెర అస్సున్” మెన సంగిలన్. 18 వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్తన సూన కెర, పిమ్మట్ జొయ్యి కెర్తి బోదనక సర్ద తెన్ సూన పైజల్ ఎత్కిజిన్ ఆచారిమ్ జతతి మెన దెక, జో యేసు వెల్లో జయెదె మెన బియఁ కెర, “జోక కీసి మారుమ” మెన కుట్ట ఉచరన్. 19 సాంజ్ జతికయ్, యేసు పట్టుమ్ తెంతో అన్నె బార్ జలో.

† 11:13 11:13 బొడ్డ పండ్లు రిత పండ్లు దసా రూక్తె దెరుల. రూకు మాములుమ్ చెంగిల్చి జలె, అక్టల్ దెర్లి పొది పండ్లు కి దెర తంక. § 11:15 11:15 అర్పితుమ్ దెత పిట్టల్ గల్ల గెనుక జలె, జోవయింక ఆక్రమించుప కెర్తి రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి డబ్బుల్ దిల నెంజె. జేక, జోవయింక డబ్బుల్ పల్లవన, దేముడుచి గుడితె కామ్క జెతికయ్ రగుమ్ డబ్బుల్కయ్ పిట్టల్ గల్ల గెనుక, నెంజెలె దేముడుచి గుడిక డబ్బుల్ దెంక. డబ్బుల్ పల్లయ్తన నాయ్ నెంజెల్చి ఎదిలి లాబుమ్ కి కెరనుల.

20 పెందలె, యేసు సిన్సుల్ అన్నె యెరూసలేమ్తె గెతె తతికయ్, వట్టె జో అంజూరుమ్ పండ్లు రూకుక దెకిలె, చెర్రో తెంతో మొదోల్ జా ఒండి సుకా గెచ్చు అస్సె. 21 సుకాగెలిన్ దెక, జో రూకుక యేసు సంగిలి కోడు ఏదస్ట కెర, పేతురు, “గురుబాబు, ఆదె! తుయి సాపెన దిలో రూకు సుకా గెచ్చు అస్సె” మెన సంగిలన్. 22 యేసు సిన్సుల్క దెక కిచ్చొ సంగిలన్ మెలె, “దేముడుచి ఉప్పిరి తుమ్ నముకుమ్ తియన. 23 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఈంజ మెట్టక జవున్ దెక, ‘ఓ మెట్ట, ఉట్కి జా సముద్రుమ్తె గలి జా’, మెన పెట్టితె కిచ్చొ అన్మానుమ్ నెంతె తా, పూర్తి నంపజా నెరవెర్పుప జయెదె మెన, కొన్సో జలెకు సంగెదె గే, జయ్యి జోచి రిసా ప్రబు జర్గు కెరెదె మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 24 జాకయ్ తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ మెంతసి మెలె, ప్రార్దన కెర్తె పొది తుమ్ కిచ్చొ సంగిలే కి, ‘జా అమ్క దొర్కు జలి’ మెన తుమ్ నంపజా, చి కచితుమ్ తుమ్క దొర్కు జయెదె. 25 గని ప్రార్దన కెర్తె పొది తుమ్క కిచ్చొ బుద్ది తంక మెలె, తుమ్తె ఎక్కిలో అన్నెక్లో కిచ్చొ జవున్ అల్లర్ కెర తిలెగిన, అల్లర్ కెర్తెసాక, జో అల్లర్ సేణ్ణోసా చెమించుప కెరుక అస్సె. తుమ్ దస్సి ఎక్కిలోక ఎక్కిలో చెమించుప కెర్తె, పరలోకుమ్ తిలో తుమ్చో అబ్బో జలో దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరెదె. 26 *తుమ్ అన్నెక్లో మాన్సుల్క చెమించుప నే కెర్తెగిన, దస్సి పరలోకుమ్ తిలో అబ్బో జలో దేముడు తుమ్క చెమించుప కెరె నాయ్” మెన యేసు సికడ్లన్.

యేసుక అన్నె పరిచ్చు కెర్తెసి

(మత్త 21:23-27; లూకా 20:1-8)

27 జలె, యెరూసలేమ్తె అన్నె పావిలి. యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె గెచ్చు ఒత్త బులై తతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్లన్, అన్నె సగుమ్జిన్ వెల్లెల మాన్సుల్ కి, జోతె జా కెర, 28 “తుయి కెర్తె కమె కెరుక, తుయి బోదన కెరుక తుక కిచ్చొ

* 11:26 11:26 గ్రీకు జాస తెన్ ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 26 నంబర్ కోడు తయె నాయ్.

అధికారుమ్ అన్నె? కొన్నొ తుక అధికారుమ్ దిలన్?” మెన జోక పుసిల. 29 జాకయ్ యేసు జోవయింక, “ఆవ్ కి తుమ్క ఏక్ కోడ్ పుసిందె. తుమ్ చెంగిల్ జబాబ్ సంగిలె, ఆవ్ కిచ్చొ అధికారుమ్క ఇసి కెర్తసి గే, ఆవ్ కి తుమ్క సంగిందె. 30 జలె, యోహాను బాప్తిసుమ్ దెతె తిలిన్చి అధికారుమ్ కేనె తెంతొ చి? పరలోకుమ్ తెంతొ చి గే, మాన్సు తెంతొ చి గే, తుమ్ సంగ” మెన వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు పుసిలన్.

31 దస్సి పుసితికయ్, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ కిసి జల మెలె, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో బమ్మ తెన్ లట్టబన, ఇసి మెంతె తిల, “ ‘పరలోకుమ్ తెంతొ చి’ మెన అమ్ సంగిలెగిన, దస్సి జలె, తుమ్ కిచ్చొక జోక నంప కెర్చు నాయ్?” మెన అమ్క సంగెదె. 32 “ ‘మాన్సు తెంతొ చి’ మెన సంగుక నెంజె” మెన ఉచర్లస. కిచ్చొక మెలె, ‘యోహాను నిజుమి దేముడుచి కబుర్ ఆన్సొసా’ మెన ప్రెజల్ ఎత్తిజిన్ నంపజా అస్తి మెన జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్ ప్రెజల్క బితె తిల. 33 జాచి రిసా “నేనుమ్” మెన జబాబ్ సంగిల. జేవ్ దస్సి సంగితికయ్, యేసు జోవయింక “దస్సి జలె, కేన్ అధికారుమ్క ఆవ్ అంచ కమొ కెర్తసి గే, ఆవ్ తుమ్క సంగి నాయ్” మెన సంగ ముద్దొ కెర్లన్.

12

ద్రాచతోటచి రిసా యేసు సంగిలి టాలి
(మత్త 21:33-46; లూకా 20:9-19)

1 తెదొడి యేసు వెల్లెల మాన్సుల్క దస్సి సంగ, జోవయింక టాలివొ సంగ అన్నె బోదన కెరుక దెర్లన్. తెదొడి కిచ్చొ టాలి ఏక్ సంగిలన్ మెలె, ఇసి జతయ్; “ఏక్ మాన్సు ద్రాచ తోట రోవడ కెర, జాచి సుట్టునంత కొట గలవడ కెర, ద్రాచ రస్సుమ్ కడ గన్న వెల్లొ పత్తుర్ కూనవ కెర, తోట రకితి మాటు రితిసి బందవ కెర, రకితసక నిసాన, జోవయింక జా తోట గుత్త దా, వేరతె ఉట్ట గెలన్.

2 “పంటొ పికిలి పొది, జేవ్ గుత్త నజిలసతె జా తోటచి పంటొ ఏక్ వాట నజ ఆన్తి రిసా, గొత్తి సుదొ ఎక్కిలోక ఎజొమాని తెద్దయ్లన్. జో ఒత్త పావెతికయ్, 3 గుత్త నజిల జేవ్ రకిత మాన్సుల్ జో గొత్తి

నుదొక దెర, పెట, కిచ్చొ నే దెతె ఉదడ్ల. 4 ఒత్త తెంతొ, అన్నెక్లో గొత్తి నుదొక జో ఎజొమాని తెద్రయ్లన్, గని జేవ్ రకితస జోచి బోడి పెట కెర దా, మరియాద నెంతె జోక ఉదడ గెల. 5 పిమ్మట్ అన్నెక్లోక ఎజొమాని తెద్రయ్తికయ్, జేవ్ రకితస జోక మార గెల. అన్నె ఒగ్గర్జిన్క తెద్రయ్తికయ్, జోవయింతె సగుమ్జిన్క పెట గెల, సగుమ్జిన్క మార గెల.

6 “జలె, జో ఎజొమానిక అన్నెక్లో తిలన్, కొన్సొ మెలె, సొంత ప్రేమ తిలొ పుత్తుసి. ‘అంచొ పుత్తుక మరియాద దెకుల, కిచ్చొగె’ మెన, ఆకర్క జోకయ్ తెద్రయ్లన్. 7 గని జేవ్ గుత్త నజిలస ‘ఇన్నెకయ్ అబ్బొనీచి దనుమ్ కలుగు జయెదె. అల్లె, ఇన్నెక మారుమ, చి ఇన్నెక కలుగు జతి వాట అమ్కయ్ దొర్కు జయెదె’ మెన జోవయింక జెవ్వి లట్టబన్ల. 8 జేవ్ ఎజొమానిచొ పుత్తున్క దెర కెర, మార కెర, పీనుమ్ జా ద్రాచ తోట తెంతొ బార్ కెర వెంట గెల. 9 జలె, దస్సి కెర్లి రిసొ, జా తోటచొ ఎజొమాని కిచ్చొ కెరెదె మెలె, జో జా కెర, జేవ్ గుత్త నజిలసక నాసెనుమ్ కెర, జా తోట వేర మాన్సుల్క గుత్త దెయెదె.

10 “అల్లె, ఆవ్ అప్పె తుమ్క సంగితిన్చి రిసొ, దేముడుచి కొడెతె రెగిడ్లిసి తుమ్ కెయ్య సదు కెర్పు నాయ్ గె?

‘కామ్క నెంజె’ మెన ఉచర, గేర్ బందిలస పిటయ్ల పత్తురు, బోడిపత్తురు జలన్. 11 ప్రబు సొంతయ్ ఇసి జర్గు కెర్లో. జో ఇసి కెర్లి రిసొ, అమ్ దెకిలె ఆచారిమ్ జతయి!”

మెన జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్క యేసు సంగిలన్.

12 “అమ్చి రిసొయి యేసు సంగితయ్” మెన వెల్లెల మాన్సుల్ చినన కోపుమ్ జా, జోక దెరుక ఉచర్ల, గని ప్రెజల్ కోపుమ్ జా అల్లర్ కెరుల మెన, జోవయింక బియఁ కెర, జోక ముల దా ఉట్ట గెల.

వెల్లెల మాన్సుల్ యేసుక పరిచ్చ కెరయ్లిసి
(మత్త 22:15-22; లూకా 20:20-26)

13 'యేసుక కొడొతె అడ్జవ నేరిమ్ వయడుమ' మెన, సగుమ్జిన్ పరిసయ్యుల్క కి హేరోదు పచ్చైన జతన సగుమ్జిన్క కి, జేవ్ కోపుమ్ జల వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్తికయ్, 14 జేవ్ యేసుతె జా కెర, "గురుబాబు, తుయి సత్తిమ్చొ మెన జానుమ్. తుయి మొకమాటుమ్ నే దెకితె, వెల్లెల మాన్సుల్ కిచ్చొ ఉచరుల మెన నే బితె, దేముడు దెకయ్లి వాట్చి రిసొ సత్తిమ్ తెన్ బోదన కెర్తసి మెన అమ్ జానుమ్" మెన పులయ్తి రితి సంగ, అన్సె, "రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చొ కైసర్ రానొక అమ్ *సిస్తు దెంక నాయిమ్ గే, నాయ్ గె? అమ్ జా సిస్తు దెంక గే పోని గే? సంగు" మెన యేసుక సంగిల. 15 ఇసి సంగితికయ్, యేసు జోవయిం చి ఉప్రమెన్సు జాన, "అంక కిచ్చొక పరిచ్చ కెర్తను? డబ్బుల్ కాసు ఏక్ అంచితె ఆన దెకవ" మెన సంగితికయ్, అన్ల. 16 జేవ్ జో తెన్ జా కాసు ఆనలి పొది, జా కాసు దెకవ, "ఇన్నె కచి పోలిక, కచి నావ్ డీస్తయ్?" మెన జోవయింక పుసిలన్, చి జేవ్ జోక, "కైసర్ రానొచి" మెన సంగిల. 17 యేసు జోవయింక, "కైసర్క దెతిసి కైసర్క, దేముడుక దెతిసి దేముడుకయ్ దెంక అస్సె" మెన, జోవయింక జబాబ్ దిలన్. దస్సి జబాబ్ దెతికయ్, వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్ల మాన్సుల్ ఆచారిమ్ జల.

సద్దూకయ్యుల్ యేసుక పరిచ్చ కెర్తిసి
(మత్త 22:23-33; లూకా 20:27-40)

18 తెదొడి, 'మొర గెలెగిన అన్నె జీవ్ జంక నెంజె, అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చుక నెంజె' మెన పైజల్క సికయ్త సద్దూకయ్యులు సగుమ్జిన్ యేసుతె జా కెర, 19 "గురుబాబు, ఈందె, ఎక్కిలోచొ అన్నొసి బోదల్ నెంతె మొర గెలె, తేర్చిక ఎక్కిల్క ముల దా గెలెగిన, జోచొ బావొసి అన్నొనచి తేర్చిక ఆనన, అన్నొనచి నావ్ తెన్ బోదల్ పాయిక అస్సె" మెన మోసే పూర్లమ్చొ అమ్ యూదుల్చి రిసొ రెగిడ్లొ గెద? 20 జలె సత్తుజిన్ బావుడ్లు తిల. జోవయింతె తొల్పుర్ తెర్చి ఆనన, బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. 21 ఒత్త తెంతొ, జో మాన్సుచి పట్టి జెర్చిలోసొ జా

* 12:14 12:14 ఇన్నె 'సిస్తు' మెలె, జా ఏలుప కెర్తి ప్రబుతుమ్చి సిస్తు.

తేరీబోదక ఆనన, జోకి బోదల్ నెంతె మొర గెలన్. జోచి పట్టి జెర్మిలోసా కి దస్సి కెరన దస్సి జలన్. ²² జేవ్ సత్తుజిన్ బాపుడ్డు ఎత్తిజిన్ వర్న తెన్ దస్సి కెరన మొర గెల. జేవ్ ఎత్తిజిన్ మొర గెతికయ్, జా తేరీబోద కి మొర గెలి. ²³ జలె, మొర గెలన అన్నె జివ్ జతి పొదిక, జోవయింతె కక్క తేర్ని జా తయెదె? జేవ్ సత్తుజిన్ వర్న తెన్ జా తెన్ పెండ్లి జల గెద?” మెన యేసుక వుసిల. ²⁴ ఇసి జతికయ్, యేసు జోవయింక, “తుమ్ పొరపాట్ జా గెతసు. కిచ్చొక గే తుమ్ ఉచర. మెలె, దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్డయ్లిసి సదు కెర్లె కి, ఒత్త తిలిసి అర్దుమ్ కెరన్ను నాయ్, చి జో కెరయత కమె దెకిలెకి, జోచి సెక్తి అదికారుమ్ చినుస్ నాయ్. ²⁵ మెలె, మొర గెచ్చు అన్నె జివ్ జతిన్తె పెండ్లివొ నే జతె, పరలోకుమ్తె మాన్సుల్ దూతల్చి రితి దస్సే తవుల. ²⁶ పడ్డె, ‘మొర గెలన అన్నె జతి నాయ్’ మెన ఉచర, తుమ్ అన్మానుమ్ తెన్ అన్నున్. గని జా సుట్టు, పూర్ణమ్, రూకు తెడి జా ఆగి లగితె తిలిన్చి రిసా రెగిడ్లిన్తె

ఆవ్ అబ్రాహామ్క, ఇస్సాకుక చి యాకోబుక దేముడుయి, మెన దేముడుచి కోడు మోసే రెగిడ్లి పుస్తకుమ్తె సదు కెర్న నాయ్ గె? ²⁷ జలె, జేవ్ మొర్ల పూర్ణల్క మోసేచి కాలుమ్ ఎద కి జోవయింక జో దేముడు తా కామ్క అయ్లిన్ తెన్ జేవ్ అన్నెక్ లోకుమ్తె గెచ్చు జివ్వి అస్తి మెన రుజ్జు జతయ్, రితి మొర గెలనక నాయ్, గని జివ్ తిలనకయ్ జో దేముడు. తుమ్ ఎదివాట్ పొరపాట్ జా అన్నున్” మెన జేవ్ సద్దూకయ్యుల్క యేసు సంగిలన్.

**వెల్లి ఆగ్గుచి రిసా యేసుక వుసిలిసి
(మత్త 22:34-40; లూకా 10:25-28)**

²⁸ ఈంజ కోడుచి రిసా జేవ్ సద్దూకయ్యుల్ తెన్ పరిసయ్యుల్ గగ్గల్ జంక దెర్ల. ఇసి జతికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డెసా ఎక్కిలో సూన, జోవయించి నెడిమి జా కెర, జేవ్ వెల్లెల మాన్సుల్చ పరిచ్చల్క యేసు చెంగిల్ జబాబుల్ దెతయ్ మెన దెక,

జోక, “ఆగ్నల్ ఎత్కితె ముక్కిమ్చి కేన్?” మెన పుసిలన్. 29 యేసు జోక, “ముక్కిమ్చి ఇసి జతయ్;

‘ఓ అమ్చ ఇస్రాయేలులు, నూన, ప్రబు జలో అమ్చో దేముడు ఎక్కిలో. జో ఎక్కిలోయి అదికారుమ్ తిలో దేముడు. అన్నె కోయి నాయ్’
మెన, అన్నె;

30 ‘తుచో ప్రబు జలో దేముడుక తుమ్చి ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి ఆత్మ తెన్, తుమ్చి ఒండి మెన్సు తెన్, తుమ్చి ఒండి బుద్ది తెన్, తుమ్చి సెక్తి ఎత్కి తెన్ ప్రేమ కెర్తె తంక.’
మెన మోసేచి అత్తి రెగిడ్డి దేముడుచ ఆగ్నల్తె ముక్కిమ్. 31 పడ్డె,

‘తుమ్క తుమి కెర్ది ప్రేమ కెరంతసు గే, పక్కయ్చక కి తెర్ది ప్రేమ కెర్తె తంక’
మెన అన్నెక్ ఆగ్న కి ముక్కిమ్ అస్సె. ఈంజేవ్ దొన్ని ఆగ్నల్చి కంట కేన్ ఆగ్న కి జినె నాయ్” మెన జోక యేసు సంగిలన్.

32 జలె, జో మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డొసా యేసుక “నిజుమి, గురుబాబు. ‘జో ఎక్కిలోయి’ మెన, ‘అదికారుమ్ తిలో దేముడు అన్నె కోయి నాయ్’ మెన తుయి సత్తిమ్ సంగిలది. 33 అన్నె, ‘ఒండి పెట్టి తెన్, తుమ్చి ఒండి బుద్ది తెన్, తుమ్చి ఎత్కి సెక్తి తెన్ జోక ప్రేమ కెరుక’ మెన, అన్నె ‘తుమ్క తుమి కెర్ది ప్రేమ కెరంతసుమ్ గే, పక్కయ్చక తెర్ది ప్రేమ కెర్తె తంక ముక్కిమ్’ మెన తుయి అన్నె మాన్సుల్క సంగిలిసి సత్తిమ్. బలి గట్ట ఎత్కిచి కంట ఈంజేవ్ దొన్ని ఆగ్నల్ రితి కెరుక విలువ” మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డొసా ఒప్పున యేసుక జబాబ్ దిలన్. 34 ‘ఇసి సంగ బుద్ది తెన్ జబాబ్ దిలో’ మెన యేసు దెక, జోక “దేముడుచి రాజిమ్క తుయి దూరి నాయ్” మెన సంగిలన్. జలె, యేసు బలే బుద్ది తెన్ ప్రస్నల్ ఎత్కిక బులవ సంగితికయ్, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డొసాక, జో జా కోడు సంగిలి తెంతో, కో కి కేన్ కోడుక కి యేసుక పుసుక దయిరిమ్ కెర్తి నాయ్.

క్రీస్తు దావీదు పూర్ణమచోక ప్రబు కి పుత్తున్ కి
(మత్త 22:41-46; లూకా 20:41-44)

35 యేసు దేముడుచి గుడితె అన్నె బోదన కెరై తత్తికయ్,
“రచ్చించుప కెర్రోసా జలొ క్రీస్తు దావీదు రానొచి సెకుమ్తె జెర్మ జోక
పుత్తుసి జయెదె మెన మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కీసి
సంగుక జతయ్? 36 మెలె, దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ దావీదుచి పెట్టి
సికయ్తకయ్

తుచ విరోదుమ్ సుదల్క తుయి సుదితి రితి ఆవ్ కెరై ఎద, అంచి
ఉజెతో పక్కయ్ తుయి వెస తా, మెన ప్రబు అంచొ ప్రబుక
సంగిలన్.

మెన దావీదు రానొ సొంత సంగిలన్. 37 దస్సి దావీదు రానొ క్రీస్తుక
‘ప్రబు’ మెన సంగితయ్ జలె, జో క్రీస్తు కీసి జా జోక పుత్తుసి జయెదె?
ఉచర” మెన ఒత్త తిలనక యేసు సంగిలన్. జలె, ప్రెజల్చి ఒగ్గర్జిన్
జనాబ్ సర్ద తెన్ జోచ కొడొ సూన్తె తిల.

38 యేసు అన్నె బోదన కెరై తిలి పొది ఇసి మెలన్. “దిగిల సూటిచ
పాలల్ గలంత గవురుమ్ ఉచరంత మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్
సికడ్డనచి రిసొ తుమ్ జాగర్ద తెన్ తా. జేవ్ సంతవీదులె టీవ్,
మాన్సుల్ ఎత్తి అమ్క జొకర్దు మెన కోర్ప జతతి. 39 సబ గెరలె
ముక్కిమ్చ టాన్లుతె, విందుల్తె ముక్కిమ్చ టాన్లుతె వెసుక కోర్ప
జతతి. 40 జేవ్ మోసిమ్లు కెర రండెల్ మాన్సుల్చ గెరల్ విక కతతి,
అన్నె ఉప్రమెన్సుక దిగిల ప్రార్దనల్ కెర్తతి. దస్సి, జోవయించి పాపుమ్
ఒగ్గరి, చి వెల్లి సిచ్చ సేడుల” మెన జేవ్చి రిసొ యేసు సంగిలన్.

బీద సుద్ది జొక కలుగు జలిసి ఎత్తి దేముడుక దిలిసి
(లూకా 21:1-4)

41 తెదొడి యేసు దేముడుచి గుడితె తతి, దేముడుచి కామ్క కానుక
దెతి డబ్బుల్ పెట్టెల్చి మొక్కె వెసిలన్. ఒత్త వెస, బెర అయ్ల
మాన్సుల్ ఒత్త డబ్బుల్ గల దెతిసి దెకితె తిలొ.

జలె, ఒగ్గర్జిన్ సొమ్మార్లు ఒగ్గర్ డబ్బుల్ జేవ్ పెట్టెల్తె గల్తె
తత్తికయ్, 42 ఎద్దరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఎక్లి జా కెర, దొన్ని ఇదుల

రాగి కాసుల్ పెటెతె గలిలి. ⁴³ గల్లికయ్, యేసు జోచ సిస్సుల్క పాసి బుకారాన, “ ‘ఈందె, జేవ్ సొమ్సార్లు ఎత్తిజిన్ మొత్తుమ్ దిలిన్చి కంట ఈంజ ఎద్గరె నెంజిలి రండెల్ మాన్సు ఒగ్గర్ దా అస్సె’ మెన కచితుమ్ సంగితసి. ⁴⁴ కిచ్చొక మెలె, జోవయించి ఎదివాట్ సొమ్సారుమ్ తెంతో సేసిలిసి జా దా అస్తి. ఇన్నెక, కిచ్చొ నెంజిలె కి, కలుగు జలిసి ఎత్తి దా గెల అస్సె” మెన సిస్సుల్క బుద్ది దెకయ్లో.

13

దేముడుచి గుడి నాసెనుమ్ జయెదె మెన యేసు సంగిలిసి
(మత్త 24:1-44; లూకా 21:5-33)

¹ ఒత్త తెంతో, యేసు దేముడుచి గుడి తెంతో బార్ జతె తతికయ్, జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో, “ఈందె, గురుబాబు, ఈంజ దేముడుచి గుడి బందిల పత్రల్, కెద్ది బమ్మ జతి రితి అస్సె!” మెన దెకయ్లన్. ² దస్సి మెన దెకయ్తికయ్, యేసు జోవయింక “ఈంజేవ్ ఎత్తి దెకితను, గని అప్పె పత్తుర్చి ఉప్పిర్ పత్తురు దొత్తల్ తిలె కి, ఎక్కి జలెకు నే టీవో నే జతె, గలి జతి దీసి జెయెదె” మెన జబాబ్ దిలన్.

³ తెదొడి దేముడుచి గుడిచి మొక్కె తిలి ఒలీవ మెట్టయ్ యేసు గెచ్చ వెసిలన్, చి పేతురు యాకోబు యోహానుచి అంద్రెయ మెల సిస్సుల్ జోతె జా కెర, అన్నెకో నెంతె, ⁴ “గురుబాబు, తుయి సంగిలిసి కెయ్క జర్గు జయెదె గే అమ్క నంగు. ఈంజ నెరవెర్చువ జతి పొది అయ్లి మెలె, అమ్ చినితి రిసా కిచ్చొ గుర్తు తయెదె?” మెన యేసుక పుసిల.

⁵ జో జోవయింక “కొన్సొ జలెకు తుమ్క అంచి రిసా మోసిమ్ నే కెర్తి రితి తుమ్ జాగర్త దెకన. ⁶ కిచ్చొక మెలె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్ క్రిస్తుచి నావ్ తెన్ జా అస్సి, మెన సంగుక జలెకు, ‘ఆవ్ క్రిస్తు’ మెన సంగుక జలెకు, ఒగ్గర్జిన్క మోసిమ్ కెర, వేర బుద్ది సికడుల. ⁷ అన్నె, ‘యుద్దుమ్ జతయ్’ మెన జలెకు, ‘యుద్దుమ్ జయెదె’ మెన జలెకు తుమ్ సూన్తె. గని బమ్మ నెంతె తా. ఇనచ ఎత్తి జర్గు జంక అస్సి. గని ఈంజ ఉగుమ్ ఒగ్గర్ బే బేగి పూర్తి జయె నాయ్. ⁸ అన్నె, దేసిమ్చి ఉప్పిరి దేసిమ్, రాజిమ్చి ఉప్పిరి రాజిమ్ యుద్దుమ్క టీవో జవుల.

వేర వేరతె బూకంపల్, కరువుల్ జర్గు జవుల. గని ఈంజ ఎత్తి. అంచి రాజిమ్ ఏలుప కెర్తి ఉగుమ్ జెర్మయత నొప్పుల్ రిత జా, ఇనచ ఎక్కి మొదొల్ జవుల.

9 “తుమ్ మాత్తుమ్, జాగర్త దెకన. కిచ్చొక మెలె, జా పొదిక మాన్సుల్ తుమ్క తీర్పు కెర్త సబల్తె సొర్పు దెవుల. అమ్చ యూదుల్చ నబ గెరలె తుమ్క పెట గెలుల. జేవ్ దస్సి విరోదుమ్ కెర్లె, అంచి నావ్చి రిసా, అంచి రిసా సాచి సంగితి రిసా, అదికార్లుచి మొక్కె రానల్చి మొక్కె తుమ్ టీవొ జస్సె. 10 గని తొలితొ, ఉగుమ్ నే మార్సుప జతె, అగ్గె, ఒండి లోకుమ్చ కేన్ దేసిమ్చ ప్రెజల్క కి సుబుమ్ కబుర్ సూనపుక అస్సె. సూనయ్లెకయ్, ఈంజ ఉగుమ్చి ఆకర్ దీసి జెయెదె.

11 “జలె, తుమ్క మాన్సుల్ నేరిమ్ వయడ అదికారుల్తె సొర్పు దెతి పొదిక, ‘కిచ్చొ సంగుక గే?’ మెన తుమ్ చింత గలన నాయ్. తుమ్ సంగుక మెన జయ్యి గడియయ్ దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మ కిచ్చొ దెయెదె గే, జయ్యి సంగ. కిచ్చొక మెలె, తుమి లట్టబ్బు నాయ్. దేముడుచి సుద్ది తిలి ఆత్మయి లట్టబెదె. తుమ్క తుమి సంగుస్ నాయ్.

12 “జా పొదిక అన్నె కిచ్చొ బాద తయెదె మెలె, అన్నొన్క బావొసి జలెకు, పుత్తున్క అబ్బొసి జలెకు, మొర్తి సిచ్చతె సొర్పు దెవుల. అన్నె, అయ్యెన్అబ్బొన్క పుత్తర్లు సగుమ్జిన్ విరోదుమ్ జా, జోవయింక మొరవుల. 13 అన్నె, తుమ్ అంచి నావ్ తెన్ బులితె తత్తెచి రిసా ఎతివాట్జిన్ తుమ్క విరోదుమ్ జవుల. గని ఇస అల్లర్ జలెకి, ఆకర్ ఎద కో నముకుమ్ తెన్ తా ఓర్పుప జవుల గే జెవ్వి రచ్చించుప జవుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యెరూసలేమ్ పట్టుమ్ పాడ్ జంక తిలిన్చి రిసా యేసు సంగిలిసి

14 “జలె, *ఏమ్మట్, దేముడుక విరోదుమ్ జా జోక బలే దూసుప కెర

* 13:14 13:14 యేసు జెర్మ డబ్బయ్; 70; వెర్పుల్ గెలి వడ్డె ఈంజ నస్తుమ్ జర్గు జలి. మెలె యేసు పరలోకుమ్తె గెచ్చు అన్నె విస్సెక్ సత్తు; 27; వెర్పుల్ గెతికయ్.

నాసెనూమ్ కెర్తిక ఏక్, దేముడుచి గుడితె టీవో నే జతి టూన్తె టీవో జంక తుమ్ దెకిలె, ఇన్నెచి అర్దుమ్ కిచ్చో మెలె, ఈంజ నదు కెర్తస తుమ్ చెంగిల్ ఉచరన. జా గుర్తు తుమ్ దెకిలె, ఈంజ యూదయ ప్రదేసిమ్తెచ మాన్సుల్ చట్టున డొంగ్రలె ఉట్ట నిగుతు! ¹⁵ జా పొదిక కేన్ మిద్దెచి ఉప్పిరి కో తవుల గే, ఉత్త కెర, జోచి గెరి తెంతో కిచ్చో జలెకు వస్తువ వెంట నెంక జవున్ గెరి పెసుక జయె నాయ్. ¹⁶ వెడయ్ గట్ట కో తవుల గే, కామ్చి రిసా కడ్ల జోచ పాలల్ జవున్ వెంట నెంక ప్ల జెంక నాయ్. ¹⁷ అయ్యో! జేవ్ దీనల్క వయ తిల తేర్బోదల్, బోదల్ వడ్డివో, ఉట్ట నిగుక నెత్త ఒగ్గర్ సైమల్ జవుల!

¹⁸ “ ఈంజ ఎత్తి చల్లి పొది జర్గు జవున్ నాయ్’ మెన తుమ్ ప్రార్దన కెర. ¹⁹ కిచ్చోక మెలె, లోకుమ్ జెర్మయ్లి తెంతో అప్పె ఎద కలుగు జల సైమల్చి ఒగ్గర్ సైమల్ జేవ్ దీనల్క ఎత్తివాట్ తయెదె. జలి మెలె, ఒత్త తెంతో అన్నె కెయ్క కి తెద్ది సైమ తయె నాయ్. ²⁰ జాచి రిసా, జేవ్ అల్లర్ జత దీనల్ తొక్కి జతి రితి ప్రబు సెలవ్ దెతో నాయ్ జలె, కో కి మాన్సుల్ రచ్చించువ జంక నెత్తిర్ తా. గని నంపజతి రిసా రచ్చనక నిసాన జల మాన్సుల్ పాడే నే జతి రిసాయి, ‘జేవ్ సైమల్ తొక్కి దీనల్ తత్తు’ మెన ప్రబు సెలవ్ దా అస్సె. ²¹ అన్నె తెదొడక, ‘ఈందె క్రీస్తు!’ , ‘ఓదె క్రీస్తు!’ మెన కో జలెకు తుమ్క సంగిలె, జా నంప కెర నాయ్. ²² కిచ్చోక మెలె, అబద్దుమ్చ జా కెర, ‘ఆవ్ క్రీస్తు’ మెనన జలెకు, ‘ఆవ్ దేముడుచి కబుర్ ఆన్తోసా’ మెనన జలెకు, రచ్చనక నిసాన జలసక మోసిమ్ కెర జోవయించి నముకుమ్ పిట్టవుక మెన ఉచరన, వెల్లో మాయకమొ కెరుల. ²³ అల్లె, చెంగిల్ దెకన. ఈంజ ఎత్తి నే జతె అగ్గయ్ తుమ్క ఆవ్ సంగితసి.

²⁴ “జేవ్ దీనల్క, ఆవ్ సంగిల జేవ్ సైమల్ పూర్తి జలె పిమ్మట్క, పొద్దు అందర్ జయెదె, జోను కి ఉజిడి దెయె నాయ్. ²⁵ ఆగాసుమ్ తెంతో సుక్కల్ గెసురుల, చి ఆగాసుమ్తె ఎత్తి అద్దుర్ జయెదె. ²⁶ తెదొడక ఎదివాట్ అదికారుమ్ తెన్, పరలోకుమ్చి ఉజిడి తెన్, ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మన్ అయ్లోసా మబ్బుల్తె పరలోకుమ్ తెంతో

ఉత్తర జెయింది. ఆవ్ దస్సి ఉత్తర జెతిసి లోకుమ్ ఎత్కి దెకుల. 27 తెదొడ్క అంచ దూతల్క తెద్రయిందె, చి జేవ్, చెత్తర్ దిక్కుల్ తెంతో, లోకుమ్చి ఏక్ పక్క తెంతో, అన్నెక్ పక్క ఎద, కేన్ దీసిమ్చక నే పిట్టె, రచ్చనక ఆవ్ నిసాన్ల మాన్సుల్క ఆనవ, ఎక్కితె కుడవనిందె.

అంజూరుమ్ రూకుక టాలి

28 “అంజూరుమ్ రూకుక టాలి కెర అర్దుమ్ కెరన. మెలె, దసా రూక్చ కొమ్మల్ కొవ్ని జా పలొయ్లె ‘వేసెక్ అప్పె పావ జెయెదె’ మెన తుమ్ చినితె. 29 దస్సి, ఆవ్ సంగిల గుర్తుల్ జర్దు జతిసి తుమ్ దెకిలె, జా గుమ్ముమె పావిల్ రితి జా, అన్నె జెతికయ్ సమయుమ్ పాసి జా అస్సె మెన తుమ్ జాన్తె. 30 ఆవ్ సంగిల సైమల్ గుర్తుల్ పూర్తి జలెకయ్ ఈంజ ఉగుమ్ అంతుమ్ జయెదె మెన తుమ్క ఆవ్ కచితుమ్ సంగితసి. 31 జలె, ఆగాసుమ్ బుయి నాసెనుమ్ జా గెచ్చుల, గని అంచ కొడె ఎద్దరె పిట్టితి నాయ్.

32 “జలె, కేన్ దీసిక ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెయిందె గే, జా దీసిక కేన్ గడియక జెయిందె గే, దేముడు జలొ అబ్బొక పిట్టవ కేన్ మాన్సు జలెకు, పరలోకుమ్చ దూతల్ జలెకు, దేముడు అబ్బొచొ పుత్తుసి జలెకు, కోయి నేనుమ్. 33 జాకయ్, జాగర్త తెన్ తా, తెలివి తా, ప్రార్దన కెరె తా. జా కాలుమ్ కెయ్క జెయెదె గే నేన్సు. 34 ఆవ్ అప్పె దేముడు జలొ అబ్బొతె గెతిసి, ఈంజ లోకుమ్తె అన్నె జెతిసి కీసి మెలె, ప్రయానుమ్ గెతో మాన్సు కెర్తిన్చి రితి జయెదె. జో మాన్సు గెచ్చుక బార్ జతి పొది, జోక కలుగు జతిసి జోచ గొత్తి సుదల్క రకితి రితి జోవయింక అదికారుమ్ దా, జోవయింక ఎక్కిలోక కమె దా, గుమ్ముమ్ రకితోసా ఎక్కిలోక రకవ, ఉట్ట గెచ్చెదె. అంచి తెన్ కి దస్సి.

35 “జలె, తుమ్ జాగర్త తెన్ రకితె తా. కిచ్చొక మెలె, గేర్చొ ఎజొమాని కెర్లి రితి ఆవ్ ఉట్ట గెలె, సంజెక జెయిందె గే, సొక్కుక జెయిందె గే, కుకుడొ వాంసెనె జెయిందె గే, పెందలె జెయిందె గే, కెడ్డొడ్క జెయిందె గే, తుమ్ నేన్సు. 36 తెలివి తా రకితె తా. నెంజిలె, తుమ్ నే రకితె నిజిల్ రితి బదుకుమ్ జా తిలె పొది ఆవ్ అయ్లె, దెకిలె, తుమ్

కీసి జస్తె! ³⁷ తుమ్కయ్ మెన నాయ్, ఎత్కిజిన్ మాన్సుల్క ఆవ్ కిచ్చొ జాగర్త సంగితసి మెలె, ఈంజ లోకుమ్తె ఆవ్ అన్నె జెతిన్క తెలివి తెన్ రకితె తా” మెన సిన్సుల్క యేసు ఈంజ బోదన ఎత్కి సంగిలన్.

14

యేసుక మారుక మెన వెల్లెల మాన్సుల్ కుట్ట కెర్లిసి
(మత్త 26:1-5; లూకా 22:1-2; యోహా 11:45-53)

¹ దొరతి గెలి పిమ్మట్* పస్కా పండుగు, జలె నే పులయ్ల పొడియొ కతి పండుగు, నే జెతె అగ్గె, వెల్లెల పూజర్లు చి మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన కుట్ట ఉచర ఉచర, “కీసి కెర జలెకు గుట్టు తెన్ యేసుక అప్పెయి దెర మారుమ” మెన ఆస తెన్ తిల. ² గని, “పండుగు పొది పొని, కిచ్చొక మెలె పండుగ్క బెర అయ్ల పైజల్ కుమ్మత్ తెన్ గగ్గోల్ జా అమ్క బలే అల్లర్ కెరుల.”

³ యేసు బేతనియ గవ్వి గెచ్చు, సీమోను మెలొ వెల్లి రోగుమ్ జా తిలొ ఎక్కిలొచి గెరి తా, అన్నిమ్ కంక వెస తతికయ్, ఏక్ తేర్బోద ఒగ్గర్ విలువచి వాసెన తేలుచి బుడ్డి దెరన జా, జా బుడ్డి పుట్టవ కెర యేసుచి బోడి ఉప్పిరి సువిలి. ⁴ ఒత్త తిలన సగుమ్జిన్ కోపుమ్ జా “ఈంజ తేల్ ఇసి పాడ్ కెరుక కిచ్చొక? ⁵ ఈంజ తేల్ సొవ్వు పుంజొ వెండ్లుచి కంట అన్నె డబ్బుల్క వికుక జతి, చి బీద నుదల్క దర్ముమ్ దెంక జతి” మెన లట్టబన, జా తేర్బోదక గోల కెర్ల.

⁶ జలె యేసు, “ఇన్నెక గోల కెర నాయ్. కిచ్చొక ఇన్నెక ఉస్సుర్ కెర్తను? అంచి రిసా ఈంజ కెర్లిసి వెల్లి కామ్. ⁷ బీద నుదల్ కెయ్చ

* **14:1** 14:1 పూర్ణమ్ పొది యూదుల్ ఐగుప్తు దేసిమి తా గొతిమాన్సుల్ జలిన్ తెంతొ ప్రబు రచ్చించువ కెర్లిసి ఏద కెర్తి పండుగు, ఈంజ. ముక్కిమ్క కిచ్చొ ఏద కెరుల మెలె, ‘అమ్చ యూదుల్క విడ్డల్ కెర్తు’ మెన ఐగుప్తు దేసిమ్చ కుటుంబల్ ఎత్కిచ తొల్పర్ జల మున్సుబోదల్క దూత మార్లిన్తె యూదుల్చ తొల్పర్ బోదల్ నే మొర్తి రితి ప్రబు జోవయింక పిట్టయలిసి ఏద కెరుక. తెదొడి, పూర్ణమ్చి జా రాతి కేన్ గెరి యూదుల్ తిల గే, జా గెర్చ దార్బంద్రల్తె అర్చితుమ్ జలొ ఏక్ మెండపిల్లచి లొయి దెరవుల, చి దూత దెకిలె, జా గెర్చొ తొల్పర్ బోడక మారె నాయ్.

కి తుమ్చి తెన్ తవుల చి రిసా తుమ్క కెయఱ ఇస్తుమ్ అయ్లె, జోవయింక దర్ముమ్ దెంక జయెదె. గని ఆవ్ కెయఱ తెయఱ తుమ్చి తెన్ ఈంజ లోకుమ్తె ఇసి తయె నాయ్. ⁸ ఇన్నెచి అత్తి తిలిసి సర్దక ఈంజ కెర అస్సె. ఆవ్ నే మొరై అగ్గె, అంక నే రోవితె అగ్గె, అంచి ఆగ్గె తెయార్ కెర్తి గుర్తు రితి కెర అంక ఈంజ తేల్ బోడి సువ దా అస్సె. ⁹ అన్నె ఆవ్ తుమ్క కిచ్చొ నిజుమి సంగితసి మెలె, ఒండి లోకుమ్తె కేనె అంచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెరుల గే ఒత్తయ్ ఈంజ అప్పె కెర్లిసి సంగ, ఇన్నెచి రిసా ఉచరవడుల” మెన యేసు సంగిలన్.

యూదా మెలో సిస్సుడు యేసుక దెర దెంక ఒప్పల్లిసి
(మత్త 26:14-16; లూకా 22:3-6)

¹⁰ యేసుచ బారజన్ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో ఇస్కరియోతు గవ్విచొ యూదా మెలోసా, తెదొడి జో, యేసుక దెర వెల్లెల పూజర్లుచి అత్తి దెంక ఉచర, జోవయింతె గెచ్చ, సంగిలన్. ¹¹ జేవ్ సూన సర్ద జా, “తుక డబ్బుల్ దెవ్దె” మెన ఒప్పన్తికయ్, యేసుక కీసి కెర కెయఱ దెర దెంక గే, యూదా వాట్ చజితె తిలో.

¹² నే పులయల పోడియె కతి పండుగ్చి మొదొల్ కెర్తి దీసి, మెలె, ‘పస్కా’ మెన మెండపిల్లక అర్చితుమ్ దా †జోచి లోయి సువెతి దీసి, సిస్సుల్ యేసుక “తుయి పస్కా అన్నిమ్ కెర్తి రిసా అమ్ కేన్ టాన్ తెయార్ కెరుక?” మెన జోక పుసీల. ¹³ జో సిస్సుల్తె దొగులక పాసి బుకారా, “తుమ్ ‡పట్టుమ్తె గెచ్చ, చి పట్టుమ్ తెడి పెసీలదు మెలె, పాని వయితోసా ఎక్కిలో తుమ్క దస్సుల్ జయెదె. జోచి పట్టి గెచ్చ, ¹⁴ చి కేన్ గెరి జో పెనెదె గే, జా గేర్చొ ఎజొమానిక తుమ్ కిచ్చొ మెన మెలె, ‘అంచ సిస్సుల్ తెన్ ఆవ్ పస్కా అన్నిమ్ కతి గది కేన్?’ మెన అమ్చొ గురుబాబు పుసితయ్ మెన సంగ, చి ¹⁵ తెయార్ కెర్లి వెల్లి అంతస్సు గది ఏక తుమ్క దెకయెదె. ఒత్తయ్ అమ్చి రిసా పస్కా అన్నిమ్ తెయార్ కెర తా” మెన యేసు సంగిలన్. ¹⁶ జేవ్ సిస్సుల్

† 14:12 14:12 యేసు కి ఈంజ పస్కా పండుగు పొది మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్త అర్చితుమ్ జా జోవయించి లోయి సువ దెయెదె. ‡ 14:13 14:13 మెలె యెరూసలేమ్ పట్టుమ్.

బార్ జా పట్టుమీతె గెచ్చు, జో సంగిలి రితి ఎత్తి. జర్లు జా అస్సె మెన దెక, జా పస్కా అన్నిమ్క దొర్కు జలిసి తెయార్ కెర్ల.

17 సాంజ్ జతికయ్, యేసు జేవ్ బారజన్ సిస్సుల్ తెన్ జా గదితె జా కెర, 18 జేవ్ వెస అన్నిమ్ కెరై తతికయ్, యేసు “తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ కచితుమ్ సంగితసి మెలె, తుమ్ అంచి తెన్ కతనతె ఎక్కిలో అంక దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్ప కెర దెయెదె” మెన సంగిలన్. 19 ఇసి సంగితకయ్, జేవ్ దుకుమ్ జా, “ఆవ్ గె?” మెన ఎక్కిలోచి పడ్డై ఎక్కిలో ఎత్తి.జిన్ సంగుక దెర్ల. 20 జలె, జో జోవయింక, “తుమ్ బారజన్తె ఎక్కిలో దస్సి కెరెదె. అంచి తెన్ ఆతు తప్పెలయ్ పోడి బెద బుడ్డయ్తో ఎక్కిలో. 21 ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిలోసాచి రిసా రెగిడ్డి లెక్క ఉట్ట గెచ్చిందె. గని, అయ్యె! ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మిలోసాక కేన్ మాన్సు దెర విరోదుమ్ సుదల్చి అత్తి సార్ప కెర దెయెదె గే, జో మాన్సు జతి సిచ్చచి రిసా జో నే జెర్మ తిలె జోక చెంగిల్ తత్తి!” మెన సంగిలన్.

22 యేసు, సిస్సుల్ జా పస్కా అన్నిమ్ కెరై తా, యేసు పోడియె దెరన “దయ కెర్లది” మెలి రితి కేదేముడు అబ్బొన్క జోబర సంగ కెర, జా పోడియె మోడ, సిస్సుల్క వంట దా, జోవయింక “తుమ్ ఈంజ కడన కా. అంచి ఆగ్గేక ఈంజ గుర్తు జయెదె” మెన కెర, 23 ఏక్ గిన్నచి ద్రాచ రస్సుమ్ దెర, దేముడు అబ్బొన్క అన్నె ఉచర, సిస్సుల్క దెతికయ్, జేవ్ ఎత్తి.జిన్ జా గలన్చి ద్రాచ రస్సుమ్ వర్స తెన్ పిల. 24 తెదొడి యేసు “ఈంజ రస్సుమ్ కిచ్చొచి గుర్తు మెలె, ఒగ్గర్జిన్ మాన్సుల్చి పాపుమ్ గెచ్చయ్తి రిసా అంచి లోయి నూయి జంక అస్సె మెన అంచి నోవి ప్రమానుమ్. 25 తుమ్క ఆవ్ కిచ్చొ నిజుమి సంగితసి మెలె, అబ్బొసి జలో దేముడుచి రాజిమ్తె ఆవ్ నోవర్ పితె ఎద, ఇసి ద్రాచ రస్సుమ్ పియి నాయ్” మెన సిస్సుల్క సంగిలన్.

బమ్మ జా అంక ములితె మెన సంగిలిసి

§ 14:22 14:22 ‘దేముడు అబ్బొసి’ మెన కేన్ సుట్టు రెడ్ల తిలె, ఎత్తి అదికారుమ్ తిలో దేముడుచి రిసా సంగితయ్.

26 తెదొడి జేవ్ దేముడుక గనుమ్ గాయ కెర బార్ జా, ఒలివ మెట్టయ్ ఉట్ట గెల. 27 యేసు జోవయింక, “తుమ్ ఎత్కిజిన్ బమ్మ జా అంక ములితె. కిచ్చొక మెలె,

మెండల్ రకితోసొక ఆవ్ మొరయిందె, చి జోచ మెండల్ ఎత్కిజిన్ చెదుర్పు జా గెచ్చుల,

మెన దేముడు కోడుతె రెగ్గయ్లిసి నెరవెర్పుప జంక అస్సె. 28 గని ఆవ్ అన్నె జీవ్ జా ఉట్టి పిమ్మట్క, తుమ్చి కంట అగ్గె గలిలయ ప్రాంతుమ్తె గెచ్చిందె” మెన ప్రమానుమ్ కెర్లన్.

29 యేసు ఇసి సంగితికయ్, పేతురు జోక “ఎత్కిజిన్ తుక ములిలెకి, ఆవ్ తుక ములి నాయ్” మెన సంగిలన్. 30 జలె యేసు జోక, “తుక ఆవ్ కిచ్చొ నిజుమి కచితుమ్ సంగితసి మెలె, ఆజి రాతిక, కుకుడొ తివ్వెరి నే వాసెతె అగ్గె, ‘జోక నేని’ మెన అంచి రిసొ తుయి తివ్వెరి సంగితె” మెన సంగిలన్. 31 దస్సి సంగిలే కి, పేతురు బమ్మ తెన్ “ఆవ్ తుచి తెన్ మొరుక అస్సె మెలె కి, ఆవ్ తుక ‘నేని’ మెన కెయ్యక కి సంగి నాయ్” మెన పేతురు గట్టిజ సంగిలన్. జేవ్ సిస్సుల్ ఎత్కిజిన్ దస్సి సంగిల.

గెత్తేమనే తోటతె

(మత్త 26:36-46; లూకా 22:39-46)

32 ఒత్త తెంతొ యేసు సిస్సుల్ గెత్తేమనే మెంతి తోటతె గెచ్చ, జో “ఆవ్ ఒత్తల్తో గెచ్చ ప్రార్దన కెర జెతి ఎది ఎద తుమ్ ఇన్నె వెన తా” మెన జేవ్ సిస్సుల్క సంగ, 33 ఎక్కి పేతురుక, యాకోబుక చి యోహానుక పట్టి కడన ఇదిల్ దూరి గెచ్చ తా, దుకుమ్ జా మెన్నుతె ఒగ్గర్ బాద సేడుక దెర్లి. దస్సి బాద సేడ, 34 “అంచి పెట్టి తిలి దుకుమ్క మొర గెచ్చుక జయెదె. తుమ్ ఇన్నె తెలివి తెన్ రకితె తా” మెన సంగ, 35 సగుమ్ దూరి గెచ్చ కెర, సెర్ను సేడ, దేముడు అబ్బొన్క ఇసి మెన ప్రార్దన కెర్లన్. “ఓ బ, తుక జంక తిలెగిన, ఈంజ దుకుమ్ జతి గడియ నెంజిలె, జతి లెక జలె అంక పిట్టవు” మెన అన్నె, 36 “ఓ బ, ఎత్కి తుచి అత్తి అస్సె. ఈంజ గిన్నచి ఆవ్ నే పితి రితి అంక

పిట్టవు. గని అంచి ఇస్తుమ్ పోని. తుచి ఇస్తుమ్ జర్గు జవున్” మెన ప్రార్దన కెర, ³⁷ జేవ్ సిస్సుల్తె ఉట్ట జా, జేవ్ నిజ అస్తి మెన దెక కెర, పేతురుక, “ఓ సీమోను, తుయి నిజ అస్సిన్ గే? ఎక్కి గడియ జవున్ రకితె తంక నెత్తిర్లది గే? ³⁸ జెత అల్లర్తె తుయి పాపుమ్ నే కెర్తి రితి జాగర్త తెన్ తా, ప్రార్దన కెర్తె తా. ‘ఆత్మ నిదానుమ్ అస్సె’ మెన ఉచరన్లెకి, ఆగ్క సెక్తి నాయ్,” మెన పేతురుక యేసు సంగిలన్. ³⁹ అన్నెక్ సుట్టు ఇదిల్ దూరి ఉట్ట గెచ్చు కెర, తొలితొ ప్రార్దన కెర్ల కొడె, అన్నెక్ సుట్టు ప్రార్దన కెర్లొ.

⁴⁰ దస్సి ప్రార్దన కెర, అన్నె బుల జా, జేవ్ సిస్సుల్ గూన్క నెత్ర కెర నిజ అస్తి మెన దెకిలన్. దెకితికయ్, జేవ్ లాజ్ జా, జోక కిచ్చొ సంగుక గే నేన గెల.

⁴¹ అన్నెక్ సుట్టు కి యేసు దస్సి గెచ్చు అన్నె జా, మొత్తుమ్ తివ్వెరి జేవ్ నిజిలిసి దెక, “అప్పెకయ్ సెలవ్ కడన నే రకితె నిజ అస్సున్ గే? సాలు. ఈందె సమయుమ్ జా గెలి గే. ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా పాపుమ్ కెర్తసచి అత్తి దెర్ను నేడిందె. ⁴² జొమ్మ, గెచ్చుమ! ఓదె, అంక దెర దెతోసా పాసి జా అస్సె” మెన జోవయింక సంగిలన్.

యూదా చి జనాబ్ యేసుక దెరుక అయ్లిసి

⁴³ యేసు దస్సి లట్టబై తతికయ్, జోచ బారజిన్ సిస్సుల్తె అగె బెద తిలో యూదా పావ అయ్లో. వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డసచి అన్నె వెల్లెల మాన్సుల్ తెద్రయ్ల జనాబ్ కి, కత్తులు డండల్ దెరన, యూదా తెన్ అయ్ల.

⁴⁴ జలె ఈంజ నే జతె అగ్గె, “కక్క ఆవ్ చుంబిందె గే, జొయ్యి యేసు. జోకయ్ దెరన కో నే పిట్టయ్తి రితి చెంగిల్ రక కడన” మెన యేసుక దెర దెతో యూదా జేవ్ జనాబ్క గుర్తు సంగ తిలన్.

⁴⁵ జో అయ్లి బేగి, యేసుతె జా కెర, “గురుబాబు” మెన సంగ చుంబితికయ్, ⁴⁶ జేవ్ బెద అయ్లస యేసుక దెర్ల.

⁴⁷ జలె, ఒత్త టీవో జా తిలో ఎక్కిలో కత్తి కడన, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరిచొ గొత్తి సుదొక పెట జోచొ కంగ్గొ కండ గెలన్. ⁴⁸ తెదొడి జోక

దెర్లసక యేసు, “ఆవ్ కిచ్చొగె చోర్లయ్ గే, చి తుమ్ కత్తులు డండల్ దెర్లస అంక దెరుక తుమ్ అయ్లదు గే? 49 ఆవ్ రోజుక తుమ్చి తెన్ దేముడుచి గుడితె తా బోదన కెర్లె కి, జా పొది అంక దెర్సు నాయ్. జలె, దేముడుచి కొణెతె రెగిడ్లిసి ఎత్తి జర్లు జవున్!” మెన సంగిలన్. 50 జలె, సిస్సుల్ ఎత్తిజిన్ బమ్మ జా, జోక ముల దా ఉట్ట నిగిల.

51 జలె, పట్టి బందన తిలో ఏక్ ఉబెణె యేసుచి పట్టి గెతె తిలన్ యేసుక కడ నెత మాన్సుల్తె సగుమ్జిన్ జో ఉబెణెక దెర్ల. 52 గని, జో జా పట్టి సేడవ దా డుమ్డోయ్ ఉట్ట నిగిలన్.

ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి మొక్కె యేసుక పరిచ్చ కెర్లిసి

53 *యేసుక ఎత్తిక వెల్లో పూజరితె కడ నిల. ఒత్త కడ నెతికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన, వెల్లెల మాన్సుల్ ఎత్తిజిన్ ఒత్త బెర తిల. 54 పేతురు, జలె, దూరి దూరి తా యేసుచి పట్టి జా జా, జో ఎత్తిక వెల్లో పూజరిచి వీదె వెస, ఆగితె తపితి రిసా జమాన్సు తెన్ వెస తిలో.

55 వెల్లెల పూజర్లు చి అన్నె వెల్లెలో సబ కెర్తన ఎత్తిజిన్ యేసుక మార గెలుక మెన జోక నేరిమ్ వయడ్డి సాచిక చజితె తిల, గని సరి జతి సాచి దొర్కు జయె నాయ్. 56 మెలె, ఒగ్గర్జిన్ జోచి ఉప్పిరి అబద్దుమ్ సాచి సంగిలే కి కచి, కచి సాచి ఎక్కి రితి జయె నాయ్. 57-58 తెదొడి, సగుమ్జిన్ టీవో జా, “మాన్సు బందిలి ఈంజ దేముడుచి గుడి సేడవ కెర తిర్తత్కయ్ మాన్సు నే బందిలి ఏక్ దేముడుచి గుడి బందిందె, మెన ఈంజో సంగిలిసి సూన్లమ్” మెన అబద్దుమ్ సంగిల. 59 గని జేవ్ సంగిలి సాచి కి సరిగా బెదె నాయ్.

60 తెదొడి, ఒత్త తిల మాన్సుల్చి నెడమె ఎత్తిక వెల్లో పూజరి టీవో జా కెర, యేసుక “ఈంజేవ్ సంగితిన్క కిచ్చొ జబాబ్ దెంక నెతిర్ని గే? ఈంజేవ్ తుక కిచ్చొ నేరిమ్ వయడ్డతి?” మెన పునిలన్. 61 గని

* 14:53 14:53 ‘ఎత్తిక వెల్లో పూజరి’ మెలె, వెల్లెల పూజర్లు మొత్తుమ్తె ఎక్కిలో ముక్కిమ్చొ పూజరి జయెదె. తెదొడి కయప మెలోసా ఎత్తిక వెల్లో పూజరి జా తిలో.

యేసు తుక్లె తా, కిచ్చొ జబాబ్ కి సంగె నాయ్. యేసు తుక్లె తతికయ్, ఎత్కిక వెల్లో పూజరి జోక అన్నె “పరలోకుమ్ తిలో అమ్చొ దేముడు ప్రబుచొ పుత్తున్ జలో క్రీస్తు తూయి గే?” మెన యేసుక పుసితికయ్, 62 జో “అవ్వి. అన్నె, ఆకర్క, ఎత్కి నెక్తి అదికారుమ్ తిలోసాచి ఉజెతో పక్కయ్ ఆవ్ మాన్సు జా జెర్మున్ అయ్లోసా వెస తతిసి కి, ఆగాసుమ్చ మబ్బుల్ తెన్ ఆవ్ పరలోకుమ్ తెంతో అన్నె ఉత్ర జెతిసి కి తుమ్ దెకితె” మెన సంగిలన్.

63 ఇసి సంగితికయ్, జో ఎత్కిక వెల్లో పూజరి కోపుమ్ జా, జో గలన్లి దిగిల్ సొక్క చిరన గెల కెర, “అన్నె సాచి సంగితన అమ్క అక్కర్ నాయ్. 64 దేముడుక ఆవ్ సమ్మందుమ్ జతసి మెన ఈంజో సంగ ప్రబుచి విలువ కడ వెల్లి పాపుమ్ కెర్తిసి తుమ్ ఎత్కిజిన్ సొంత సూన్లదు, తుమ్ కిచ్చొ తీర్పు సంగితె?” మెన సబ కెర్తనక పుసితికయ్, “మొర్తి సిచ్చుచి తప్పు కెర అస్సె” మెన జేవ్ ఎత్కిజిన్ తీర్పు సంగిల. 65 తెదొడి జోవయింతె సగుమ్జిన్ యేసుక తుంకుర్క దెర, నిస్కారుమ్ కెర్ల. అన్నె, జోచి మొక్కె పాలుమ్ డంక దా జోక పెట, “తుకకో పెట్ల గే, తుయ్ క్రీస్తు గే సంగు!” మెన కొంకడ్ల. అన్నె, జమాన్లు జోక ఎత్తివాట్ దెబ్బల్ పెట గెల.

“జోక నేని” మెన యేసుచి రిసా పేతురు సంగిలిసి

(మత్త 26:69-75; లూకా 22:56-62; యోహా 18:15-18,25-

27)

66 పేతురు ఎట్టొతో వీదె తతికయ్, జో ఎత్కిక వెల్లో పూజరితెచి తేర్బోద గొత్తి నుది ఎక్కిల్ జా కెర, 67 పేతురు ఆగితె తపిత్ తిలిసి దెక కెర, “తుయి కి నజరేతు గవ్విచొ యేసు తెన్ తిలది, గెద” మెలి. 68 ఇసి మెన సంగితికయ్, “నాయ్, గెద. తుయి సంగితిసి కిచ్చొ గే, ఆవ్ నేని. అంక అర్దుమ్ జయె నాయ్” మెన సంగ, జా వీదెచి ఒత్తల్తోచి గుమ్ముమె ఉట్ట గెలన్. 69 గని జా గొతిమాన్సు జోక ఒత్త అన్నె దెక, “ఈంజో కి జోచ సిస్సుల్తె ఎక్కిలో” మెన ఒత్త టీవో జల నుదల్క సంగితికయ్, 70 పేతురు అన్నె, “ఆవ్ నెంజి” మెన

సంగిలన్. అన్నె గడియ గెతికయ్, ఒత్త తిలస పేతురుక దెక, “తుయి, నిజుమి జోతె తిలోసా. తుయి కి గలిలయ ప్రాంతుమ్తెచొ మాన్సు గెద?” మెన సంగిల. ⁷¹ జాకయ్ పేతురు, “తుమ్ సంగిలో మాన్సుక ఆవ్ నేని” మెన సాపెన గల కెరన ఒట్టు గలనుక దెర్తికయ్, ⁷² బేగి కుకుడో వాసిలన్. జలె ఇన్నెతెన్ దొవ్వెర్ జలి, చి “కుకుడో తివ్వెరి నే వాసితె అగ్గె, తుయి అంక ‘నేని’ మెన తివ్వెరి సంగితె” మెన యేసు అగ్గె సంగిలిసి ఏదన్ల కెర, పేతురు ఎదివాట్ దుకుమ్ జా ఏడ గెలన్.

15

పిలాతు యేసుక పరిచ్చ కెర్రిసి

(మత్త 27:1-2,11-14; లూకా 23:1-5; యోహా 18:28-38)

¹ రాత్ పయితికయ్, వెల్లెల పూజర్లు, వెల్లెల మాన్సుల్, మోసి తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్నల్ సికడ్డన, వెల్లి సబ కెర్త సుదల్ ఎత్కిజిన్ బెద వెన, యేసుక కిచ్చొ కెరుక గే ఉచర, జోక బంద కడన, * అదికారి జలో పిలాతు మెలోసాతె సార్ప దిల.

² పిలాతు యేసుక దెక, “తుయి గే యూదుల్చొ రానో?” మెన పుసిలన్, చి యేసు “తుయి సంగిలి రితి” మెన జబాబ్ దిలన్.

³ తెదొడి వెల్లెల పూజర్లు యేసుక ఒగ్గర్ నేరిమ్లు వయడ్డికయ్,

⁴ పిలాతు మెలో జో అదికారి జోక అన్నె, “తుయి జోవయింక కిచ్చొ జబాబ్ దెసి నాయ్ గే? ఈందె, తుక కెత్తి నేరిమ్లు వయడ్డతి గే నూసు”, మెన సంగిలన్. ⁵ గని యేసు అన్నె కిచ్చొ జబాబ్ దిలో నాయ్, చి రిసా పిలాతు ఒగ్గర్ ఆచారిమ్ జలో.

⁶ జలె, జా పండుగు పొది, పైజల్ కోర్ప జలో కేన్ జలెకు జేలి జలోసాక ముల దెంక పిలాతుక అలవాట్ జా అన్నె. ⁷ జలె, ప్రబుతుమ్క విరోదుమ్ జా అదికారుల్క విత్తేకుమ్ కెర అత్య కెర్ల మాన్సుల్ సగుమ్జిన్ జా పొది జేల్తె తిల. జోవయింతె బరబ్బు మెలో ఎక్కిలో తిలో. ⁸ జలె, ఒత్త తిల జనాబ్ పిలాతుచి పాసి బెర

* **15:1** 15:1 రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్ జా దేసిమ్ ఆక్రమించుప కెర ఏలుప కెర్తె తతికయ్, జా రోమ్ దేసిమ్చి ప్రబుతుమ్చి నావ్ తెన్నె పిలాతు అదికారి జా అన్నె.

జా కెర, “తుయి ఈంజ పండుగక అలవాట్ జలి రితి అమ్క కెరు!” మెన బలవంతుమ్ కెర్ల. 9 జాకయ్ జో పిలాతు జోవయింక “తుమ్ యూదుల్క †రానో జలోసాక తుమ్క ఆవ్ ముల దెంక తుమ్చి ఆన గే?” మెన పుసిలన్. 10 కిచ్చొక మెలె, ఎక్కి గోసకయ్ వెల్లెల పూజర్లు యేసుక జో తెన్ ఆన అస్తి మెన జో జానె.

11 గని, “ ‘యేసుక పోని. బరబ్బుక ములు!’ మెన సంగ” మెన వెల్లెల పూజర్లు జేవ్ బెర తిల జనాబ్క సికయ్తె తిల.

12 తెదొడి పిలాతు జేవ్క అన్నె, “దస్సి జలె, తుమ్ యూదుల్చో రానో మెలొసాక ఆవ్ కిచ్చొ కెరుక?” మెన పుసిలన్, 13 చి జేవ్ జనాబ్ “జోక సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!” మెన ఒర్చిల. 14 జేవ్ ఇసి జతికయ్, పిలాతు అన్నె, “కిచ్చొక? కిచ్చొ నేరిమ్ కెర అస్సె?” మెన పుసిలన్. గని జేవ్, అగ్గెచి కంట ఒగ్గర్ విస్సుమ్ తెన్ “సిలువతె గల మొర్తి సిచ్చ కెరు!” మెన గట్టిజ కేకుల్ గలిల. 15 జాకయ్ పిలాతు, ప్రెజల్క ముద్దొ కెరుక మెన, జేవ్ సంగిలొ బరబ్బుక ముల కెర, యేసుక కొర్డల్ తెన్ పెటవడ, ‘జోక సిలువతె గల్తు, జలె’ మెన సార్ప దిలన్.

జమాన్లు యేసుక కొంకడ్డిసి

16 తెదొడి అదికారితెచ జమాన్లు సుదల్ యేసుక ‘ప్రేతోరియమ్’ మెంతి అదికారి గేర్చి తెడిచి గదితె కడ నా కెర, సయన్యుమ్ ఎత్తిజిన్క ఒత్త బుకారా కెర, 17 ‡ఊద రంగుచొ ఏక్ పాలుమ్ జోక గల దా, కంటక ఏక్ కిరీటుమ్ గంచ కెర, జోచి బోడితె గల దా కెర, 18 యూదుల్చొ రానో, తుక జెయ్యి, జెయ్యి! మెన కొంకడ కొంకడ జోకర, 19 ఏక్ డండొ తెన్ జోక బోడి పెట, జోక తుంక కెర, సెర్ను నేడ జోకర కొంకడ్ల. 20 దస్సి దూసుప కెర్లి పిమ్మట్, జోక గల తిలి ఊద రంగుచొ పాలుమ్ కడ గెల కెర, జోచొ సొంత పాలుమ్ జోక అన్నె గల కెర, జోక సిలువతె గలుక మెన కడ నిల.

† 15:9 15:9 యేసుక ‘యూదుల్చొ రానో’ మెన సంగిలె, వెల్లెల పూజర్లు కోపుమ్ జవుల మెన జోవయింక కొంకడ్డి రిసా దస్సి మెలన్. ‡ 15:17 15:17 ఎరస చి నీలిమ్ రంగుల్ బెదయ్లె, ఊద రంగు జయెదె.

యేసుక సిలువతె టీవడ మార్గిసి
(మత్త 27:32-44; లూకా 23:26-39; యోహా 19:17-19)

21 వట్టె గెతె తతికయ్, కురేనియు దేసిమ్చొ సీమోను మెలో ఎక్కిలో పాసిచి బయిలె తెంతో జా, ఒత్త పావిలన్. జో, అలెక్సంద్రు రూపు మెల దొగులక అబ్బొసి జయెదె. జలె, జోకయ్ “యేసుచి సిలువ తుయి వయు” మెన జమాన్లు నుదల్ బలవంతుమ్ కెర్ల.

22 జలె, యేసుక గొల్లొతా మెలి మెట్టయ్ కడ నిల. ‘గొల్లొతా’ మెలె, ‘గిడ్డి పొలికచి టాన్’. జలె, జోక ఒత్త కడ నా కెర, 23 నొప్పి తొక్కి కెర్తి ఓస్తు బెదయ్లి ద్రాచ రస్సుమ్ యేసుక సయ్న్యుమ్ నుదల్ “పి” మెన దెలికి, పియె నాయ్. 24 తెదొడ్ జోక ఏక కీసిలువతె గల టీవడ సిలువక బుయ్యె రోవ కెర, “జోచ పాలల్ వంటనుమ” మెన చీటి గల వంటన్ల.

25 జోక సిలువతె గలిలి సమయుమ్ కెడ్డి జలి మెలె, పెందలె నొప్పు గంటల్ జలి. 26 “*యూదుల్చొ రానొ, ఈంజొ” మెన జోచి నేరిమ్ రెగిడ్డి దార్చిగండ యేసుచి బోడిచి ఉప్పిరి సిలువతె ఒడొవ దిల. 27 అన్నె, ఉజెతో వక్క ఎక్కిలోక, డెబ్బి వక్క ఎక్కిలోక, దొగుల చొర్లక ఎక్కెక్ సిలువల్తె గలిల. 28 †జేవ్ తెన్ దేముడు పూర్ణమ్ రెగ్డయ్లి ఏక్ కోడు నెరవెర్చువ జలి.

“జో పాపుమ్ నెంజిలోసా జలెకి, నేరిమ్ వయడ, జోక ‘పాపుమ్ కెర్లొసా’ మెన పాపుమ్ కెర్లన తెన్ బెదవ సిచ్చ కెర్ల.”

సిలువతె తతికయ్ జోక మాన్సుల్ కొకడ్డిసి

§ 15:24 15:24 ‘సిలువ’ కీసి తయెదె మెలె, ఏక్ టీవ్చి ఏక్ అడ్డుమ్ జతి దొన్ని డండల్ బెదవుల. సిచ్చ జతె మాన్సుక జా సిలువతె ఎంగ్లవ కెర, జోచ అత్తో చట్టొ చంపొ కెరవ, అత్తోచట్టొతె మేకుల్ పెట సిలువ బుయ్యె టీవ రోవ కెర దస్సి ములుల. జో సిచ్చ జతెసా దస్సి ఒడొయ్ జా మెరెదె. రోమ్ దేసిమ్చి అలవాట్ తెన్ చి సిచ్చ, జా. * 15:26 15:26 రోమ్ దేసిమ్చి నావ్ తెన్ ఏలువ కెర్లొ పిలాతు ఈంజ దార్ గండ రెగ్డ తిలన్; యూదుల్క కొకడ్డి రితి. యోహాను 19:19. † 15:28 15:28 గ్రీకు బాన తెన్ ఈంజ మత్తెలి రెగిడ్ల సగుమ్ పుస్తకల్తె 28 నంబరి చి కోడు తయె నాయ్.

29 జా వాట్ గెతె తిల మాన్సుల్ యేసుక ఆఱన, ఆఱన బోడి దున్నొవ, “దేవులుమ్ సేడవ తిర్రత్తక అన్నె బందితోసొ, తుయి. 30 జలె, తుక తూయి రచ్చించుప కెరన, జా సిలువ తెంతో ఉత్తు!” మెన జోక కొకడ దూసుప కెర్ల.

31 దస్సి, వెల్లెల పూజర్లు, మోసే తెన్ దేముడు దిలి ఆగ్గుల్ సికడ్డన తెన్ బెద జా, ఎక్కిలో తెన్ ఎక్కిలో ఆఱన, ఆఱన “ఈంజొ వేర సుదల్క రచ్చించుప కెర్లన్, గని జోక జొయ్యి రచ్చించుప కెరనుక నెత్తె. 32 ఆమ్ దెక నంప కెర్తి రిసొ, ఈంజొ క్రిస్తు, ఇస్రాయేలు ప్రెజల్చొ రానొ జలె, సిలువ తెంతో ఉత్త జెవును!” మెన యేసుక దూసుప కెర్ల.

జో తెన్ బెదవ సిలువల్తె గలిల దొగుల చోర్లు కి జోక దూసుప కెర్ల.

యేసు మొర గెలిసి
(మత్త 27:45-56; లూకా 23:44-49; యోహా 19:28-30)

33 బార గంటల్ మెద్దెన్ జలి తెంతో, మొదొల్ కెర తిన్ని గంటల్ ఎద జా ఒండి దేసిమి అందర్ డంక తిలి. 34 జలె, తిన్ని గంటల్క యేసు, “ఏలీ, ఏలీ, లామా సబ్తానీ” మెన అరమయ్ బాస తెన్ “అంచొ దేముడు ప్రబు, అంచొ దేముడు ప్రబు, అంక కిచ్చొక ఆతు ముల దా అస్సిసి?” మెన గట్టిజ ఒర్న దిలన్. 35 జలె, ఒత్త టీచొ జా తిలనతె సగుమ్జిన్ జా కోడు సూన కెర, “ఆదె, ఏలీయా పూర్గుమ్చొక బుకార్తయ్, కిచ్చొగె” మెల. 36 జోవయింతె ఎక్కిలో నిగ గెచ్చు, బూంజు రితి తిలి ఏక్ వస్తువ వెంట, అమ్డి ద్రాచ రస్సుమ్తె బుడ్డవ కెర, ఏక్ రివ్వతె బంద, చాంప కెర, జోక “పి” మెన దా, “అల్లె, ఇన్నొక సిలువ తెంతో ఉత్తవుక మెన ఏలీయా తోడ్ జా ఉత్త జెయెదె గే, నాయ్ గే దెకుమ!” మెన కొకడ్లన్. 37 జలె, యేసు గట్టిజ కేక్ గల దా, ప్రానుమ్ ముల దిలన్.

38 మొర గెలి గడియయ్, దేముడుచి గుడితె ఒడొవ తిలి †తెర, ఉప్పిర్ తెంతో ఎట్టొ ఎద చిరి జా దొన్ని గండల్ జా గెలి. 39 తెదొడి, యేసుక మొక్కె రక తిలొ పుంజెక్జిన్ జమాన్లుక వెల్లొ యేసుక మొర

† 15:38 15:38 ఎక్కి, ఎత్తిక వెల్లొ పూజరి వెర్నెక్ ఎక్కి, నుట్టు పెన అర్పితుమ్ దెతి గదిక అడ్డు కెర్తి తెర, ఈంజ.

గెలో మెన దెక కెర, “నిజుమి, ఈంజో మాన్సు దేముడుచో పుత్తుసి జా తిలో” మెన సంగిలన్.

40 యేసు మొర్లి పొది, సగుమ్జిన్ తేర్బోదల్ దూరి తెంతో దెకితె తిల. జోవయింతె సగుమ్జిన్ కొన్సు మెలె, మగ్గలేనే పట్నుమ్చి మరియు మెలి ఎక్కి, దకిలో జలో యాకోబు అన్నె యోసే మెల ఉబెడల్చి కీమరియ మెలి అయ్యసి, పడ్డో సలోమే మెలి ఎక్కి తిల. 41 యేసు తిలి ప్రాంతుమ్తె బుల్తె తిలి పొది, ఈంజేవ్ తీగ్గ జోవయించి పట్టి గెచ్చు సవైచన కెర్తె తిల. యేసు యెరూసలేమ్తె ఉట్టు అయ్లి పొది అన్నె ఒగ్గర్జిన్ తేర్బోదల్ కి జా తిల. జో మొర్లి పొది, జేవ్ కి సిలువ తిలిన్తె రకితె తిల.

యేసుచి పీనుమ్ వెంట గెలిసి
(మత్త 27:57-61; లూకా 23:50-56; యోహా 19:38-42)

42 యూదుల్క బక్తి కెర్తి సెలవ్ కడన్లి దీసి జయెదె, జలె జా దీసి సెలవ్ కడన్లి దీన్క అగ్గెచి దీసి. 43 జలె సాంజ్ జలి పొది, యూదుల్చి వెల్లి సబతె బెదితో ‘చెంగిలో మాన్సు’ మెన ఎత్తిజిన్ జాన్తో, అరిమతయ్ గెచ్చిచో యోసేపు, దయిరిమ్ కెరన, పిలాతుతె గెచ్చు, “యేసుచి పీనుమ్ జోక దా” మెన వెంట గెల్లి రిసా నజిలో. జో యోసేపు, ‘దేముడుచి రాజిమ్ ఈంజ లోకుమ్తె ఏలుప కెర్తి కాలుమ్ కెయెడ జెయెదె.’ మెన, నిదానుమ్ తెన్ రకితె తిలో.

44 జలె, పిలాతు “జో తెద్ది బేగి మొర గెలన్ గె?” మెన అన్మానుమ్ జా, పుంజెక్జిన్ జమాన్సుక వెల్లోక బుకారా, “నిజుమి జో తెద్ది బేగి మొర గెచ్చు అస్సె గే?” మెన పుసిలన్. 45 “నిజుమి మొర గెచ్చు అస్సె” మెన జో పుంజెక్జిన్ జమాన్సుక వెల్లోచి అత్తి నూన, యోసేపు పీనుమ్ వెంట గెలుక మెన పిలాతు సెలవ్ దిలన్. 46 జాకయ్, జో విలువచి బట్ట ఆన, యేసుచి పీనుమ్ సిలువ తెంతో ఉత్తవ దా, జో పాలుమ్ పంగ్రవ దా, రంగ్గి పత్తుర్ డొల్మి కెరయ్లి బొరొచి మెస్సున్తె ఎంగ్గవ దా, జా బొరొచి గుమ్ముమె వెల్లో పత్తురు ఒన్కువ కెర డంకిలన్. 47 కేనె

§ 15:40 15:40 ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3.

ఎంగ్లవ దా వెంట గల గే, మగ్దలేనే పట్నుమ్చి మరియు మెలిసి కి, యోసే మెలోసాచి *మరియు మెలి అయ్యసి కి దెకిల.

16

యేసు జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె

(మత్త 28:1-8; లూకా 24:1-12; యోహా 20:1-10)

1 నెలవ్ కడన్ల దీసి కేడ గెలి రాతి, మగ్దలేనే పట్నుమ్చి మరియు, యాకోబుచి అయ్యసి మరియు, సలోమే తెన్, యేసుక గాంసుక మెన, చెంగిల్ వాసెన తేల్ గెనన్ల, చి² జా *అయ్తర్ దీసి ఒగ్గర్ పెందలె ఉట్ట, బార్ జా, పొద్దు బార్ జలి సమయుమి జా మెస్సె పాఱ, ³ “మెస్సె డంపిలో పత్తుర్ అమ్చి రిసా కో ఒన్కువ దెవుల గె?” మెన ఎక్కి తెన్ ఎక్కి †లట్టబై తిల. ⁴ ఇసి లట్టబ లట్టబ, ఉప్పిరి దెక, పత్తురు ఒన్కు జా అస్సె మెన దెకిల. జో పత్తుర్ ఒగ్గర్ వెల్లోచొ.

⁵ తెదొడి, మెస్సె గెచ్చు పెన, కిచ్చొ దెకిల మెలె, జా మెస్సె తెడిచి ఉజెతో పక్క, చొక్కిల పాలల్ గలన తిలో ఉబెడొ రితొ దేముడుచి దూత వెన అస్సె. జోక దెక, ఆచారిమ్ జా పంబ్ర జల. ⁶ జేవ్ ఇసి జతికయ్, జో దేముడుచి దూత జోవయింక “పంబ్ర జా నాయ్. సిలువతె గల మొర తిలో నజరేతు గెవ్విచొ యేసుక తుమ్ చజితసు. జో జీవ్ జా ఉట్ట అస్సె. జో ఇన్నె నాయ్. ఈందె జోక ఎంగ్లవ తిలి టాన్క అంకి గల.” ⁷ అన్నె, సిస్సుల్క, పేతురుక “తుమ్చి కంట అగ్గెతో, యేసు గలిలయతె ఉట్ట గెతయ్. తుమ్క జో అగ్గె సంగిలి రితి, జోక ఒత్త దెకితె మెన తుమ్ గెచ్చు సంగ” మెన దూత సంగిలన్. ⁸ జేవ్ తేరేబోదల్ బమ్మ తెన్ మెస్సె తెంతొ బార్ జా, సిస్సుల్క జా కబుర్ సంగుక ఉట్ట నిగ గెల. గట్టిజ ఆచారిమ్ జా, అద్దుర్ జా గెచ్చు తిల, చి బియః కెర, సిస్సుల్క పిట్టవ, కక్క కి కిచ్చొ సంగితి నాయ్.

* 15:47 15:47 ఈంజ మరియు యేసుచి అయ్యసి జయెదె; మార్కు 6:3. 16:2 నత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి † 16:3 16:3 ఎక్కిల్ తెన్ ఎక్కిల్

* 16:2

మగ్దల పట్టుమచి మరియు యేసు డీసిలిసి

9 యేసు ‡అయతర్ దీసి జీవ్ జా ఉట్ట, జా దీసి పెందలె మగ్దల పట్టుమచి మరియు తొలితో డీసిలన్. ఒగ్గర్ అగ్గె, జాచిక దెర్ల బూతల్క యేసు ఉదడ గెల తిలన్. జా తేర్బోద ఈంజయి. 10 జలె, యేసు జాక డీస్తికయ్, జా జో తెన్ బుల్తె తిల సిస్సుల్ జివ్వి అస్సె మెన నేన కెర దుకుమ్ జా ఏడ్తె అస్సి, మెన జా జాన కెర, జా మాన్సు జోవయింతె గెచ్చ కెర, “జీవ్ జా అస్సె. ఆవ్ సొంత దెక అస్సి” మెన సాచి సంగిలి. 11 గని జో జీవ్ జలిసి జా దెకిలిసి సూన్లె కి, తెదొడి నంప కెర్తి నాయ్.

12 ఒత్త తెంతో, బయిలుచి వట్టె దొగుల సిస్సుల్ ఇండ గెతె తతికయ్, యేసు, జోచి పోలిక ఇదిల్ వేర మార్పుప జా తా, జోవయింక డీసిలన్. 13 తెదొడి జేవ్ దొగుల అన్నె బుల గెచ్చ, అన్నె సిస్సుల్క సంగిల. గని జేవ్ అన్నె సిస్సుల్ తెదొడి నంప కెర్తి నాయ్.

ఎగరజిన్ సిస్సుల్క యేసు డీసిలిసి

(మత్త 28:16-20; లూకా 24:36-49; యోహా 20:19-23; బారి కమ్మె 1:6-8)

14 జాచి పిమ్మట్, ఎగరజిన్ సిస్సుల్ అన్నిమ్ కంక వెస తిలి పొది, యేసు జోవయింక డీసిలన్, చి గోల కెర్లన్. జో జీవ్ జలి పిమ్మట్ జోక దెక తిలస, జోక సాచి సంగ తిలె కి, జేవ్ రాడ్ జీవ్ తెన్ తిలి రితి అన్యానుమ్ జా నంప నే కెర్లి రిసా గోల కెర్లన్.

15 తెదొడి యేసు సిస్సుల్క, “తుమ్ దేసిమ్లు ఎత్తితె గెచ్చ, లోకుమ్చ ఎత్తిక అంచి రిసా సుబుమ్ కబుర్ బోదన కెర. 16 కో నంపజయి గెచ్చులచి బాప్తిసుమ్ నజనుల గే, జేవ్ రచ్చించుప జవుల. గని కో నంప నే జవుల గే, మొర గెలె, సిచ్చతె గెచ్చుల.

17 “అంక నంపజతన తెన్ అంచి అదికారుమ్ అస్సె మెన కీస గుర్తులు తయెదె మెలె, అంచి నావ్ తెన్ బూతల్క ఉదడ గెలుల, జేవ్ అగ్గె నే సికిల బానల్ తెన్ లట్టబుల, 18 అయివొక ఉక్ల దెర్లె జవున్,

‡ 16:9 16:9 సత్తు పొదుల్తె అగేచి దీసి

మొర్తిసి పిల్లె జవున్, జోవయింక ప్రమాదుమ్ జయె నాయ్. అన్నె, జొర్జొ జబ్బుల్ తెన్ తిల మాన్సుల్క అంచి నావ్ తెన్ బోడి చడిలె, చెంగిల్ జవుల.”

19 ప్రబు జలో యేను, జలె, సిస్సుల్ తెన్ లట్టబ బోదన కెర కేడయ్లి ఇదిల్ పడ్డె, జోవయించి మొక్కె ఆగాసుమ్తె వెగ, పరలోకుమ్తె దేముడు అబ్బొన్చి ఉజెతో పక్కయ్ వెసిలన్.

20 అన్నె, జో సంగిలి రితి, సిస్సుల్ కేనె ఒత్త గెచ్చు బోదన కెరై తతికయ్, ప్రబు జోవయింక తోడ్ తా జేవ్ సిస్సుల్చి అత్తి వెల్లో కమొ కెరవ కెరవ, జేవ్ సంగిలి చి సత్తిమ్క రుజ్జు దెకయ్లన్కీ.

---

§ 16:20 16:20 మార్కుచి అత్తి రెగిడ్డి ఈంజ పుస్తకుమ్తె, ఈంజ అద్యయిమ్చి నొప్పు నంబర్ తెంతోచ కొడొ ముల, ఆకర్చి కొడు కొట్టు జవున్ మెలి రితి ఇదిలిసి కొడు కెయిగె గలిల. గని దూతల్చి అత్తి సంగిలి కబుర్ ఎత్తి పేతురుక చి జోవయింతెన్ తిల సిస్సుల్క జేవ్ తేర్బోదల్ సంగిల. ఒత్త తెంతో, సుబుమ్ కబుర్ సూనయ్తి రిసా యేను జేవ్ సిస్సుల్క చెత్తర్ దిక్కుల్తె తెద్రవ దిలన్. యేను తెన్ రచ్చన వాల్ దొర్కు జలి, చి పరలోకుమ్చి రాజిమ్తె బెద కెయిక తెయిక ఒత్త చెంగిల్ తంక జయెది చి సుబుమ్ కబుర్, గెద. జా సుబుమ్ కబుర్ పరలోకుమ్చి సత్తిమ్ తెన్ అస్సె. కో పాడ్ కెరుక నెత్తిర్, తెద్దిలి.

Kupia New Testament
Kupia: Kupia New Testament (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kupia)

Contributor: SIL International (in Asia)

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

7ccb2690-4432-5e86-88c1-f8ee976f30f4